YapıKredi

Sonbahar 2018

Crystal

HOLLYWOOD'UN
YENİ KRALİÇESİ

CLAIRE FOY

ANT YAPI

Bodrum'da bir cennet liman.
Aşkla bağlanacaksınız...

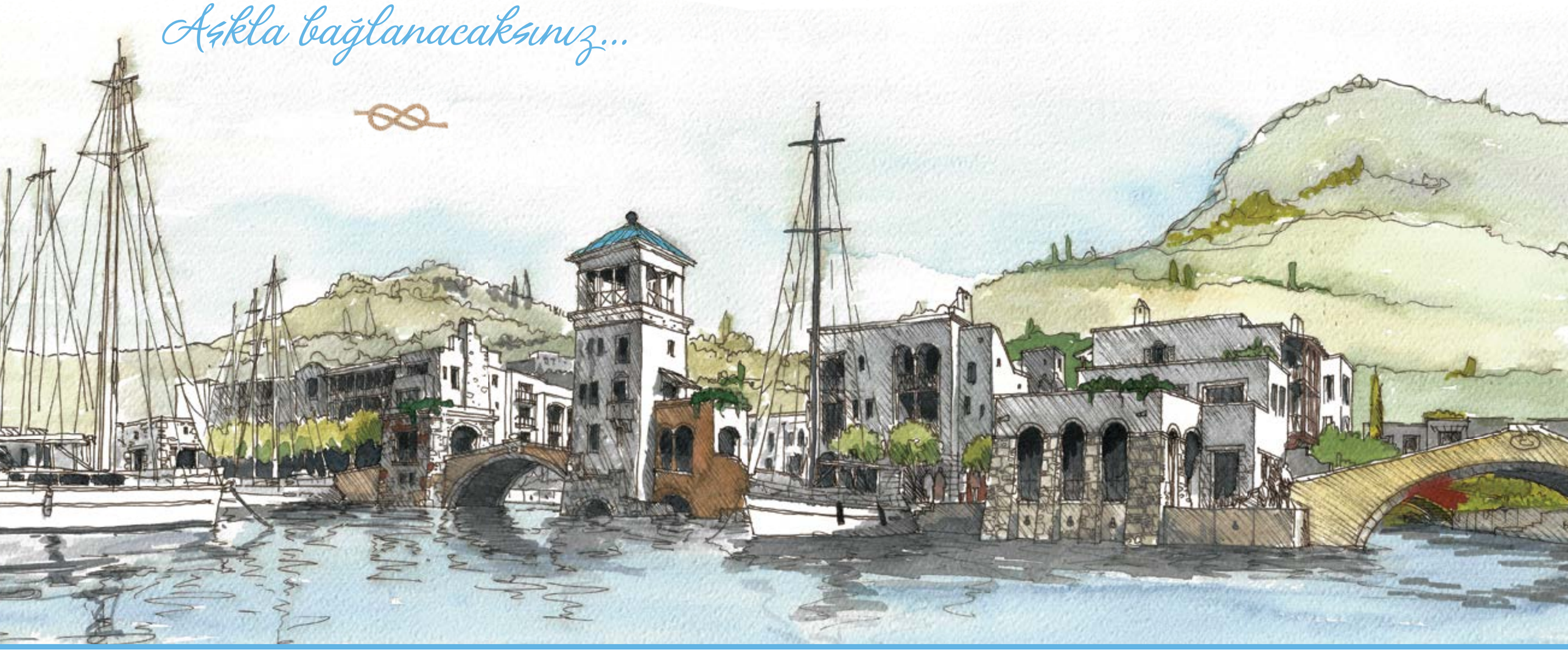

Eşsiz bir yer keşfettik. Cennetle limanın kesiştiği bir yer.
Tarihle doğanın iç içe geçtiği benzersiz bir toprak parçası.
Biz, cennetten çıkma bu yere Anthaven adını verdik.
Bu eşsiz güzelliği, sizlere armağan etmek üzere.
Şimdiden keyfini sürmeniz dileğiyle.

anthaven.com.tr

MERKEZ OFİS / İSTANBUL SATIŞ OFİSİ 0216 630 68 68
BODRUM SATIŞ OFİSİ 0252 393 85 20-21

ANTHAVEN
ASPAT

10 Seçkin yaşam stilini yansıtan en yeni haberler.

20 "The Crown" dizisinde canlandırdığı Kraliçe II. Elizabeth rolü ile yıldızı parlayan Claire Foy, Altın Küre ödüllü bir oyuncu olmanın hakkını veriyor. Birbirinden farklı karakterlere hayat verme konusunda iddialı olan aktris, son projelerini anlatıyor.

28 Şükran Yücel, sisli, yağmurlu, gri ve hüzünlü şehir Londra'nın beyazperde yansımalarını kaleme alıyor.

34 Müzik tarihinde bazı stüdyolar vardır ki hem rock müziğin temelini atmış hem de müziğin gelişimine yön vermiştir. Bir stüdyonun kablolar ve düğmelerin ötesinde neleri değiştirebileceğine dair fikir sahibi olmak için Abbey Road, Atlantic, Capitol Records gibi dev örneklere bakıyoruz.

38 Farklı disiplinlerde ürettikleri eserleriyle tanıdığımız kimi sanatçılar, müzik dünyasını etkisi altına alan albümlerin şaşkınlık yaratan kapak tasarımlarında da karşımıza çıkıyor.

42 Sanat dünyasının gözde isimleri Hera Büyüktaşcıyan, Ali Taptık ve Marco di Giovanni, Yapı Kredi Sikke Koleksiyonu üzerinde yaptıkları özel çalışma ile ses getiren bir sergi projesine imza attı. "Bir Meteliğin Peşinde: İşaretler, İzler ve Hikâyeler" sergisi sanatseverlerden yoğun ilgi gördü.

48 Her 'gerçek' illa ki can sıkacak ya da gündemi sarsacak diye bir şey yok... Bazı renkli ve acayip gerçekler sasırtmaya, gülümsetmeye hatta kahkahalar attırmaya aday olabilir...

54 Bugün dünyada bir otomobil endüstrisi varsa, bunun temelini atan kişi tartışmasız Henry Ford'dur. Ve o otomobil endüstrisinin bir kilometre taşı varsa o da hiç kuşkusuz Ford Model T'dir. 100. yaşını kutlayan Ford Model T'nin hikâyesi merceğimiz altında.

60 Üyeleri arasında önemli iş insanları ile müzik ve sanat dünyasının tanınmış kişilerinin bulunduğu ayrıcalıklı kulüpleri yakından inceledik.

64 Çocukluk yaşlarında astronotluk ve balerinlik arasında gidip gelen hayaller kurarken simdi 'Space Dancer' ismiyle uzaydaki yaşam alanlarını tasarlayan Uzay Mimarı Ayse Ören'i yakından tanıyoruz.

68 Kurulduğu 1972 yılından bu yana dünyadaki tüm ülkeler için gezi rehberleri yayınlayan Lonely Planet, dünyanın en gözde adalarını açıkladı. Dört tarafı huzurla çevrili bu adalara doğru keyifli bir yolculuğa çıkıyoruz.

76 60 ülkede 318 acente ile hizmet veren Traveller Made'in kurucusu Quentin Desurmont, seyahat alışkanlıklarının hangi yönde değiştiğine dair gözlemlerini Crystal okuyucuları ile paylaşıyor.

82 Yemeğin lezzetini, görüntü, ses ve koku ile birleştirerek farklı konseptler sunan dünyaca ünlü restoranlar, yepyeni gurme deneyimlere davet ediyor.

88 2018-19 Sonbahar/Kış sezonunda, ekoseler, tüvitler, dev logolar, 70'lerin zarif tonları ve ışıltılar, gardıropları ele geçirmeye geliyor!

94 Vizyon

Yapı Kredi Crystal sahipleri için seyahat ayrıcalıklarının sınırı yoktur.

- > Yurt içindeki anlaşmalı otel ve restoranlarda %20 indirim
- > Sabiha Gökçen Setur Duty Free'de %5 indirim
- > Dünyanın her yerinde yapılacak otel ve restoran harcamalarında %5 indirim
- > Puanların değerli kullanımı ile yapılan seyahat harcamaları
- > Geniş kapsamlı yurt dışı seyahat sigortası

PAHADA AĞIR ŞEYLERİ ALMANIN EN HAFİF YOLU

YapıKredi Crystal

Anlaşmalı otel ve restoranlarda %20 indirim: Kampanyadan işlem bazında en fazla 1.000 TL, aylık bazda da en fazla 2.500 TL indirim kazanılabilecektir. Aynı gün aynı üye iş yerinde yapılan harcamalarda, yalnızca ilk harcamadan indirim kazanılacaktır. **Anlaşmalı oteller ve restoranlar için:** crystalcard.com.tr. **Sabiha Gökçen Setur Duty Free %5 indirim:** Aylık maksimum indirim tutarı 100 TL'dir. **Otel ve restoranlarda %5 indirim:** Yurt içi ve yurt dışındaki tüm otel ve restoran harcamalarınızı %5 indirim ayrıcalığı ile yapabilirsiniz. Kampanyadan bir müşteri işlem bazında en fazla 50 TL, aylık bazda ise en fazla 1.000 TL indirim kazanabilir. Kampanya diğer kampanya indirimleri ile birleştirilemez.

Uzun ve sıcak yaz günlerine veda edip şehir hayatının ritmine yeniden kapıldığımız sonbahar mevsiminde, siz değerli Yapı Kredi Crystal okuyucularımıza dopdolu bir sayı ile “merhaba” diyoruz. Sezonun nabzını tutan yeni sayımızda sizleri birbirinden ilgi çekici konularla buluşturuyoruz.

Yeni sayımızın kapak röportajı için “The Crown” dizisinde canlandırdığı Kraliçe II. Elizabeth rolü ile yıldızı parlayan Claire Foy ile bir araya geliyoruz. Altın Küre ödüllü bir oyuncu olmanın hakkını veren Foy’dan “The Girl in the Spider’s Web” (Örümcek Ağındaki Kız, 2018) filmine dair tüyolar alıyoruz. 2018 yılında üç iddialı yapımda yer alan Foy’un samimi sohbetimiz sırasında ilham veren pek çok noktaya değindiğini söylemeliyiz.

Yapı Kredi Crystal dergimizin Sonbahar 2018 sayısında, bilimden kültüre, sanattan tasarıma, modadan gurme trendlere kadar pek çok konuda zengin bir seçkiyi beğeninize sunuyoruz. Bir yandan müzik tarihine damga vuran stüdyolarda gezintiye çıkarken diğer yandan ünlü sanatçıların tasarladığı albüm kapaklarına göz atıyoruz. Dünyanın önemli şehirlerinde sadece üyelerin girebildiği ayrıcalıklı kulüpleri tanıyor, ünlü seyahat tasarımcılarından geleceğin seyahat trendlerinin ne yönde olacağı ile ilgili fikirlerini öğreniyoruz. Son döneme damga vuran etkinlik ve tasarımlara göz attığımız yeni sayımızda, sezonu etkisi altına alacak giyim trendlerini de yine ilk bizden duyun istiyoruz.

Yapı Kredi Crystal dergisi olarak sizlere, sezonun tüm güzelliklerini kucaklayacağınız enerjik bir sonbahar diliyoruz...

YÖNETİM
İmtiyaz Sahibi
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. adına
Arda Öztaşkın

Yönetim Yeri
Yapı Kredi Plaza D Blok Levent 34330 İstanbul
Tel: 0212 339 70 00

Yayın Kurulu
Didem Arslan, Gülşah Barutçuoğlu,
Esra Arat, Mert Nuzumlalı, Deniz Öztürk,
Nevzat Çalışkan, Sibel Demirtaş

YAPIM – YAYIN
Group Medya ve Bilgi Teknolojileri A.Ş.
Gülbahar Mah. Profilo Alışveriş Merkezi, Cemal Sahir Sok. No:33/328 Mecidiyeköy, Şişli, İSTANBUL
Tel: 0212 224 93 30 (pbx) Faks: 0212 224 86 46
www.groupmedya.com

Yayın Koordinatörü (Sorumlu)
Nevzat Çalışkan nevzatc@groupmedya.com

Kurumsal Yayınlar Direktörü
Umut Kaan Özdemir umuto@groupmedya.com

Kreatif Direktör
Halil Özbayrak halilo@groupmedya.com

Yazı İşleri Müdürü
Gizem Kırca gizemk@groupmedya.com

Görsel Yönetmen
Murat Kaspar muratk@groupmedya.com

Editörler
Eda Bayraktar edab@groupmedya.com
Zekiye Yaraş Meriç zekiyem@groupmedya.com
Kübra Çol Lambaoğlu kubral@groupmedya.com
Hakan Aydoğan (Fotoğraf)
Erhan Tarlığ (Fotoğraf)

Katkıda Bulunanlar
Buğra Levent, Demet Gezbor, Gökhan Pamuk, Kerem Kurul, Koray Yıldız, Nihat Tekdemir Özlem Güsar, Şennur Şentürk, Şükran Yücel, Veysel Uğurlu, Yaşar Burak Meriç

REKLAM SATIŞ VE PAZARLAMA
Group Medya ve Bilgi Teknolojileri A.Ş.
Gülbahar Mah. Profilo Alışveriş Merkezi, Cemal Sahir Sok. No:33/328 Mecidiyeköy, Şişli, İSTANBUL
Tel: 0212 224 93 30 (pbx) Faks: 0212 224 86 46

Reklam Grup Başkanı
Gürhan Gezer gurhang@groupmedya.com

Reklam Grup Başkan Yardımcısı
Semih Selim Erem semihe@global360medya.com

Reklam Direktörü
Ayşegül Akbulutlar aysegula@global360medya.com

Rezervasyon Müdürü
Ender Parlar enderp@groupmedya.com

BASKI
Promat Basım Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş
Orhangazi Mahallesi 1673 Sokak No: 34
Esenyurt - İstanbul
Tel: 0212 622 63 63

Baskı Yeri ve Tarihi: İstanbul, Eylül 2018
Yayın Türü: Yerel süreli yayın

Crystal Dergisi, Yapı Kredi Kurumsal İletişim Yönetimi tarafından Crystal kart sahipleri için hazırlanmıştır. Crystal Dergisi, Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. adına Group Medya ve Bilgi Teknolojileri A.Ş. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Crystal Dergisi'nin isim ve yayın hakkı Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf ve illüstrasyonların her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz. Yazıların sorumluluğu yazarlara, yayınlanan ilanların sorumluluğu ise sahiplerine aittir. Mersis No: 0937002089200741

KAPAK FOTOĞRAFI: TRUNK ARCHIVE

Çeşme
TATİLİN DEĞİL, EVİN OLSUN.
Folkart Çeşme projelerinde yaşam başladı.
Çeşme’yi Folkart ayrıcalığıyla bir yaz değil, her yaz yaşayın.
YAŞAM BAŞLADI
FOLKARTILICA
FOLKARTARDIÇ
FOLKART ÇEŞME
[PAŞALİMANI | FENERBURNU | ARDIÇ | ILICA | BOYALIK]
WWW.FOLKARTCESME.COM | 444 22 78

360°

MONTEGRAPPA'DAN HEYKELSİ KALEM

İtalyan kalem üreticisi Montegrappa'nın yeni modeli Samurai, kalemden ziyade bir heykeli andırıyor. Som gümüşten üretilen bu dolma kalemden tam takım bir samuray zırhının minyatür kopyası olarak bahsetmek mümkün. Kalem dekorasyonunda mum döküm tekniğine öncülük eden Montegrappa, mafsallı kollardan kırmızı altın kaplama yüz maskesine kadar Samurai'nin tüm detaylarını incelikle ele alıyor. Figürün bacakları hafifçe döndürüldüğünde kalemin kapağı açılıyor ve ortaya desenli kalem ucu çıkıyor. Geçtiğimiz günlerde satışa sunulan som gümüş edisyon 177 örnekle sınırlı olsa da Montegrappa som altından yedi Samurai daha tasarlıyor. Koleksiyonuna bu eşsiz tasarımı dâhil etmek isteyenlere şimdiden söyleyelim!

MITSUBISHI ELECTRIC
KLİMA SİSTEMLERİ

DOĞUŞTAN ÜSTÜN

Benzersiz performans ve baş döndürücü tasarım onun genlerinde var.

LEGENDERA
Klimanın yeni yorumu.

Yakut Kırmızı

İnci Beyazı

Kuzguni Siyah

klima.mitsubishielectric.com.tr
444 7 500

CHANEL'İN YENİ EFSANESİ: COCO RUSH

Karl Lagerfeld'in yaratıcılığı ile hayatına devam eden Chanel markası, kurucusu Coco Chanel'e her fırsatta saygı duruşunda bulunmayı ihmal etmiyor. Yüksek mücevher alanında da birbirinden özel tasarımlara imza atan marka, son olarak "Coco Rush" serisiyle gündemde. Koleksiyon, Coco Chanel'in ikonik çantası 2.55'in üzerindeki kapitone desenlerden ilham alıyor. 1955 yılının şubat ayında alıcıyla buluştuğu için adı 2.55 olan bu ikonik çantanın deseni ise kimi görüşlere göre dönemin asker çantalarından esinleniyor. Koleksiyonda en çok dikkat çeken diğer unsur ise aslan figürü. Coco Chanel için aslan, birçok anlamda önemli aslında. Kendisi Aslan burcu ve aslanın tılsımına inanıyor; hem ofisinde hem yaşam alanında hem de tasarımlarında sıkça aslan figürüne yer veriyor. Beyaz, sarı altın ve pırlantayla çalışılmış yüzük, bileklik, kolye ve küpelerden oluşan koleksiyon, Chanel mağazalarında keşfedilmeyi bekliyor.

Güneye indik!

Uyan güneşe
Yanında mis kokulu narenciye

Sevdiğin ve sevildiğinle
Rüzgar hep teninde

Beyazı, begonvili
Dalga sesleri yüreğinde

Güzel anların ve anıların oradayız
Şimdi ve dört mevsim yanınızdayız

Özel Bodrum Hastanesi artık **Bodrum Amerikan Hastanesi!**
Sağlığınız için yıl boyu hizmetinizdeyiz.

Türkkuyusu Mahallesi Marsmabedi Caddesi
No:33/35 48400 Bodrum/Muğla
Tel: 444 44 78 / 0252 313 65 66

AMERİKAN HASTANESİ | BODRUM

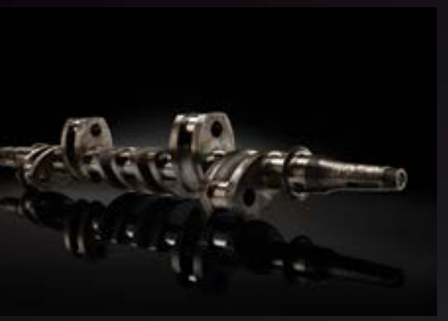

100 YILA 100 BENTLEY

Bentley'in 2019'daki yüzüncü yıl dönümü için geri sayım başladı. Bu özel yıl dönümü için tasarlanan yeni "Mulsanne W.O. Edition by Mulliner", Britanya'da otomobil sektörünün altın çağı olarak tanımlanan bir dönemde üretilen 8 Litre'den izler taşıyor. Sadece 100 otomobilden oluşan bu özel seri, Mulliner tarafından el işçiliğiyle üretiliyor. Otomobilin iç mekânı 1930'lardaki lüks yaşam tarzından esinlenilen bir dizi muhteşem özellik sergiliyor. Bunların en çarpıcılarından biri de Mulliner aydınlatmalı kokteyl dolabı. Bentley eserinin önemini belirten bir yazının da bulunduğu araçlar, göz kamaştıran pek çok sürprize sahip. Müşterilerin Mulsanne serisindeki üç modelden birini seçerek kendi Mulsanne W.O. Edition'larını tasarlatabildiklerini de belirtelim.

YEPYENİ BİR UÇUŞ DENEYİMİ

Son günlerde adından sıkça söz ettiren heli-jet modeli "TriFan 600"den yeni haberler var! XTI Aircraft tarafından tasarlanan TriFan 600, dünyanın ilk operasyonel hibdrid-eletrikli, dikey havalanan ve inen iş uçağı olmaya hazırlanıyor. Trifan 600, eksen etrafında dönen üç aspiratörü sayesinde her türlü küçük iniş noktasına dikey biçimde kalkıp inebiliyor. Ayrıca iş jeti modundayken 8.840 metreyi 11 dakikada tırmanarak 300 knot hıza ulaşıyor. Aracın hibrid-elektrikli tahrik sistemi ise pervanelerdeki elektrikli motorları çalıştıran jeneratörlere bağlı, tek bir turboşaft motora dayanıyor. İşletme masrafı benzer iş uçaklarının yaklaşık üçte biri kadar olacak TriFan 600'den geleceğin uçuş deneyiminin bir ön izlemesi olarak bahsetmek de mümkün.

KRAL ARTHUR EFSANESİ SAAT KADRANINDA

Antik mitleri 21. yüzyıl sanatıyla birleştiren Roger Dubuis, yeni modeli "Excalibur Knight of the Round Table III" ile Kral Arthur efsanesini gövdesinde yaşatıyor. Kadranı süsleyen ve numaraları gösteren minik pembe altından şövalye figürleri saatin en dikkat çekici detaylarını oluştururken kendinden kurmalı Kalibre RD821 ve 50 metreye kadar suya dayanıklılık özellikleri saati tercih edilir kılan diğer özellikler arasında yer alıyor. Timsah derisinden kayışı ile göz alıcı bir görüntü sergileyen efsanevi modelden sadece 28 adet üretildiğini de hatırlatalım!

MEKTEP'TEN MEYDAN'A GALATASARAY

Osmanlı'nın son dönemi ve Cumhuriyet'in simge okullarından Galatasaray Lisesi, bu yıl 150'inci yaşını kutluyor. Türkiye'nin modernleşme sürecinin önemli ayaklarından biri olan Galatasaray, bilindiği üzere spor kulüpleri ve adını verdiği meydanla başka anlamlar da ifade ediyor. Pera Müzesi de bu vesileyle 14 Eylül- 25 Kasım tarihleri arasında, Çelenk Bafra küratörlüğünde hazırlanan «Mektep Meydan Galatasaray» sergisine ev sahipliği yapıyor. Sergi, bugün hâlâ mezunlarının "mektep" olarak andığı kurumun adına, binanın köklü geçmişine ve okul vasfına referansla "mektep" başlığını benimsiyor. Mektep Meydan, başlığındaki kelime oyunuyla, hem mektebin kaçınılmaz olarak eklemlendiği, Yapı Kredi Kültür Sanat ile birlikte simgesi olduğu Galatasaray Meydanı'na atıfta bulunuyor hem de Galatasaray Lisesi'nin binasını, bahçesi ve duvarlarıyla günümüz sanatçılarının buluşup tartışacakları düşünsel bir meydan (agora, forum) olarak betimliyor. Sergi, mektebin içindekileri sanatçıların gözünden "meydan"a çıkarıp sanat aracılığıyla tartışarak kamuya açmaya çalışıyor. Mekân ve bağlama özgü pratikleriyle tanınan Antonio Cosentino, Barış Göktürk, biriken (Melis Tezkan, Okan Urun), Burak Delier, Elvan Alpay, Hasan Deniz, Hera Büyüktaşçıyan ve Vahit Tuna yeni işleriyle sergide yer alırken, Ali Kazma ve Cemal Emden'in de son yıllarda ürettikleri işleri sunuluyor. Galatasaray Liseli sanatçıların içeriden bakışı önemsenmekle beraber sergi sanatçılarında "mektep"li olmak gibi bir kriter aranmıyor.
Aksine, 150 yıldır kente mâl olan bu yapıya meydandan, yani dışarıdan bakabilen sanatçıların araştırma yoluyla getireceği perspektife alan açılıyor. Sergide yer alan on farklı yapıt ya da seri, resim, heykel, yerleştirme, fotoğraf, video, ses ve performans yoluyla Galatasaray Lisesi'nin yeri, işlevi, tarihi ve mekânıyla ilişkileniyor.
Pera Müzesi'nin kardeş kurumu olan İstanbul Araştırmaları Enstitüsü de "Batıya Açılan Pencere, Galatasaray Lisesi'nin 150 Yılı, 1868-2018" isimli araştırma sergisine ev sahipliği yaparak Pera Müzesi'ndeki sergiyi bütünlüyor.

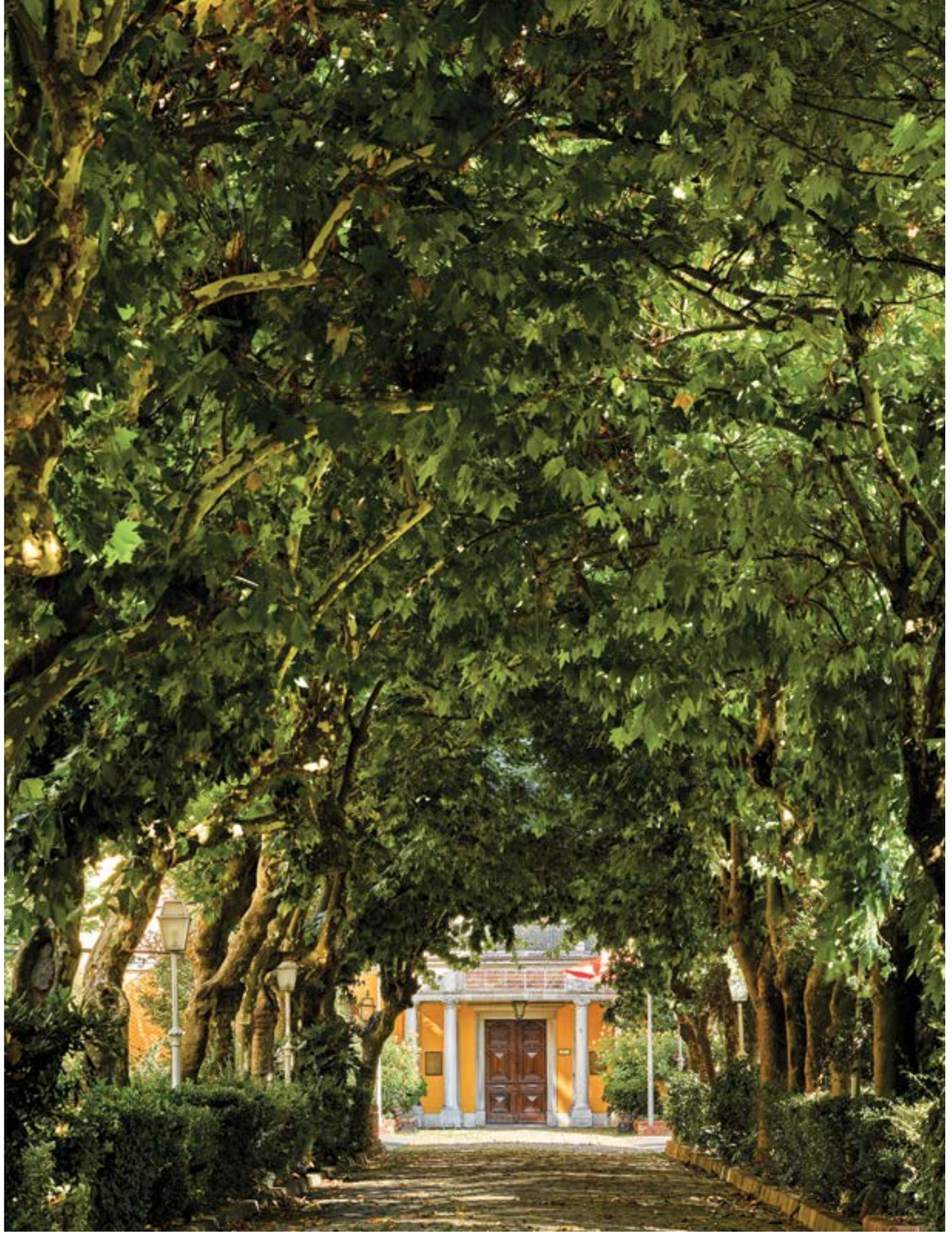

HOLLYWOOD'UN YENİ KRALİÇESİ

CLAIRE FOY

2016 YILINDAN BU YANA EKRANLARA GELEN "THE CROWN" DİZİSİNDE CANLANDIRDIĞI KRALİÇE II. ELIZABETH ROLÜ İLE YILDIZI PARLAYAN CLAIRE FOY, ALTIN KÜRE ÖDÜLLÜ BİR OYUNCU OLMANIN HAKKINI VERİYOR. BİRBİRİNDEN FARKLI KARAKTERLERE HAYAT VERME KONUSUNDA İDDİALI OLAN AKTRİS, GEÇTİĞİMİZ YIL "BREATHE" (NEFES) FİLMİYLE ADINDAN SÖZ ETTİRİRKEN BU YIL İÇİNDE ÜÇ HEYECAN VERİCİ YAPIMDA ROL ALDI. ŞİMDİYSE ONU "THE GIRL IN THE SPIDER'S WEB" (ÖRÜMCEK AĞINDAKİ KIZ, 2018) FİLMİNDE İZLEMENİN ZAMANI!

RÖPORTAJ: LEX MARTIN / THE INTERVIEW PEOPLE
DERLEYEN: GİZEM KIRCA

Yıllar boyunca, BBC'nin Little Dorrit uyarlamasında diziye adını veren karakterle tanınan Foy için son yıllar olağanüstüydü. Netflix'in başarılı dizisi "The Crown" (2016-devam ediyor) toplumsal değişim dönemlerinde yaşayan Elizabeth (Foy) ve Philip'in (Matt Smith) hikâyesini anlatıyor. İlk başta pek çok kişi bu diziyi görmezden geldi. Dizi, müsrifliğinin ve oyunculuk kalitesinin ağızdan ağıza yayılması sayesinde başarıya kavuştu.

Foy'un anneanne ve dedesi, işçi sınıfına mensup İrlandalı göçmenlerdi. Stockport'ta doğan ve ardından Buckinghamshire'a taşınan Foy ise paranın her zaman fazlasıyla farkındaydı ve neredeyse hiç parası yoktu. Telefonla satış işleri yapıyor ve pub'larda çalışıyordu. İnsanları sınıf atlamaya pek teşvik etmeyen İngiliz sosyetesinin en üst tabakalarına hızlıca yükseldiğinde kendini tuhaf hissetti mi? "Bir İngiliz olarak kraliyet ailesinden utanmıyorum" diyor. "Bence hiç kimse umarsızca kestirip atmamalı. Herkes empati gösterebilse dünya daha iyi bir yer olurdu. Ama sanırım nefret etmek daha kolay." Bu empati, Foy'a Altın Küre ödülünü kazandırdı. Ama her şey çok hızlı gerçekleşti ve o, kendini ait hissetmediği şöhret dünyasının içinde mahcup bir halde buldu.

ZORLU ROLLERDEKİ BAŞARI

Foy, 2017 yılında izlediğimiz "Breathe" (Nefes) filminde dikkatleri bir kez daha üstüne çekti. İki Oscar adaylığı olan William Nicholson'un senaristliğini yaptığı, gerçek bir hikâyeye dayalı film, Robin Cavendish'ın hayatı etrafında şekilleniyordu. Andrew Garfield'ın canlandırdığı Robin Cavendish'e, 28 yaşında felç geçirdiği ve yaşaması için birkaç ayı kaldığı söylenmişti. Bütün ailesi ve yakınları bu haber karşısında yıkılırken Robin ve filmde Claire Foy'un canlandırdığı eşi Diana, ümitlerini yitirmedi. Bütün engellere karşı Diana eşini hastaneden çıkararak eve getirdi. Diana, Robini'i azim ve özveriyle birlikte uzun bir yaşam için cesaretlendirdi. Beklentilerle yaşamlarını sınırlandırmayı reddeden çift, bir erkek çocuk büyüttü ve hayatlarını diğer çocuk felci hastalarına adadı.

Bu filmin Claire Foy'u etkilediği kuşkusuz. Filmde oynamayı neden istediğini sorduğum Foy, "Bunun bir seçim olduğunu düşünmüyorum. Pek çok farklı sebepten ötürü bu role 'hayır' demem mümkün değildi. Daha önce okuduğum hiçbir senaryodan bu kadar etkilenmemiştim. Andy'yi zaten tanıyordum, o yüzden onun yanında kendimi evimde hissettim ve ona gerçekten güvendim" diyor.

The Girl in the Spider's Web (Örümcek Ağındaki Kız, 2018)

Breathe (Nefes, 2017)

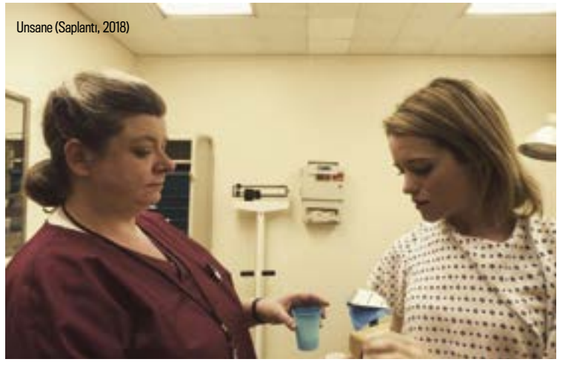

Unsane (Saplantı, 2018)

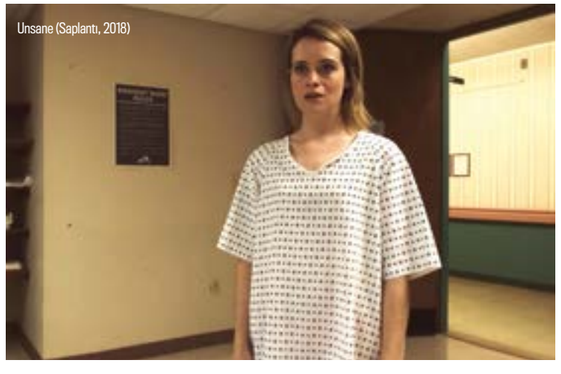

Unsane (Saplantı, 2018)

Jonathan Cavendish ile tanışmanın da rolüyle ilgili etkilendiği bir diğer nokta olduğunu söyleyen Foy, “Filmde anlatılan onun anne ve babasıydı ve bu çok özeldi. Filmin zamanlaması benim çok yoğun bir dönemime denk geldiği halde rolü kabul ettim” diyor.

“Hala hayatta olan birini canlandırmak ne kadar zor?” diye sorduğumda ise Foy beni şöyle yanıtlıyor: “Sanırım daha farklı bir baskı hissediyorsunuz. Bu birinin sizden beklediklerine değil, sizinle ilgili bir şey. Kimsenin, ‘Bu kişiyle tamamen aynı şekilde davranmalı, onun gibi konuşmalı ve o kişi olmalısın’ dediğini sanmıyorum. Çünkü siz o kişi değilsiniz. İşi doğru yapmak istiyorsunuz. Bir noktada kendinizi bırakıp, ‘Yeterince çabaladım’ demeniz gerekiyor. Çünkü öteki türlü, sadece ‘mış’ gibi yapan otomat bir oyuncuya dönüşürsünüz. Peşinde olduğum şey bu değil. Gerçeğe saygılı ve yeterince bilgi sahibi olmanın önem kazandığı bazı noktalar vardı, özellikle çocuk felci ve hastalara nasıl bakıldığı konusunda. Ayrıca Diana’nın benim yüzümden utanmayacağından emin olmak da önemliydi. Bana rolü aşırı duygusallaştırmamamı söyledi. Her sahnede ağlamadığım sürece işler yolunda gidecekti.”

Böyle bir durumda kalsa kendisinin nasıl tepki vereceğini sorduğum Foy, “Bu soruyu kendime sordum. Böyle bir durumda bocalayan ve çok zorlanan insanlar olabilir. Bu onların tercihidir ama benim sevdiğim biri aynı durumda olsaydı, tamamen aynı şeyi yapardım” diyor. Role hazırlanırken kendi hayatındaki özveriyi hisseden Foy, “Bir aktris olarak işim bu. Bunu nasıl yaptığımı her zaman tam olarak bilemiyorum. Sadece o duyguyu yeniden oluşturuyorum, bu kadar basit” diyor. Role hazırlanırken Diana Cavendish ile birkaç kez oturup sohbet eden Foy, “Tabii Robin artık aramızda olmadığı için bu biraz zordu. Benim esas amacım ondan bilgi koparmaya çalışmak falan değildi. Sadece onunla vakit geçirmek bile onun ne kadar harika bir insan olduğunu anlamak için yeterliydi. Bunu pek çok yerde görmek mümkündü. Bu hastalık konusundaki tüm gerçekleri biliyordu. Günlerin ritmini ve zamanlarını nasıl geçirdiklerini biliyordu.

Breathe (Nefes, 2017)

Wolf Hall (2015)

The Crown

Ama bunların nasıl hissettirdiğini anlatabilmek için kendi içinde bir keşif yapması gerekti. Son derece vericiydi ama bir noktada onu bırakıp kendi başıma devam etmem gerekti" diyor.

2018 FOY'UN YILI

Foy, "Breathe"in ardından 2018 yılında yayınlanacak üç önemli filmde rol aldı. Ryan Gosling'in Neil Armstrong'u canlandırdığı, Oscar için iddialı, aya iniş temalı "First Man" (İlk Adam, 2018) filminde Neil'in eşi Janet Armstrong'u oynayan aktris, "Unsane" (Saplantı, 2018) ve "The Girl in the Spider's Web" (Örümcek Ağındaki Kız, 2018) filmleri ile de dikkat çekti. Öncelikle yönetmen Steven Soderbergh'le çevirdiği Unsane filmini konuşmalıyız. Unsane'de Foy, Sawyer Valentini gibi tuhaf bir ismi olan, işinde ve Tinder'da hırslı ama Bill Bryson'ın saçları grileşmeden önceki halini andıran bir adam tarafından sinsice takip edilen bir kadını canlandırıyor. Kadın "gönüllü" olarak yerel bir akıl hastanesine yatıyor. Unsane'de işlenen duygusal korku, berbat bir şey olmalı. Ayrıca yönetmen deney yapmayı sevdiği için film bir iPhone ile 10 gün içinde çekildi. Foy, yönetmenin bu filmden "öğrenci filmi" diye bahsettiğini ve böylece ikisinin de bu işi yaparken kendilerini özgür hissettiklerini söylüyor. Öte yandan filmin işlediği konunun oldukça ürkütücü olduğunu da kabul ediyor.

KRALİÇE'DEN ÖRÜMCEK AĞINA

Artık "The Girl in the Spider's Web"in Lisbeth Salander'ından bahsetmenin sırası geliyor. Salander, deri giysiler giyen, intikamcı, hacker becerilerine sahip bir melek. Sadomazoşizme meyleden bir biseksüel. Kraliçe ise - belki de The Crown'ın üçüncü sezonunun sonuna kadar beklemek gerekir ama – bunlardan hiçbiri değil. Herhalde bunu sürekli aynı tip roller almaktan kaçınmak için kabul etmiş olmalı. Foy gülümseyerek "Ben bir aptalım," diyor. "Ve Lisbeth karakteriyle kendimi yeteneğimin en uç sınırına kadar zorladığımı görüyorum. Bu biraz endişe verici bir durum."

Salander karakterini oynama kararı, saraya karşı bir tepkiden mi kaynaklanıyor? Düşünceli bir şekilde, "Bilmiyorum," diyor. "Herkesin başka insanlarla ilgili pek çok fikri vardır, değil mi?" Bu anda tavırları kraliçeyi hiç olmadığı kadar andırıyor, onun

The Crown

kadar narin gözüküyor. Peki, o kendisini hangi karaktere daha yakın hissediyor? "Sanırım ikisinin tam ortasında duruyorum. Elizabeth'in tehlikeli öfkesine sahibim (gülüyor). Bir gün birine, bir gün diğerine benzeyebilirim. Maalesef pek tutarlı bir insan değilim. Keşke olsaydım..."

HAYRANLIK DUYDUĞU KADINLAR

Hep güçlü ve ilgi çekici karakterleri canlandıran Foy'a hayranlık duyduğu kadınları soruyorum. "Hayatımdaki bütün kadınlar, dostlarım" diye yanıtlıyor beni. "Özellikle son birkaç yılda birbirimizi tanıdığımız için ne kadar şanslı olduğumuzu hissettim. Kadınlar çok şanslı, toplumumuzda genellikle erkekler birbirleriyle açık ilişkiler kurmaya ve konuşmaya teşvik edilmiyor. Kadın arkadaş gruplarında ise harika bir şey var: İşler ters gittiğinde biri, 'Kendimi berbat hissediyorum' diyebiliyor. Ve diğeri, 'Ben de öyle' diyor. Kolektif bir deneyim yaşanıyor. 'Aman Tanrım, korkuyor musun?' – 'Evet!' Arkadaşlarımdan biri genç kadın ve kızlara yönelik cinsel istismar hakkındaki çalışmasıyla başarı kazandı. Başka bir arkadaşım ise erkek intiharlarıyla ilgili bir hayır kuruluşu için çalışıyor. Size bunların neler ifade ettiğini anlatamam bile."

The Girl in the Spider's Web (Örümcek Ağındaki Kız, 2018)

The Crown

ÇOCUK SAHİBİ BİR YILDIZ OLMAK

En çok gurur duyduğu şeyin ne olduğunu sorduğumda Foy, duraksamaksızın yanıtlıyor beni: "Anne olmak!" Anne olmanın kendisine çok şey öğrettiğini belirten Foy, "Artık yüzleşmeniz gereken her türlü kötü şeyde, 'Ben de böyleyim işte' deyip geçemiyorsunuz. Onun yerine artık, 'Ben böyleyim. Bu pek hoşuma gitmiyor. Bunu değiştirmeliyim' diyorsunuz. Kendiniz hakkında bir şeyler öğreniyorsunuz. Bu bir uyanma çağrısı. Ama aynı zamanda sevme kabiliyetini ve birini sevmekle onun için en iyisini istemekten gelen enerjiyi de kapsıyor."

Annelik konusunda konuşurken yüzünde şaşkınlıktan korkuya kadar pek çok duygu beliriyor. Hayatının nasıl bu noktaya geldiği konusunda sürekli bir şaşkınlık belirtse de uzaya sıçramış kariyeri ve iki yaşındaki çocuğuyla bu son yılların onun için oldukça hareketli geçtiği ortada. "Bu sürecin en zor kısmı neydi?" diye soruyorum. "Fiziksel olarak oldukça zordu," diye yanıtlıyor. "O kadar saat çalışıp, üstüne bebekle ilgilendikten sonra kendime de bakmam gerekiyordu. Sonrasında bu kadar çalıştığım için kötü hissediyordum ve çocuğumu görebilmek için çok erken uyanıyordum. Gittiğim her yerde darmadağınık bir haldeydim." Üzgün olmaktan ziyade dirençli bir tavırla, "Ama her şey zor," diye devam ediyor. "Her şey bir meydan okuma. Harika bir gün geçiriyorsunuz, sonra da berbat bir gün, ama bir bakıyorsunuz ki hala buradasınız... Bana en zor gelen şey çocuğumun sürekli büyüyor olması. Benim de öyle. Zamanın nereye gittiğine gerçekten dikkat etmem gerekiyor."

LONDRA

BAŞROLDE SİS:

LONDRA DEYİNCE PEK ÇOĞUMUZUN HAYALİNDE SİSLİ, YAĞMURLU, GRİ VE HÜZÜNLÜ BİR ŞEHİR CANLANIR. OYSA ÜSTÜNDE HİÇ GÜNEŞ BATMAYAN BRİTANYA İMPARATORLUĞU'NUN BAŞKENTİ, KÖPRÜLERİ, KULELERİ, HYDE PARK'I, THAMES NEHRİ, TİYATROLARI, SANAT GALERİLERİ, MÜZELERİ, KRALİYET SARAYI, KRALİÇENİN MUHAFIZLARI, PARLAMENTOSU, WESTMINISTER'I, BIG BEN SAATİ VE PEK ÇOK GEZİLİP GÖRÜLECEK YERİYLE İLGİNÇ VE ÇEKİCİ BİR ŞEHİR OLARAK DA GÖRÜLEBİLİR. ÇÜNKÜ LONDRALILARIN SHAKESPEARE'İ VARDIR, ROBIN HOOD'LARI, HARİKALAR DİYARI'NA YOLCULUK YAPAN ALICE'LERİ, VIRGINIA WOOLF'LARI, OLIVER TWIST'LERİ, SHERLOCK HOLMES'LERİ, JAMES BOND'LARI, THE BEATLES'I VARDIR. KARL MARX'IN, PRENSES DIANA'NIN MEZARLARI ORADADIR.

YAZI: ŞÜKRAN YÜCEL

BİR KÜLTÜR BAŞKENTİ OLAN LONDRA, bütün büyük şehirler gibi bir çelişkiler yumağıdır. Zenginlikle sefaletin, ihtişamla sadeliğin, varlıkla darlığın yan yana var olduğu şehir, binlerce yıl dünyaya hükmetmiş olmanın kibrini görkemli saraylarında, katedrallerinde, şatolarında, müzelerinde, kulelerinde, köprülerinde, otellerinde adeta gözümüze sokar. Londra, İngiliz sinemacılar kadar yabancı yapımcıların filmlerinde de farklı yönleriyle yer alır. Sessiz filmlerden bugüne sayısız filmde gördüğümüz Londra, sırrını hiç ele vermeyen esrarengiz bir şehir kimliğini korur. Yüzbinlerce Hintli, Afrikalı, Pakistanlı, İranlı, Afgan mülteciyi şehrin kenar mahallelerine yerleştirse de Anglo-Sakson karakterini titizlikle muhafaza eder.

HITCHCOCK'UN FİLMLERİ

Hitchcock, daha 1927'de "Kiracı, Londra Sisinin Hikâyesi"ni (The Lodger, The Story of the London Fog) sessiz film olarak çekerken Londra'nın meşhur sisi, katilin karıştırılmasını mümkün kılmıştır. Yönetmen, sonraki filmlerinde de kişilerin yanlışlıkla başkasının yerine geçmesini bir tema olarak sıklıkla kullanmaya devam eder. Londra'da ilk sesli film de 1929'da Alfred Hitchcock tarafından "Şantaj" (Blackmail) adıyla çekilir. Ünlü gerilim ustası, "Sabotaj"da (Sabotage, 1936), bir casusun Greenwich Gözlemevi'ni bombalama teşebbüsünü anlatırken, dönemin Londra'sında gezdirir seyirciyi. Joseph Conrad'ın romanından uyarlanan filmin ana mekânı küçük bir sinema salonu ile yanındaki tekinsiz dükkândır. Hitchcock, Londra'daki casusluk faaliyetleri sırasında işlenen bir cinayetin aydınlatılmasını konu alan "39 Basamak"ta (The 39 Steps, 1935) şehri baştanbaşa kat eder. "Bir Kadın Kayboluyor"da (The Lady Vanishes, 1938) Londra, sisin içinde kaybolunacak bir şehirdir. Hitchcock, 1940'a kadar Londra'nın karanlık sokaklarında karanlık ve sisli hikâyeler anlatmaya devam ettikten sonra Hollywood'a transfer olur.

LONDRA EFSANELERİ

İngiliz sinemasının ilk başyapıtlarından "Pygmalion" (Anthony Asquith, 1938) Bernard Shaw'un ünlü piyesinden uyarlanır. Londra'nın Doğu ucunda yetişmiş Cockney ağzıyla konuşan çiçekçi kızın eğitilip bir hanımefendiye dönüştürülmesi sayısız filme esin kaynağı olacaktır. Aslında film bir Londra efsanesidir aynı zamanda. Londra'nın göçmenleri ve yabancıları dönüştürüp kendine benzetebilme kapasitesi bu filmde deneysel örneğini bulur. Yıllar sonra Hollywood'da çekilen müzikal uyarlaması "Benim Güzel Meleğim" (My Fair Lady, George Cukor, 1964) çok popüler olur. Bu filmde Londra, stüdyoda canlandırılmıştır.

Londra'da film endüstrisi, İkinci Dünya Savaşı sırasında sinemanın insanları etkileme gücünü keşfeder. Savaş sırasında birbiri ardınca halka ve askerlere moral verecek propaganda filmleri çekilir. Yakın tarihli bir film olan Lone Scherfig'in "Aşkın Çekimi" (Their Finest, 2016) İkinci Dünya Savaşı sırasında Londra'da çekilen bu filmleri konu alır. Londra, Alman uçakları tarafından bombalanırken, sinemacılar İngiliz istihbaratının sipariş ettiği hayali kahramanlık öykülerini filme çekerler.

Kiracı, Londra Sisinin Hikâyesi (The Lodger, The Story of the London Fog, 1927)

39 Basamak (39 Steps, 1935)

Sabotaj (Sabotage, 1936)

Kısa Tesadüfler (Brief Encounter, 1945)

Şantaj (Blackmail, 1929)

Pygmalion (1938)

Benim Güzel Meleğim (My Fair Lady, 1964)

Kısa Tesadüfler (Brief Encounter, 1945)

ROMAN UYARLAMALARI

Britanya Sineması savaş sonrasında gün ışığına çıkar. David Lean'in Noel Coward'ın senaryosundan çektiği "Kısa Tesadüfler" (Brief Encounter, 1945) tüm zamanların en güzel aşk filmlerinden birisi olarak unutulmazlar arasında yer alır.
Dickens uyarlamaları da birbiri ardına çekilir. "Büyük Umutlar" (The Great Expectations, 1946) defalarca beyazperdeye uyarlanır. Oliver Twist (1948) belki de en çok uyarlaması yapılan romanların başında gelir. Londra'da dilencilik yaptırılan kimsesiz, yoksul çocukların hikâyesi her dönemde yüreklere dokunur.

İngilizlerin polisiye hikâyelere ilgisi Sherlock Holmes'un en tanınan İngiliz centilmeni olmasından da bellidir. İlginç olan ilk Sherlock Holmes uyarlamasının Buster Keaton tarafından Hollywood'da yapılmasıdır (Sherlock Jr., 1924). İlk sesli Sherlock Holmes filmi William K. Howard'ın Hollywood'da çektiği "Sherlock Holmes" (1932) olacaktır. "Baskerville'lerin Köpeği" (The Hound of Baskervilles, Sidney Lanfield, 1939) gene Hollywood'da çekilmiştir. Ünlü dedektif, ana yurdu Londra'ya dönmek için 1965'te BBC dizisi olarak çekilmeyi bekleyecektir. Agatha Christie'nin ünlü dedektifi Hercule Poirot da sıklıkla beyazperdede ve televizyon dizilerinde görünecektir.

İngilizlerin en büyük dâhisi William Shakespeare'in eserleri de sahnede ve beyazperdede sıklıkla tekrarlanır. İlk "Hamlet" (1948) filminde

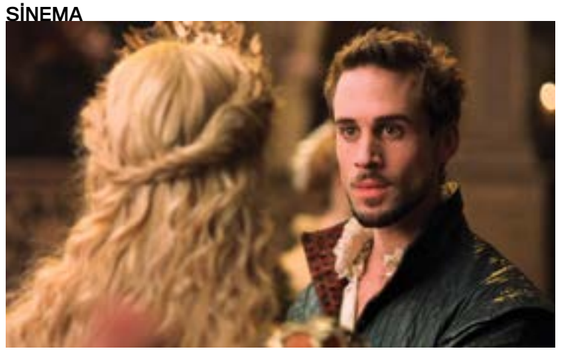

Âşık Shakespeare (Shakespeare in Love, 1998)

Laurence Olivier hem yönetmen koltuğunda oturur hem de Hamlet'i oynar. Sayısız Shakespeare uyarlamasından sonra, "Âşık Shakespeare" (Shakespeare in Love, John Madden, 1998), 16. yüzyıl Londra'sını başarıyla canlandırarak beğenileri ve Oscar ödüllerini toplar. Shakespeare günümüzde de erişilmez bir deha olma özelliğini korur.

İngiliz filmlerinin bitmez tükenmez kaynağı olan önemli romanları unutmamalı. Fielding'den Jane Austen'a, Bronte Kardeşler'den D.H. Lawrence ve E.M. Forster'a pek çok yazarın edebi eseri başarıyla, hem de defalarca beyazperdeye aktarıldı. Her zaman ilgi çekmeye devam eden bu filmlerin modern uyarlamaları da hâlâ çok popüler. Jane Austen'ın "Aşk ve Gurur"u (Pride and Prejudice) defalarca filme çekildi. Romanın erkek kahramanı Mr. Darcy, bütün genç kızların aradığı ideal erkek olarak pek çok romana ve filme ilham kaynağı oldu. 90'ların çok satan romanı "Bridget Jones'un Günlüğü" de beyazperdeye uyarlandığında Darcy'nin "Bay Doğru" olarak şöhreti neredeyse Bridget'ınkini aştı. Londra'da çekilen romantik komedilerde "Aşk Engel Tanımaz"da (Nothing Hill, 1999) filme adını veren mahalle olarak o kadar çok ilgi çekti ki, Londra'ya gelen turistler Notting Hill'e uğramadan dönmez oldu. James Ivory ve Ismail Merchant'ın romantik edebiyat uyarlamaları da Londra'nın ve çevresinin güzel bahçeli görkemli malikânelerinde geçen hikâyeleri anlatır genellikle. Orada zenginlerin yanında yoksullar da vardır ve onlara acınır; filmde söylendiği gibi "durum budur".

KARANLIK SOKAKLAR

Elbette Londra âşıkların kavuştukları bir şehir olmanın ötesinde tarihinde pek çok suçun işlendiği karanlık sokaklarıyla da filmlerde yer alır. Britanyalı sinemacılar, suç filmlerini ve kara mizah içeren cinayet öykülerini de severler. "Kadın Katilleri" (Lady Killers, Alexander Mackendrick, 1955) Londra'nın farklı köşelerinde çekilen ve çok beğenilen bir kara komedidir. Bu dönemde İngiliz sinemasında yapılan filmler daha sonra Hollywood'da tekrar çekilmiştir. En önemli İngiliz gangster filmlerinden sayılan "Uzun, Kutsal Cuma" (The Long Good Friday, John Mackenzie, 1980) Londra'nın yeraltı dünyasını gözler önüne sererken, şehrin önemli mekânlarını ustalıkla kullanır. "Kurt Adam Londra'da" (An American Werewolf in London, John Landis, 1981) komediyle korkuyu buluştururken seyirciyi bir turistin görmek isteyeceği Londra Hayvanat Bahçesi, Londra Kulesi, Piccadilly Sirki ve Soho sokakları gibi pek çok yerde tura çıkarır. "28 Gün Sonra" (28 Days Later, David Boyle, 2002) filminde kent birdenbire bir hayalet şehre dönüşür.

Victoria dönemine dönecek olursak, "Fil Adam" (The Elephant Man, David Lynch, 1980), hastalıkla doğan bir adamın önce acımasızca teşhir edilmesini, daha sonra iyi kalpli bir hekim tarafından korumaya alınmasını anlatırken, dönemin Londra'sını da gerçekçi bir biçimde yansıtır.

Fil Adam (The Elephant Man, 1980)

Daha Yaklaş (Closer, 2004)

Kraliçe (The Queen, 2006)

Aşk Engel Tanımaz (Nothing Hill, 1999)

Maç Sayısı (The Match Point, 2005)

Diren! (Suffragate, 2015)

Kentlerle özel bir ilişki kuran Woody Allen, Londra'da bir film çekmese olmazdı elbette. Sürprizli bir cinayet filmi olan "Maç Sayısı"nda (The Match Point, 2005) yüksek sosyetenin hayatını izlerken, Wimbledon'a, Tate Galeri'ye, Kraliyet Opera Sarayı'na, Thames kıyısındaki devasa dönme dolaba (London Eye) ve nehir manzaralı bir daireye göz atma fırsatı buluruz.

İki çift arasındaki dolambaçlı ilişkiyi anlatan "Daha Yaklaş" (Closer, Mike Nichols, 2004), seyirciyi Londra'da bir tura davet eder. Thames'in kıyılarında dolaşıp, parklarda vakit geçirip, Londra Akvaryumu'nu görebilir, Covent Garden'da Royal Tiyatro'ya gidebilir, Bloomsbury'de Virginia Woolf'u anarak Renaissance Otel'e bir göz atabilirsiniz. Wimbledon Tenis Turnuvası'nın meraklıları için "Wimbledon" (Richard Loncraine, 2004) filmi, ünlü tenis kulübünü yakından görmek için bir fırsat sunar. Formdan düşen bir tenis şampiyonunun aşk macerasını ve sorunlarını anlatan film, Londra'nın en güzel köşelerinden biri olan Wimbledon'ı da tanıtır.

KRALİYET FİLMLERİ

Londra'da kraliçe ve ailesi her zaman başat konulardan biridir. Filmlerde de kraliyet ailesini görürüz. Shakespeare döneminin uzun yıllar tahtta kalan kraliçesi I. Elizabeth, Cate Blanchett'a iki "Elizabeth" filmiyle ün ve sayısız ödül kazandırır. Shekhar Kapur'un çektiği "Elizabeth" (1998) ve "Elizabeth Altın Çağ" (Elizabeth Golden Age, 2007), Londra'nın da geçmişine tanıklık eder. Helen Mirren'in canlandırdığı "II. Elizabeth" ise Prenses Diana'nın ölümünden sonra halktan gelen tepkilerle sarsılıyor ve itibarını korumak için mücadele ediyordu. Stephen Frears'ın çektiği "Kraliçe" (The Queen, 2006), günümüzde halkın sevgisinin aykırı bir prensese kayabileceğini ve kraliçenin bu yüzden zor günler geçirebileceğini başarıyla anlatırken, Buckingham Sarayı'nı da görmemizi sağlıyordu. Dünyada milyonlarca hayranı olan Prenses Diana'nın hayatına ve ölümüne ilişkin pek çok belgesel film de çekildi.

Kraliyet ailesine dair filmlerin en başarılılarından biri de "Zoraki Kral"dır (The King's Speech, 2010). Tom Hooper'ın çektiği filmde Colin Firth başarılı performansıyla dikkat çeker. En iyi erkek oyuncu, en iyi film, en iyi yönetmen ve en iyi özgün senaryo dallarında Oscar ödülü kazanan film, aynı zamanda seyirciyi Londra'nın kraliyet mekânlarında bir yolculuğa çıkarır.

İngiltere'nin uzun bir dönemine adını veren Kraliçe Victoria'nın hayatı da pek çok filme konu olmuştur. "Genç Victoria" (The Young Victoria, Jean Marc-Valle, 2009), Kraliçe'nin çalkantılı gençlik yıllarını, Prens Albert'la aşkını anlatırken, "Victoria ve Abdul" (Victoria and Abdul, Stephen Frears, 2017), yaşlılık yıllarında genç bir Hintli ile tuhaf dostluğunu işler. Film eleştirmeni Roger Ebert'in söylediği gibi "Krallık neye yarar ki, filmlere konu olmaktan başka".

"Diren!" (Suffragate, Sarah Gavron, 2015) 1912'de kadınların oy hakkı için mücadelesini gerçekçi bir biçimde anlatırken dönemin Londra parlamentosunu kadınları ezen, sömüren yüzüyle görürüz. İlk sanayileşen kapitalist kent olan Londra'da kadınlar eşit işe eşit ücret ve oy haklarını uzun ve zorlu mücadeleler sonunda kazandılar.

ÜZERİNDE GÜNEŞ BATMAYAN İMPARATORLUK

Londra bir zamanlar dünyanın merkeziydi. "80 Günde Devriâlem" (Michael Anderson, 1956) de Londra'da başlayıp Londra'da bitiyordu. "Üzerinde güneş batmayan imparatorluk" sisin altında kayboldu. Gene de Shakespeare'in gölgesi bile yeter Londra'ya. James Bond, helikopteriyle parlamento binasının üstünde uçar. Alice, Harikalar Diyarı'na kaçar. Kraliçenin kırmızı üniformalı muhafızları giderek monotonlaşan sıkıcı bir töreni gerçekleştirsinler diye kürk kalpaklarının yapımı için her yıl yüzlerce ayı öldürülür. Londra'da komedi, korku, suç, gerilim, bilimkurgu, felaket, romantik aşk, politik dram, kara mizah, her türden film çekilirken sis başrolde görünmeye devam eder.

STÜDYOLAR

SESLER, KAYITLAR,

STÜDYOLAR, SADECE MÜZİK KAYITLARI YAPILAN, EKİPMANLARLA DOLU MEKÂNLAR DEĞİL. AYNI ZAMANDA MÜZİK TARİHİNİN DE ANIT NİTELİĞİ TAŞIYAN TANIKLARI...

YAZI: GÖKHAN PAMUK

Trident Control Room

Büyük mucit Edison'un 1887'de kaydettiği tekerleme "Mary Had A Little Lamb", insan sesinin bilinen ilk kaydı olarak anılırdı. 2008 yılında bir keşif ortaya çıkardı ki, ilk kayıt ondan da öncesine dayanıyor. Elimizdeki verilere göre Fransız mucit Édouard-Léon Scott de Martinville'in 1860'da yaptığı bir kayıt, şimdilik insan sesine dair bilinen ilk canlı tanıklık.

Fransız halk şarkısı "Au Clair de la Lune"dan ufak bir parçayı "phonautograph" isimli cihazıyla kayda geçiren Martinville, bu konuda bayrağı taşıyan kişi. Ancak bu kayıtla ilgili sorun şu ki, cihaz sadece kayıt yapmaya imkân veriyor, tekrar dinlenmesi konusunda o dönem için bir gelişme kaydedilemiyor, ta ki Edison "fonografik silindir"i keşfedene kadar. Martinville'in özel bir kâğıda yaptığı kaydıysa, 2008 yılında Amerikalı araştırmacıların çabasıyla dijital dataya dönüştürülerek "okunur" hale getiriliyor ve kaydın önemi o an anlaşılıyor.

BUGÜNÜN SES KAYIT LABORATUVARLARI

Bayrak kimde olursa olsun, seslerin kaydı ve geri okunması üzerine çalışmaların 19. yüzyılın ikinci yarısına denk geldiğini kesin olarak biliyoruz. Bir diğer kesin bilgi ise, aradan geçen yaklaşık 150 yılın ardından ses kayıt teknolojilerinin ve stüdyoların bugün ulaştığı baş döndürücü nokta.

Özellikle müziğin kaydedilmesi ve sunulması, teknolojideki gelişmelere bağlı olarak bugün mümkün olan en yetkin düzeyde karşılığını buluyor. Bu sürecin hayat bulduğu yer, elbette stüdyolar. İhtiyaca göre evlerde, bodrum ya da garajlarda stüdyo kurmak mümkün. Bizim konumuzsa, çoğu zaman adıyla ağırlığını belli eden, kimileri artık marka haline gelmiş stüdyolar. Bugün bu stüdyoları birer ses laboratuvarı olarak görmek de mümkün.

Müzik tarihindeki konumuyla bağlantılı bir seçki sunacak olursak, Abbey Road (Londra), Trident (Londra), Sun (Memphis), Electric Lady (NYC), Power Station (NYC), Hitsville (Detroit), Chase Park Transduction (Athens, Georgia), Sound City (Los Angeles), Black Ark (Kingston, Jamaika), Headley Grange (Hampshire), Sunset Sound (Hollywood), RAK (Londra), Polar (Stockholm), Hansa (Berlin) ve dünyanın en meşhur taşınabilir stüdyosu Rolling Stones Mobile, ilk akla gelenler...

ABBEY ROAD VE DİĞERLERİ

Stüdyoların şahı, **Abbey Road**. Londra'nın sakin, elit semtlerinden birinde kurulu stüdyo, malûm, adını da bulunduğu caddeden alıyor. Önceleri farklı isimlerle anılırken 1985 yılında adı "Abbey Road Stüdyoları" olarak tescil ediliyor. Çoğu kez yanlış bilindiği üzere, Beatles'ın "Abbey Road" albümüne adını veren de bu stüdyo değil, caddenin adı. O dönemde adı hâlâ EMI Stüdyoları olarak geçiyor. Ama albüm kapağı için stüdyo binasının hemen önündeki yaya geçidinde çekilen fotoğraf, müzik tarihinin belki de en çok taklit edilen imajı. Stüdyonun bu derece popüler olmasında ilk pay onlara ait. Günün hemen her saatinde aynı geçitte bekleşen turistler, artık caddenin sıradan bir parçası. Pop kültürdeki yeri bir yana, 1931'den bu yana ses teknolojilerindeki her türlü yeniliğe karşılık verdiği için, sanatçılar arasında da haklı bir üne sahip Abbey Road. Beatles'ın yanı sıra Pink Floyd, Alan Parsons, The Hollies, Cliff Richard, Kate Bush, Radiohead, Duran Duran, Depeche Mode, bu stüdyodan geçen yüzlerce isimden sadece birkaçı.

Londra'nın bir başka ünlü stüdyosu **Trident**, yine 60'lı ve 70'li yılların rock geleneğinde önemli paya sahip mekânlardan biri. Soho'da belli belirsiz bir girişi olan stüdyonun geçmişinde Beatles, Queen, Lou Reed, David Bowie, Frank Zappa, Marc Almond, Peter Gabriel, Kiss ve daha nice ünlü isim yer alıyor.

ATLANTİK'İN ÖTE YAKASI

Amerika'da da durum çok farklı değil. Muhtelif şehirlerdeki stüdyolar, popüler müziğin akışına yön veren isimlerle yarışa katılıyor. Memphis'deki ünlü **Sun** Stüdyoları, daha çok blues ve rock'n'roll'un evrilmesine tanıklık ederken, Elvis Presley, Jerry Lee Lewis, Roy Orbison veya Johnny Cash gibi isimleri ağırlıyor. Detroit'deki **Hitsville**, Motown plak şirketinin ana üssü olurken, dünyanın rhtyhm'n'blues ve soul akışını değiştiriyor. Marvin Gaye, Stevie Wonder, Diana Ross, Supremes, Temptations, Jackson 5, ilk büyük kayıtlarını bu stüdyolarda yapıyor.

New York, elbette bu yarışta ayrı bir yere sahip. Burada kayıt hayatına başlayıp bugün artık Los Angeles'da faaliyetine devam eden **Record Plant**; Jimi Hendrix'in ölmeden birkaç gün öncesine kadar hemen her ayrıntısıyla bizzat ilgilendiği ve bugün hâlâ mükemmel işlere imza atan stüdyosu **Electric Lady**; Bruce Springsteen'den Bob Dylan'a, Madonna'dan George Michael'a, Arctic Monkeys'den The Strokes'a yine yüzlerce büyük ismi ağırlamış **Power Station**, şehrin en önemli stüdyoları arasında.

DÜNYANIN HER RENGİ, HER SESİ

Bugünlere ulaşamasa da, ünlü dub/reggae'ci Lee Perry'nin Jamaika'daki stüdyosu **Black Ark**, kendi kültünü yaratmış kayıt evlerinden biri. Bob Marley, Clash, Paul McCartney gibi sanatçıları ağırlaması bir yana, Perry'nin tuhaf ses denemeleri ve kayıtlarıyla da tarihte yerini almış durumda. Jamaika'nın bir başka mekânı **Studio One**, Bob Marley'den Toots and the Maytals'a, yine rasta'nın her rengiyle kutsanmış bir yer.

Dans pistlerinde veya modern zamanlarda boy göstermiş nice isme ev sahipliği yapan **Hansa**, Berlin'in bugün ilk hatırlanan ve hâlâ aktif stüdyolarından biri. BoneyM, David Bowie, Iggy Pop, Depeche Mode, David Sylvian, Nick Cave, Siouxsie and the Banshees, REM, Manic Street Preachers veya U2, yolu Hansa'dan geçmiş büyük isimler. Bugün faaliyette olmamakla birlikte, Münih tarafında da özellikle Giorgio Moroder'in kurduğu **Musicland**, vaktiyle Donna Summer, Amanda Lear, Elton John, Led Zeppelin, Deep Purple, Rolling Stones, ELO, Iron Maiden gibi isimlerin kayıt yaptığı bir stüdyo.

MOBİL KAYITLAR

Rolling Stones Mobile, stüdyo sınırlamalarıyla uğraşmaktan sıkılan Mick Jagger'in girişimiyle hayat bulmuş bir proje. Bir TIR'a monte edilen stüdyo, sadece Stones değil, Led Zeppelin, Dire Straits, Deep Purple, The Who gibi isimler tarafından da kullanılmış tarihi bir girişim.

SOUND CITY

İz bırakmış stüdyoların her birini anma imkânımız yok elbette, ama kapanışı Nirvana'nın davulcusu, Foo Fighters'ın esas adamı Dave Grohl tarafından da filme aktarılan **Sound City** ile yapalım. Los Angeles'da kurulu stüdyo, eşi benzeri olmayan kayıt konsolu ve rock tarihine geçmiş plak kayıtlarıyla bugün Amerikan rock müziğine yön vermiş en ünlü mekânlardan biri. Filme gelince, kayıt yapan ünlüler ve stüdyoyu var eden teknik isimlerle şekilleniyor; Grohl'un da ortaya koyduğu gibi kabloların düğmelerin ötesinde, bir stüdyonun neleri değiştirebileceğine dair kapsamlı bir doküman sunuyor.

SANAT ESERİ DEĞERİ TAŞIYAN ALBÜM KAPAKLARI

RESSAM, HEYKELTIRAŞ, FOTOĞRAFÇI YA DA GRAFİK TASARIMCI... FARKLI DİSİPLİNLERDE ÜRETTİĞİ ESERLERİYLE TANIDIĞIMIZ KİMİ SANATÇILAR, MÜZİK DÜNYASINI ETKİSİ ALTINA ALAN ALBÜMLERİN ŞAŞKINLIK YARATAN KAPAK TASARIMLARINDA DA KARŞIMIZA ÇIKIYOR.

YAZI: EDA BAYRAKTAR

LONESOME ECHO

Amerikalı komedyen, aktör ve müzisyen Jackie Gleason'un 1955 tarihli "Lonesome Echo" adlı albümünün kapağını, yakın arkadaşı Salvador Dalí'nin tasarladığını biliyor muydunuz? Ünlü Katalan ressamın eserlerinde sıklıkla karşılaştığımız kelebek, tabii ki bu albüm kapağının da en büyük yıldızıydı. Kapaktaki kelebeğin kırılganlığı, boşlukta yankılanan bir ses gibi simgelenen gölgesi, tek başına dolaşan kadın figürü, müzik aleti ve salyangoz kabuğu ise birlikte mükemmel bir uyum sergiliyordu. Salvador Dalí, albümün ardından söylediğine göre bu sürreal resmiyle izleyicisine acı, boşluk ve yalnızlık duygusunu hissettirmek istiyordu.

BLU

THINK TANK

İngiliz rock grubu Blur'ün "Think Tank" albümünün kapağına baktığımızda hepimizin aklından aynı isim geçecektir kuşkusuz: Banksy. Gizemli sokak sanatçısının, ikonikleşmiş tarzı nerede olsa kendini belli ediyor haliyle. Su altı maskesi takmış kadın ve erkek figürünün birbirine sarıldığı albüm kapağı ise yıllardır bilinen bir kuralı yıkıyordu aslında: Banksy bu albüme kadar ticari işlerde yer almayı hep reddetmişti. Ancak Blur'ün müziğine duyduğu hayranlığın yanı sıra sanatçının albümün ardından söylediği şu sözler gerçeği daha da net açıklıyordu: "Faturalarımı ödemek için birkaç şey yapmam gerekiyordu, ben de bu albümü yaptım!"

TALKING HEADS

SPEAKING IN TONGUES

80'lere damga vurmuş Talking Heads grubunun beşinci stüdyo albümü "Speaking in Tongues"un "En İyi Albüm Kapağı" Grammy'li kapağının hazırlığı dile kolay tam üç yıl sürdü. Amerikalı ressam, heykeltıraş, fotoğrafçı ve performans sanatçısı Robert Rauschenberg tarafından yaratılan kapak, düzensiz şekilde bir araya getirilen ambalaj parçalarından oluşuyordu. Tasarımın enteresan yönü ise, kolaj içerisinde yer alan bu ambalajların, albümün dışındaki plastik disk döndürüldüğünde pembe, mavi ve yeşil renkte karşımıza çıkan anlamlı görüntüler oluşturmasıydı.

DEBBIE HARRY

KOOKOO

Akademi ödüllü "Alien" filminin tasarımcısı sürrealist ressam ve heykeltıraş H.R. Giger'ın, ABD"li şarkıcı Debbie Harry'nin 1981 çıkışlı "KooKoo" albümü için yarattığı kapak da listenin olmazsa olmazlarından. Giger'ın ikonik "biyomekanik" kapak tasarımında Harry, yüzüne saplanmış akupunktur iğneleriyle karşımıza çıkarken, arka planda yer alan yıldırımlar albümün kasvetli ve sert temasına vurgu yapıyor gibiydi. Üstelik Giger aynı zamanda, bu albümde yer alan "Backfired" adlı şarkının klibinde yönetmen koltuğunda da karşımıza çıkıyordu.

LADY GAGA

ARTPOP

Marjinal duruşuyla tanıdığımız Lady Gaga'nın üçüncü stüdyo albümü "ARTPOP"un kapağı Amerikalı heykeltıraş ve ressam Jeff Koons tarafından tasarlandı. İtalyan ressam Botticelli'nin "Venüs'ün Doğuşu" (The Birth of Venus) tablosundan ilham alan albüm kapağında Gaga'nın çıplak bir heykeli; parlak, mavi bir küre doğuruyormuş gibi simgeleniyordu. Ayrıca albümde yer alan "Applause" şarkısıyla Gaga, Koons'a gönderme yapmayı da ihmal etmiyordu: "One second I'm a Koons, then suddenly the Koons is me."

DAVID BOWIE

WITHOUT YOU

New York sokak kültürüne yön veren Amerikalı ressam ve graffiti sanatçısı Keith Haring ile 2016 yılında kaybettiğimiz İngiliz sanatçı ve stil ikonu David Bowie, 1983 tarihli "Let's Dance" albümünde yer alan "Without You" adlı single için birlikte çalışmışlardı. Haring'in imzası sayılan minimal çizgileriyle Bowie'nin zengin hayal gücünü birleştiren kapağın ana karakterleri ise birbirine sarılan "cinsiyetsiz" bir çiftti. Büyük bir Bowie hayranı olan Haring, aynı zamanda pop art akımının öncülerinden Andy Warhol'un da yakın arkadaşlarından biriydi. Bir dipnot olarak; Haring'in 31 yaşında AIDS nedeniyle vefat etmesinden sonra satışa çıkan çalışmaları ve tasarımlarına ait satış gelirlerinin AIDS vakıflarına bağışlandığını da söyleyelim.

RED HOT CHILI PEPPERS

I'M WITH YOU

İngiliz müzik grubu The Hours'un birçok albümü için kapak tasarlayan Damien Hirst, popülaritesini kesinlikle RHCP'in "I'm With You" adlı albümüne borçlu. Çalışmalarında genellikle ölüm temasını işleyen ve muhafaza edilen ölü hayvan figürleri kullanan Hirst, grubun albüm tasarımında da tarzından ödün vermiyordu elbette. Kapakta, pembe-beyaz renkli bir kapsül hapın üzerinde konumlanan sineğin ne ifade ettiği ise tamamen bakan kişinin yorumuna bırakılıyordu. İkonikleşen bu albüm kapağının ardından müzik dünyasındaki çalışmaları hız kazanan Hirst'ün, Blur'ün "Country House" adlı klibini yönettiğini de ekleyelim.

RADIOHEAD

A MOON SHAPED POOL

Aslında Radiohead'ın İngiliz grafik tasarımcı Stanley Donwood'la çalıştığı tek albüm "A Moon Shaped Pool" değil. "The Bends"ten itibaren bütün Radiohead albümlerinde tasarımcının imzasını görüyoruz. Hatta öyle ki "Amnesiac" ile "En İyi Albüm Kapağı" Grammy'sine bile nail oldu kendisi. George W. Bush karşıtlarının sloganı olan "Hail to the Thief"in kapağında ise dinleyicilerin karşısına ABD-Irak Savaşı sırasında, radyolarda en çok tekrar edilen kelimelerden bir kolajla çıktı. Ancak "A Moon Shaped Pool" albümü hepsinden farklıydı. Sanatçı, bu albümün kapağını grubun şarkılarını kaydettiği stüdyonun yanındaki bir ahırda, o anda duyduğu seslerden ilham alarak ve üstelik doğaçlama yaparak yarattı!

BİR METELİĞİN PEŞİNDE:

İŞARETLER, İZLER VE HİKÂYELER

SANAT DÜNYASININ GÖZDE İSİMLERİ HERA BÜYÜKTAŞCIYAN, ALİ TAPTIK VE MARCO DI GIOVANNI, YAPI KREDİ SİKKE KOLEKSİYONU ÜZERİNE YAPTIKLARI ÖZEL ÇALIŞMA İLE SES GETİREN BİR SERGİ PROJESİNE İMZA ATTI. KOLEKSİYONDAN ÖZENLE SEÇİLEN ÖRNEKLERİN HARMANLANDIĞI "BİR METELİĞİN PEŞİNDE: İŞARETLER, İZLER VE HİKÂYELER" SERGİSİ PARANIN ANTİK ÇAĞLARDAN GÜNÜMÜZE UZANAN TARİHİ İZLERİNİ HİKÂYELEŞTİRİRKEN, ESKİ VE YENİYİ SANAT DİLİYLE BULUŞTURAN ÖNEMLİ BİR KESİT SUNDU. YAPI KREDİ VEDAT NEDİM TÖR MÜZESİ'NDEKİ BU SERGİ SONA ERSE DE KOLEKSİYONUN NADİDE PARÇALARI EKİM AYI SONUNA KADAR ZİYARETÇİLERE AÇIK OLACAK.

YAZI: YAPI KREDİ MÜZE MÜDÜRÜ NİHAT TEKDEMİR

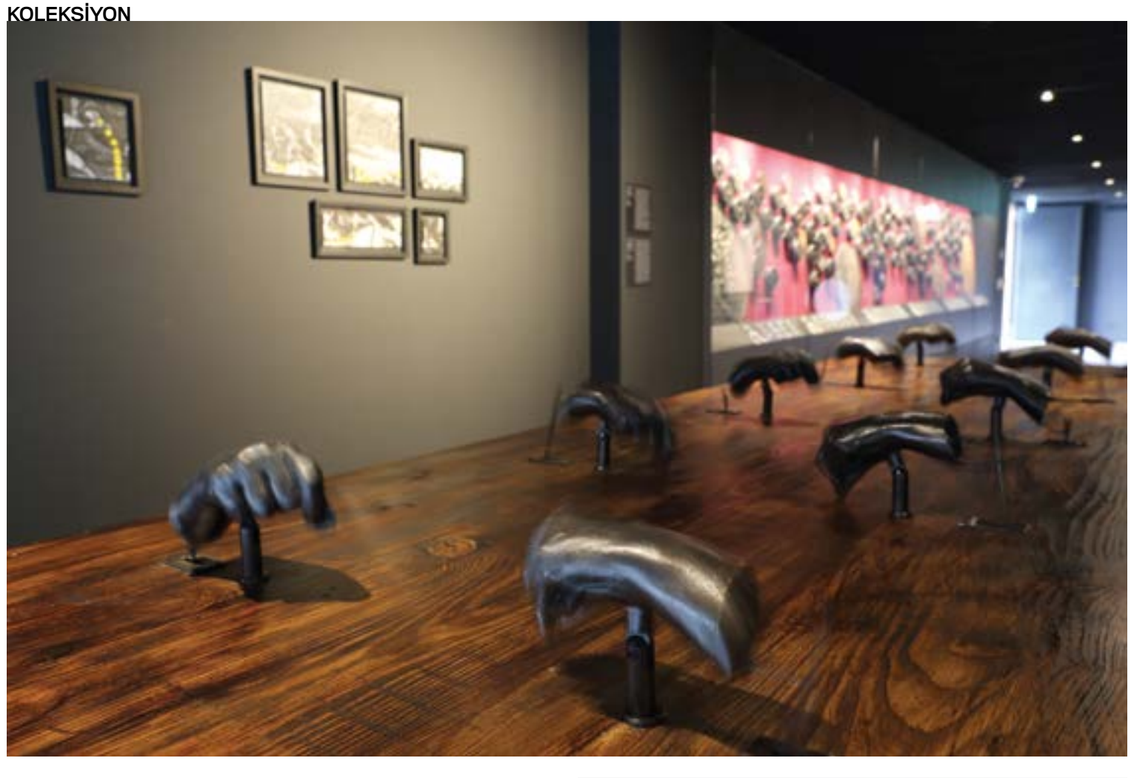

Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi envanterine kayıtlı 55.000 parçadan oluşan sikke koleksiyonu, Atina'dan Bergama'ya, Roma'dan İstanbul'a, Hindistan'dan İspanya'ya, Viyana'dan Cezayir'e uzanan geniş bir coğrafyanın 2.600 yıllık politik, ekonomik ve kültürel tarihini gözler önüne seriyor. Geçtiğimiz aylarda gerçekleşen ve Hera Büyüktaşçıyan, Ali Taptık ve Marco di Giovanni'nin özel çalışması ile ortaya çıkan "Bir Meteliğin Peşinde: İşaretler, İzler ve Hikâyeler" isimli sergide ise müzenin zengin sikke koleksiyonu içinden seçilen 366 altın, gümüş ve bronz sikke ele alındı. Sergide, seçilen sikkeler üzerinden paranın MÖ 600 civarında Lidyalılar ile başlayan yolculuğuna tematik ve kronolojik bir sunum eşliğinde ışık tutuldu.

TARİHİN YAŞAYAN TANIKLARI: SİKKELER

Tarihçi Herodotos, bizlere tarihte ilk sikkenin Lidyalılar tarafından basıldığını aktarmıştır. Bu bilgi, ele geçen arkeolojik ve epigrafik kanıtlarla da desteklenmiştir. Bahsi geçen ilk sikkeler Lidyalılar'ın başkenti Sardeis'ten (Manisa/Salihli) akan Paktolos (Sart) deresinden toplanan ve elektron adı verilen altın ve gümüş alaşımı bir maden kullanılarak üretilmiştir. Sikkeye kimlik ve yaygınlık kazandıranlar ise Batı Anadolu'da yaşayan İon şehir devletleri olmuştur. Bu şehir devletleri, sikkeler üzerine kendilerini tanıtma amaçlı birtakım tasvirler yapmıştır. Bu tasvirler bazen kentin kutsadığı bir tanrı ya da tanrıça, bazen kentin mitoloji veya tarihinde yer alan bir figür, bazen de kentin doğal zenginliğini gösteren yöresel bir ürün olmuştur. Bazı durumlarda sikkenin arka yüzünde, ön yüzdeki tanrı ya da tanrıçanın simgesi de yer almıştır. Bu durumlarda lir, üç ayaklı kazan, defne yaprağı ya da aslan Tanrı Apollon'u; şimşek demeti veya kartal Baş Tanrı Zeus'u; üzüm salkımı

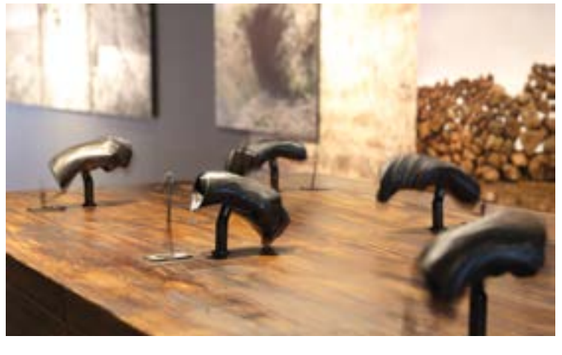

ve asma yaprağı Tanrı Dionysos'u; baykuş Tanrıça Athena'yı ve geyik ise Tanrıça Artemis'i simgelemiştir.

Sergide Lidyalılardan sonra Anadolu'ya hâkim olan Pers Kralı Dareios'a ait altın ve gümüş sikkeler de yer aldı. Bu sikkelerde, Pers kralı elinde mızrak, ok ve yayla, dizleri hafif bükük koşar vaziyette resmediliyordu. Perslerden sonra Hellenistik Dönem'i başlatan Büyük İskender sikkesi ise serginin ve koleksiyonun önemli parçalarından biri oldu. Büyük İskender, sikke üzerinde başına aslan postu giymiş vaziyette betimlenmiştir. İskender'in başındaki aslan postu sergide yer alan Yunan kahramanı ve Yarı-Tanrı Herakles sikkesiyle ilişkilidir. Bu sikkede Herakles yani Herkül'ün Nemea Aslanı ile mücadele sahnesi vardır; aslan ve Herakles kucak kucağa mücadele halindedir. Mitolojiye göre mücadeleyi kazanan Herakles olmuştur ve aslanın derisini yüzerek postunu başına sembol olarak takmıştır. Büyük İskender de kendisini Herakles'e eş değer görmektedir; bu nedenle sikkelerinde Büyük İskender'in başında da aslan postu görülür. Tasvirde, aslanın yelesi İskender'in ensesine, kulakları başının tepe noktasına, ağzı ise kralın alnına denk gelmektedir. Bu sayede alnından dökülen saçları da yansıtılmak istenmiştir. İskender, aslanın ön ayaklarını da boynuna ip gibi düğümlemiştir.

ROMA İMPARATORLUĞU'NUN SİKKELERİ

İskender ve Hellenistik Dönem sikkelerinden sonra Roma İmparatorluğu sikkelerine geliyor sıra. Romalılar, Anadolu'da hâkimiyetini tesis etmenin yolunu sikkeler üzerine kendi otoriter portrelerini koymakta bulmuştur. Roma imparatorlarının sakallı ve sakalsız portrelerinin çizildiği Roma Dönemi sikkelerinin arka

yüzlerinde ise tapınak, ayakta duran tanrı ya da tanrıça figürleri, topografik kent planı, aslan, kartal gibi kutsal hayvan figürleri resmedilmiştir. Bu sayede Roma İmparatorluğu hâkim olduğu kentlere kısmen de olsa özgür olduğu hissiyatını yaşatmak istemiş olmalıdır.

BİZANS'TAN OSMANLI'YA

Roma'dan sonra sırasıyla Bizans İmparatorluğu, Selçuklular, Danişmentliler, Saltuklular, Artuklular gibi Anadolu Türk Beylikleri ve en sonda ise Osmanlı İmparatorluğu'nun bastığı, altın, gümüş ve bronz sikkeler gelmiştir. Ortaçağ devletlerinin sikkeleri üzerinde Anadolu'nun çok kültürlü yapısını görmemek mümkün değildir. Türk İslam kimliğinde yaşayan Anadolu Türklerinin sikkeleri üzerinde, Kentauros ve Griffon gibi Yunan ve Roma kültüründen motifler görülmektedir. Ayrıca Hristiyanlığın en bilinen sahnelerinden, Meryem Ana'nın İsa'ya taç giydirme sahnesi de Danişmentoğlu Beyliği sikkelerinde karşımıza çıkar. Bu sikkeler Anadolu'ya göç eden Türklerin zamanla bölgedeki yerel halk ile kaynaştıklarının ve ortak bir kültür sentezi oluşturduklarının adeta birer canlı tanığı gibidir.

Sergide yer alan önemli bir eser grubu ise eski İstanbul'da basılan sikkelerdi. Kandıra Definesi olarak adlandırılan ve MÖ 4. yüzyıla tarihlenen eser grubu, 1994 yılında İzmit'in Kandıra ilçesinde bulunmuş ve TC Kültür ve Turizm Bakanlığı izni ile Yapı Kredi Koleksiyonu'na dâhil edilmiştir. Define 30 adet Kalkedon (Kadıköy) ve 82 adet Byzantion'a ait gümüş sikkeden oluşur. Kalkhedon'a ait olanlarda buğday başağı üstünde ayakta duran bir sığır; Byzantion'a ait olanlarda ise yunus balığı üstünde ayakta duran bir sığır vardır. Arka yüzlerde ise – her iki kentte de – yel değirmeninin kolları şeklinde bir boşluk bulunur. Bu sikkeler sayesinde Kalkedon halkının tarımla; Byzantion halkının ise balıkçılıkla geçindikleri tahmin edilmektedir.

ELDEN ELE, ELDEN ÖTEDEKİNE / HERA BÜYÜKTAŞÇIYAN

Sergiye, "Elden Ele, Elden Ötedekine" isimli mekanik heykeli ve çizimleri ile katılan sanatçı Hera Büyüktaşçıyan, Osmanlı tarihindeki önemli tağşiş olaylarından birine atıf yaptı. Çalışma, dikdörtgen bir ahşap masa üzerindeki 10 adet bronz el ve elin baş parmağı ile işaret parmağı arasında duran paralardan oluşuyor. Otomatik bir mekanizma sayesinde eller farklı zamanlarda ve aşağı-yukarı olmak üzere farklı yönlerde hareket ediyor.

Sanatçı, eserini şöyle anlattı: "Art arda sıralanmış bakır külçesi eller, parmaklarının ucunda sıkıca tuttukları madeni daireleri büyük bir kudretle zemine vurarak zamanın topografyasında bir eko yaratma peşinde gibiler. Gömülü olan zamana da, darp ettikleri şimdiki ana da daima en derin izi bırakandır bu çift yüzlü daireler. Birbirlerinden hem bağımsız hem de ortak işlevsellikte yön verirler zamanın seyrine."

Kinetik bir heykel olan "Elden Ele, Elden Ötekine"de Osmanlı döneminde yaşanmış en önemli tağşiş olaylarından birisine ait bir hikâyeden esinlenmişti. Anlatılan bir hikâyeye göre, II. Mahmut döneminde yaşanan Osmanlı-Rus savaşından sonra Rus hükümeti büyük bir tazminat talep etmiş ve tazminatın eski kuruşlarla ödenmesi koşulunu getirmişti. Bu noktada Kazaz Artin, hükümdardan mührünü isteyerek, dönemin önemli bankerlerinden padişah mührülü senet karşılığında borç almıştı. Faiz karşılığında toplanan altınları yüksek oranlı bakır ile karıştırarak bir tür devalüasyon yapmış ve düşük ayarlı paralar elde ederek devlete büyük gelir sağlamıştı. Kimi anlatılara göre de tağşiş edilen bu sikkelerin parlak ve yeni görünümlerini eskitmek için Nizam-ı Cedid askerleri Boğaz kıyısı boyunca, Üsküdar'dan Beylerbeyi'ne doğru sıraya dizilerek paraları elden ele geçirmişti. Paralar Beylerbeyi'ne vardığında, okside olduklarından dolayı eski sikkelere benzeyen bir görünüm kazanmıştı. Bu şekilde Ruslara karşı olan tazminatın ödenmesi sağlanmıştı.

APOFENİ TOPOGRAFYASI / ALİ TAPTIK

Sergiye "Apofeni Topografyası" isimli fotoğrafik yerleştirmesi ve beraberindeki metinle iştirak eden fotoğraf sanatçısı Ali Taptık, kültür mirasımızın en büyük düşmanlarından "definecilik" ve akıl sağlığı arasındaki ilişki üzerine düşündürdü. Bir taraftan definecilik olaylarının görsel izlerini sürerken, bir taraftan da kendi kayıp hazinesinin yerini paylaşan bir haritayı görüntülerin arasına sakladı.

Sanatçı bu çalışmasını şöyle anlattı: "Tarihi sikkeler, stoklar ve define avcılığı üzerine yapılmış görsel bir araştırmanın çıktıları olan imajların oluşturduğu bir kümelenmedir. Anadolu'nun her köşesinde özellikle sikkeler olmak üzere, gizemli eserleri yeryüzüne çıkartmak konusunda, kâşifler ve diğer amatörlerle iş birliği yapan define ustalarının alt kültürüyle karşılaşılabilir. Definecilerin buldukları işaretleri yorumlamaya çalıştıkları online tartışma platformlarında, forumlarında biraz dolaşmak, bu topluluğun büyüklüğü hakkında kabaca bir fikir verir. 'Apofeni' terimi ilk kez 1950'lerde, Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi üyesi olan Alman psikiyatrist Klaus Conrad tarafından, şizofreninin, ilgisiz işaretlerin anlamsal ve birbirleriyle ilgileri bakımından doygun olduğu akut evresini tarif etmek için kullanılmıştır. Apofeni Topografyası'nın ilk aşaması, bir yüzey incelemesidir ve bu kültürel olgunun katmanlarını tanımlamayı amaçlar: Define avcılarının işaretlerine bakarak toprak, toplum, anlatı ve teknoloji katmanlarını anlamaya çalışmak."

BİR KOLEKSİYONDAN BİTMEYEN HİKÂYELER / MARCO DI GIOVANNI

Seriye, "Bir Koleksiyondan Bitmek Bilmeyen Hikâyeler" isimli çalışmasıyla dâhil olan sanatçı Marco Di Giovanni, Yapı Kredi Sikke Koleksiyonu'nun 2014 yılında 60. yaşını temsil eden, altmış tane yıllık ajanda ile hayali haritalar oluşturdu.
Sanatçı, eserini şöyle anlattı: "Paranın sembolik değerinin, küreselleşmeye doğru giden yolda ilk adım olması muhtemeldir ve hala çekici gücü oluşturmaktadır. Bu nedenle tüm ajandalar, farklı zaman dilimlerine bölünmüş gezegeninin tümünü gösterecek şekilde aynı sayfası açık olarak yerleştirilmiştir. Birer kurşun kalem çizimiyle, her biri, gezegen küreye dair, her seferinde sınırları karışık hale getiren ve dünya imgesini gizleyen birer tahmindir. Bu nedenle, küçük altın folyo parçaları, haritadaki röper noktaları olan kentleri gösteren siyah noktaları kaplamaktadır. İşin alt tarafında belirmeye başlar ve üst kısımda tüm siyah noktaları kaplayacak şekilde sıklaşırlar. Böylece kentleri altın yıldızlardan oluşan bir gökyüzüne dönüştürürler. Bu jest, altına bugün maddi değeri tarafından baskılanan ve gizlenen simyevi değerini geri vermek üzere bir davettir."

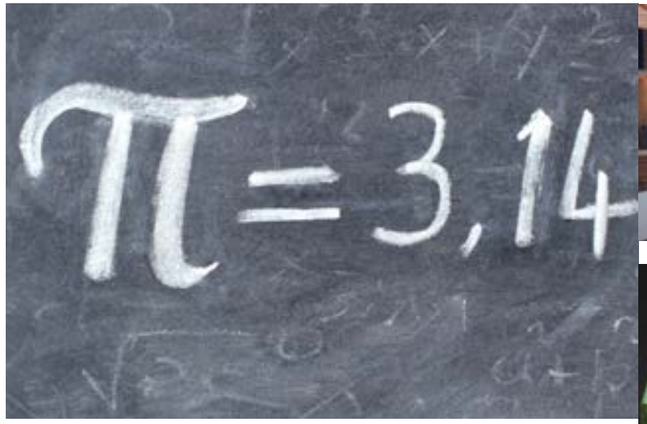

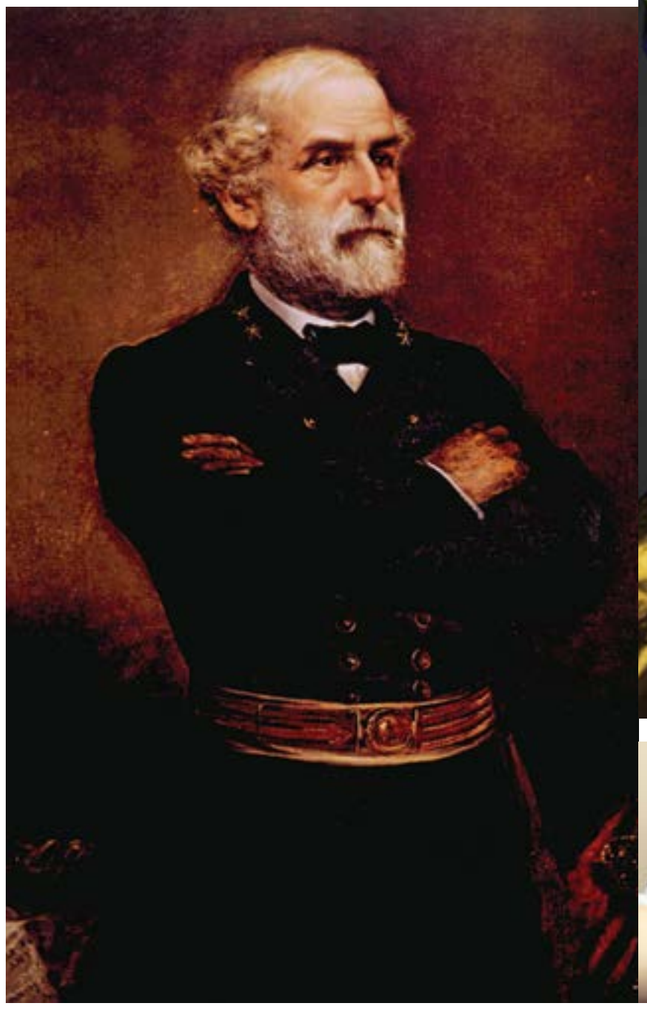

GEÇMİŞİN RENKLİ VE AZ BİLİNEN GERÇEKLERİ

“GERÇEĞİ BİLMİYORSUNUZ!”, “GERÇEK BU DEĞİL!”, “GERÇEK ELBET BİR GÜN AÇIĞA ÇIKACAK!”; GERÇEK, GERÇEK, GERÇEK... PEKİ HİÇ MERAK ETTİNİZ Mİ, YA TÜM DÜNYANIN BİLDİĞİ BAZI GERÇEKLER ASLINDA ÖYLE DEĞİLSE? HER GERÇEK İLLAKİ CAN SIKACAK YA DA GÜNDEMİ SARSACAK DİYE BİR ŞEY YOK... BAZI RENKLİ VE ACAYİP GERÇEKLER ŞAŞIRTMAYA, GÜLÜMSETMEYE HATTA KAHKAHALAR ATTIRMAYA ADAY OLABİLİR...

YAZI: ZEKİYE YARAŞ MERİÇ

Uzay yolculuğu ile ilgili hangi kaynağı tararsanız tarayın, karşınıza 1950’li yıllar, Soğuk Savaş dönemi ve Sovyet-Amerikan rekabeti çıkacaktır. Ama gerçek hiç de öyle değil. Uzaya yolculuğun hayalini kuran ilk isim 1600’lü yıllarda ve İngiltere’de yaşamıştı. Devir, kraliyet rejimine son derece kanlı eylemlerle son veren ve İngiliz tarihinde kraliyetin var olmadığı tek döneme imza atan Oliver Cromwell devriydi. Uzaya yolculuk hayalleri kuran kişi de, Cromwell’in kız kardeşiyle evli olan John Wilkins idi. Teolog ve filozof Wilkins, uçan at arabalarının insanları aya ulaştırabileceğini düşünüyordu. Ona göre ayda ve gezegenlerde birileri yaşıyordu, onlarla ticaret yapılabilirdi. Yerçekiminden yararlanarak dünyaya bağlı gemilerin 20 mil (32 bin kilometreden biraz fazla) yükseğe çıkıp uzaya açılabileceğini ve özgürce seyahat edeceğini savunuyordu. Nefes almak sorun olmayacaktı çünkü melekler uzaya çıkanlara temiz hava üflerdi zaten! Dönemin ünlü bilim adamı Robert Hooke ile Oxford’daki Wadham Koleji’nin bahçesinde ilk uzay aracını tasarlamaya başladı ancak hava boşlukları ve emme kuvvetiyle ilgili bilgileri inceledikten sonra, uzaya yolculuğun zannettiği kadar kolay olmadığını anladı. Bu konuda 1638 yılında bir de kitap yazdığı halde, bizler uzay yolculuğunun gerçekleşmesini yaklaşık 350 yıl daha beklemek zorunda kaldık...

HÂLÂ SON BASAMAĞI BİLİNMİYOR!

Pi sayısını bilirsiniz. Dairenin çevresinin çapına oranını belirlemekte kullanılan sayıdır pi. Yaklaşık 3,14 şeklinde ifade edilir. İrrasyonel bir sayıdır ve tam değerine ulaşmak neredeyse imkânsızdır. Bu ömür tüketen işe M.Ö. 2000'li yıllardan başlayarak kafa patlatan pek çok insan da çıkmış. Ulaştıkları sayı da 3,11 ile 3,16 arasında değişmiş. 800'lü yıllarda rakam 3,14 olarak kesinleşmiş fakat bu kez de pi sayısının kaç basamak olduğunu çözmeye kalkmış bilim insanları. En büyük ilerlemeyi de William Shank (1812-1882) kaydetmiş ve 15 yılını adadığı pi sayısını 707'inci basamağa kadar çözmüş. Sonra hesap makinesi icat olmuş, mertlik bozulmuş ve matematikçi D.F. Ferguson, 1940'larda kollu hesap makinesi denen mekanik bir aleti kullanarak Shank'ın hesaplarını çürütmüş, ulaştığı 707 basamağın son 180'inin yanlış olduğunu kanıtlamış. 1947 yılında aynı hesap makinesiyle önce 620, 710 ve 808'inci basamağa ulaşmayı da başarmış. Üstelik sıfır hatayla... 1949'da John Wrench ile birlikte 1127'nci basamağa ulaşmışlar. 1949'da mertlik yine bozulmuş ve bu kez ENIAC bilgisayar sistemleri hesaplama işinde devreye girmiş. 70 saat süren işlem sonunda pi sayısı 2037'nci basamağa dek hesaplanmış. 1958'de IBM bilgisayarı, Shank'ın ömrünü adadığı hesaplama işlemini sadece 40 saniyede yapınca bu işin bir esprisi kalmamış haliyle... Bu arada, pi sayısının milyonuncu basamağına 1973'te 23 saat 3 dakikada, milyarıncı basamağına Ağustos 1989'da IBM bilgisayarıyla, trilyonuncu basamağına 24 Kasım 2002'de 600 saatte ve bir Hitachi SR8000/MP ile ulaşıldığını; en son 11 Kasım 2016'da 24 trilyon 459 milyar 157 milyon 718 bin 361'inci basamağına ulaşıldığını da hatırlatalım. Her neyse... Belki de pi sayısını 3,14 olarak kabul etmek, akıl sağlığımız için daha yerinde bir karar olacak...

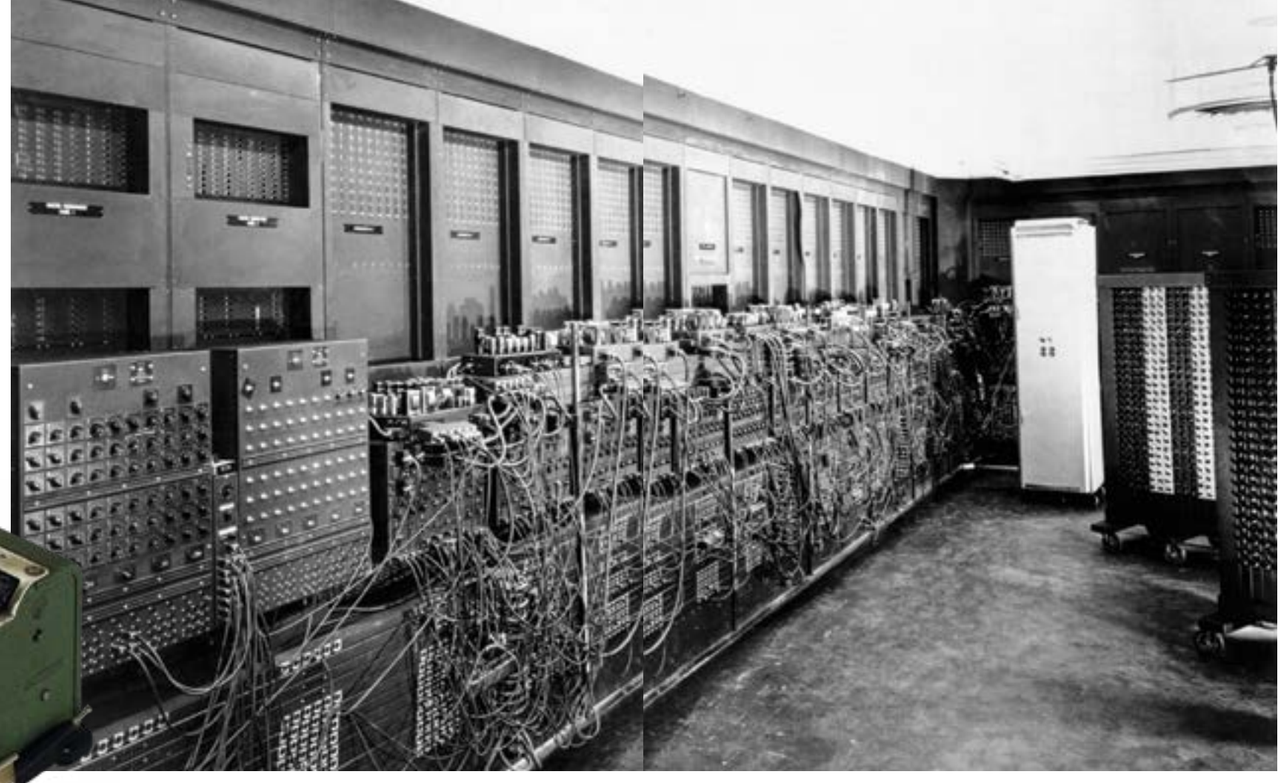

"KÖLELİK KALKSIN!" DİYEN KÖLE SAHİBİ!

İç savaş... Ne yazık ki dünya üzerindeki hemen her ülkenin tarihinde yer alır. Bugün ekonomik, sosyolojik ve psikolojik bir vaka olarak ele alınsa da bu iç savaşlardan en iyi bilineni kuşkusuz Amerikan iç savaşı... Nedeni malûm... Başkan Abraham Lincoln'ün köleliğin kaldırılacağı yolundaki vaadi ve bunun gerçekleşmesini istemeyen zengin Güney eyaletinin bağımsızlığını ilan etmesi... Hâlbuki kimsenin o dönem için "insan hakları" gibi bir derdi yoktu. Kuzeyde sanayi tesisleri kuruluyordu ve o tesislerde çalışacak kimse yoktu! Kölelik kaldırılırsa, özgür kalan siyahlar kuzeye göçüp iş gücüne katılacaktı. Sonuçta Güney'de Konfederasyon (Confederate States), Kuzey'de de Birlik (United States) orduları kuruldu. 1861-1865 arası süren savaşı Güney kaybetti, kölelik kaldırıldı. Gelelim savaşla ilgili iki ilginç gerçeğe... Amerikan iç savaşında, ABD'nin bugüne kadar dâhil olduğu tüm savaşlardan (1. Dünya Savaşı, 2. Dünya Savaşı, Kore Savaşı ve Vietnam Savaşı'nın toplamından) daha fazla sayıda insan öldü: 625 bin kişi ya da bugünle kıyaslarsak 6 milyon kişi... Daha da ilginci, "kölelik kalksın" diyen Birlik ordusunun başındaki General Ulysses Simpson Grant'ın köleleri vardı ama "kölelik kalkmasın" diyen Konfederasyon ordusunun başındaki Robert Edward Lee'nin tek bir kölesi bile yoktu!

SEVİMLİ ŞEYTANLAR...

Kediler, sivri dişleri, zımparayı andıran dilleri, sivri kulakları ama en çok da geceleri pırıldayan gözleri sebebiyle bugün bile pek çok kişiye "gizemli" gelir. Kedi düşmanlığı ise başka bir vaka ve ortaçağa damgasını vurmuştur diyebiliriz. Bu düşmanlığı başlatan ismin Papa 9. Gregorius olduğu zannedilir ama kendisi sadece şeytanın yeryüzündeki elçileri olan cadılara tapmayı ve cadılığı yasaklamıştı! Kedilerle cadılar arasında bağlantı kuranlar ise bir kısım cahil insandı. Çünkü yaşlı, gariban, yoksul, kimsesiz (yani potansiyel cadı adayı) kadınların yanında, onlara yarenlik eden bir kedi illaki bulunurdu. Avrupa çapında cadı avı başlayınca, kediler de nasibini aldı ve toplu katliama maruz kaldılar. Tepelerinde kedi tehdidi kalmayan fareler üredikçe üredi. Farelerin vücudunda yaşayan pireler, fare kanından aldıkları hıyarcıklı veba mikrobunu insanlara geçirmeye başladı ve veba salgını hızla yayıldı. 1350'lerde 70 milyon civarındaki Avrupa nüfusunun 25 milyonu vebadan öldü! Tamam, vebanın bunca can almasının tek sebebi kedilerin katledilmesi değildi elbette ama kediler ortalıkta dolanıyor olsaydı, hastalık bunca can almayacaktı, orası kesin...

SAĞLIKLA İLGİLİ TUHAFLIKLAR

Sağlıkla ilgili tuhaf başka gerçekler de var elbette. Birkaç örnek vermek gerekirse kolonileşme döneminde, yani 1600'lerle 1750'ler arasında hamile kadınların doğum sancılarına hiç müdahale edilmezdi çünkü doğum yapan kadının, yasak meyveyi yiyen Havva'nın işlediği günahın bedelini ödediğine inanılırdı. Bir başka örnek: 1960'lara kadar Amerikan sigara üreticilerinin reklamlarında doktorları kullanması neredeyse "adetten" idi ve bu ilanların tamamında doktorların ağzından sigaranın sağlık üzerindeki yararları dile getiriliyordu! Bir tuhaf örnek daha: 1849'da Amerika'da çocukların ağrılı, sancılı dönemlerini atlatmaları, özellikle diş çıkarma dönemindeki huysuzluklarını gidermeleri için satışa sunulan Bayan Winslow'un Sakinleştirici Şurubu, Charlotte N. Winslow'a ait patentli bir karışımdı ve bileşiminde morfin vardı! Şurup, 1911 yılında Amerikan Tabipler Birliği tarafından "bebek öldüren" ilan edildiyse de satışına 1930'lara kadar devam edildi...

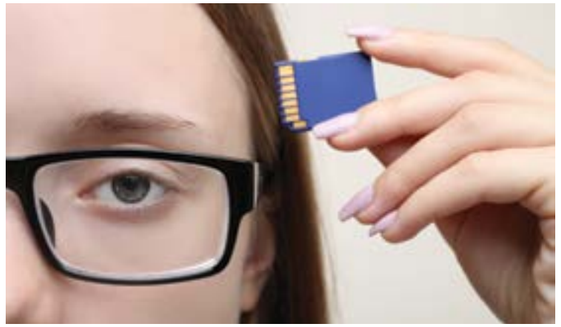

İNTERNET, BİLGİSAYAR VE BAZI TEZLER

Neyse ki bilgisayar ve internet diye bir şey var da hemen her şey kayıt altına alınabiliyor. Atalarımızın bu noktadaki şanssızlığına üzülmemek elde değil. Çünkü yeryüzünde ilk insan bundan 200 bin yıl önce ortaya çıktı ve bulunan ilk yazılı kaynaklar da 6 bin yıl öncesine ait. Buradan varacağımız sonuç ortada: İnsanlık tarihinin yüzde 97'si kaydedilemediği için kaybolmuş halde ve biz de kaydedilmiş yüzde 3'lük bilgiyle "idare ediyoruz".
İnternet olmadan yaşamak artık imkânsız ama şu iddialara da kulak verin: Kimi bilgisayar başında yaşadığımız için bağışıklık sistemimizin hasar gördüğünü ve hastalıklara karşı «donanımsız» hale geldiğimizi savunuyor. Kimi aradığımız her şeyi internette bulduğumuz için hafızamızın giderek zayıfladığını söylüyor. Kimine göre de kaslarımız, ellerimiz ve ayaklarımız evrim geçirecek; parmaklarımız klavye kullanımına uygun olarak upuzun hale gelecek. Yine de en ürkütücü tez şu olsa gerek: Genetik olarak farklılaşacağımız için insan türü adına hayatta kalabilenler, tamamıyla dijitalleşmiş bir dünyada, uğradıkları genetik farklılaşmanın boyutuna göre sınıflandırılacak.

DİJİTALLEŞME ÜZERİNE BİRKAÇ BİLGİ

Dijital devrimle birlikte her şey o kadar hızlı değişti ki pek çok ayrıntıyı bugün ya unuttuk ya da bilmiyoruz. İşte size tahminen bilmediğiniz birkaç tuhaf ayrıntı: Bluetooth teknolojisine adını veren kişi 958'de tahta geçen Danimarka Kralı Harald Gormsson'du. Gormsson 970 yılında Norveç Kralı olmayı da başarmıştı. Buradan yola çıkarak kablosuz teknolojinin bilgisayarları ve cep telefonlarını birbirine bağlayan teknolojiye adı verildi. "Bluetooth bunun neresinde?" diyorsanız, açıklayalım: Kral Gormsson'un dişleri öylesine bakımsızdı ki hepsi çürüdükleri için koyu mavi-siyah arası bir renkteydiler ve Kralın lakabı da bu yüzden Norveç dilinde "Blåtand/ Blåtann" idi. Yani İngilizce'siyle "bluetooth". (Türkçe'sini "mavi diş" diye düşünmeyin, "çürük diş" en doğrusu!) Bu ismin, sistemin gelişmesine katkıda bulunan İskandinav kökenli firmalar nedeniyle verildiği biliniyor. Bu arada, Kral Gormsson'un "böğürtlen yemeyi çok sevdiği için dişlerinin hep mavi olduğu" yolunda bir iddia varsa da aslı yok ve amaç kralın şanını korumak, bilginize... Bir tane daha? Yer yer cankurtaran gibi devreye giren GPS sistemi bugün bütün dünyada ücretsiz olarak kullanılabiliyor ama sistemin günlük maliyeti iki milyon dolar ve bu para, ABD'deki vergi gelirlerinden tedarik ediliyor. İlginç... Neden acaba? Son bir tane daha: Bilgisayar başında yaşayan

ve ömrünü oyun oynamakla geçiren çocuklara, gençlere eleştirel gözlerle bakıyorsanız küçük bir hatırlatma: Tüm dünyada bilgisayar oyuncularının yaş ortalaması 33! Neden? Çünkü bu işi günümüzde 9-10 yaşındakiler üstlenmiş olsa da ilk başlatanlar bugün 50-55 yaşlarında. Özetle yan çizmek yok, siz de bunun bir parçasısınız! Neyse ki işin güzel yanları da var. Bilgisayar oyunlarıyla büyümüş cerrahların ameliyat sırasında yüzde 37 daha az hata yapması gibi...

DOĞANIN "SİYAH" ŞAKASI

Teknoloji tamam da doğada hiç mi acayip bir şey yok? Çok! İlk aklımıza geleni söyleyelim: Melanistik hayvanlar... Albinoları bilirsiniz, vücutlarında var olması gereken melanin eksikliğinden veya yokluğundan saçlar, kirpikler, kaşlar bembeyazdır ve bu pigment eksikliğinden mustarip hayvanlar da vardır. Melanistik bunun tam tersi... Deride normalden fazla melanin pigmenti üretiliyorsa deri ile tüyler normalde farklı renkteyken simsiyah hale geliyor. Mesela, kara panter diye bildiğimiz hayvanlar aslında melanistik leoparlar! Bu arada, melanistik insanlar da var ve bugüne kadar kitleler tarafından tanınan ve benimsenen tek melanistik de 31 Aralık 1996 doğumlu Senegal asıllı manken Khoudia Diop... Yukarıda anlattıklarımıza benzemez pek çok dünya tarihine bir şekilde mal olmuş ve fazla bilinmeyen gerçek var. Bazıları da öyle tuhaf ki, insana ister istemez kahkaha attırıyor. Örneğin ilk yangın musluğunu kimin yaptığı bilinmiyor çünkü patent kayıtları bir yangında kül olmuş. 18'inci yüzyılın sonu 19'uncu yüzyılın başında açık denizde terör estiren Fransız korsan Jean Lafitte'in yakalanması için Amerikan hükümeti 500 dolar ödül koyunca, Lafitte de Amerikan hükümetinin yok edilmesi için 5000 dolar ödül koymuş! Victoria döneminde bıyıklar çay fincanına girmesin diye tasarlanan özel fincanlar mı ararsınız, insan beyninin tek işlevini "sümük üretmek" zanneden Mısırlı âlimler mi ararsınız; kızıl saçlı insanların öldükten sonra vampire döndüğüne inanan Eski Yunan halkına mı gülersiniz veya 1945'ten bu yana üretilen İngiliz tanklarında standart olarak yer alan çay demleme ünitesine mi şaşarsınız bilinmez ama adil olmak gerekirse, biz Türkler'e dair bazı özellikler var ve bunlar da başkalarına garip geliyor.

DÜNYAYA YÖN VEREN OTOMOBİL

FORD MODEL T

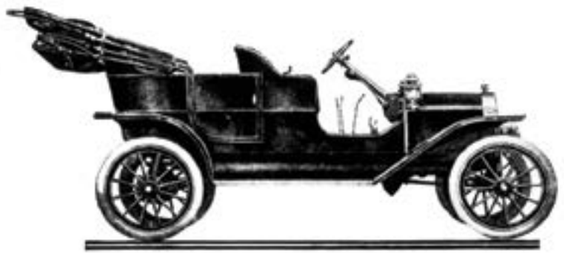

BUGÜN DÜNYADA BİR OTOMOBİL ENDÜSTRİSİ VARSA, BUNUN TEMELİNİ ATAN KİŞİ TARTIŞMASIZ HENRY FORD'DUR. VE O OTOMOBİL ENDÜSTRİSİNİN BİR KİLOMETRE TAŞI VARSA O DA HİÇ KUŞKUSUZ FORD MODEL T'DİR!

YAZI: ZEKİYE YARAŞ MERİÇ

Henry Ford'un fabrikalarında çalışan her işçinin yakasında bir rozet bulunurdu. Rozet üzerinde işçiye özel bir numarayla birlikte çalıştığı fabrikanın adı da büyük harflerle yazılırdı. Başlangıçta pek önemsenmeyen bu rozet uygulaması, Büyük Buhran'la birlikte dikkat çekmeye başladı. Özellikle işsizlik yüzünden insanların açlıktan ölmeye başladığı Detroit'te, yakanızda bu rozet varsa Ford'un 500 bin işçisinden birisiniz ve evinize ekmek götürebiliyorsunuz demekti!

Henry Ford, baba tarafından İngiliz, anne tarafından Belçikalı atalara sahip olan bir çiftçi çocuğu olarak 30 Temmuz 1863'te, Michigan'daki Greenfield Township'te doğduğu zaman, ailenin beklentisi tahminen topraklarına sahip çıkacak ve arazilerini genişletecek bir varis kazandıkları idi. Ama öyle olmadı. Henry Ford, annesinin 1876'daki ölümünü takiben makine işçilerinin yanında çıraklık yapmak üzere Detroit'e gitti. İleriki yıllarda toprakları, araziyi, çiftliği neden terk ettiğini sordukları zaman "Ben çiftliği pek de sevmezdim zaten. Benim sevdiğim şey, annemin o çiftlikte olmasıydı" diyecekti.

1891'de Edison'un şirketinde mühendis olarak çalışmaya başladı. İki sene sonra baş mühendisliğe yükseldi. İyi kazanıyordu ve benzinle çalışan motorlarla ilgili deneysel araştırmalar yapacak zamanı da vardı. Kısa sürede Ford Quadricycle'ı prototip olarak ortaya çıkardı. Birkaç denemeden sonra kararını verdi: Olmamıştı ve geliştirmesi gerekiyordu! 1898'de ikinci otomobilini tasarladı. Önce dönemin kereste kralı William Murphy'nin desteğiyle Detroit'e gidip Detroit Automobile Company'yi kurdu ve hemen kolları sıvayıp üretime başladı ama bir sorun vardı: Ürettiği araçların kalitesi düşük olduğu halde maliyeti fazlaydı. Yine olmamıştı... Şirket, 30 Kasım 1901'de Henry Ford Company olarak yeniden faaliyete geçti ancak Murphy, şirkete bir danışman atayınca ipler koptu; Ford, ismini de çekerek şirketten ayrıldı. Murphy, Ford'un gidişiyle fabrikanın ismini değiştirecek ve Ford'a uzun yıllar rakip olacak Cadillac'ın temelini atacaktı!

Yıl 1921. Yer Buffalo, New York. Henry Ford, efsane tasarımı Model T ile birlikte... 1921, Model T için ayrıcalıklı bir yıldı ve Ford fabrikalarında, montaj hattı sayesinde yaklaşık 1 milyon Model T üretilmişti.

MODEL T GELİYOR!

1902 yılında Detroit'li kömür tüccarı Alexander Y. Malcomson'un da desteğiyle Ford & Malcomson Ltd. kuruldu. Bir fabrika kiraladılar; John ve Horace E. Dodge kardeşlerin (evet, o bildiğiniz Dodge) işlettiği torna atölyesiyle anlaşma imzaladılar. Dodge biraderler ilk teslimattan sonra ödeme talep edince ortalık karıştı. Dodge'lara şirketten hisse verildi ve ortaklık için birkaç yatırımcı daha bulundu. Böylece 16 Haziran 1903'te, 28 bin dolar sermayeyle Ford Motor Company kuruldu! Otomobile, üretime, otomobil sanayiine ve ulaşıma dair tüm algıları kökten değiştirecek Model T'nin (ayak değilse bile) motor sesi duyulmaya başlamıştı...

1 Ekim 1908'de ilk Ford Model T satışa sunulduğu zaman Henry Ford'un amacı insanları bir yerden başka bir yere dayanıklı, konforlu, güvenilir araçlarla götürmek ve eğlendirmekti! Aslında Model T'yi kullanmak pek de kolay değildi. Motoru marş koluyla çalıştırıyordunuz (tamam, kabul etmek gerekir ki dönemin bütün otomobillerinde bu vardı) ve motor çalışır çalışmaz araç ilerlemeye başlıyordu. Dolayısıyla altında kalmadan zıplayıp, sürücü koltuğuna oturmanız gerekiyordu. Model T, geri vitesi saymazsanız iki vitesliydi ve her vites değiştirdiğinizde bir pedal ve vites kolu kullanmanız gerekiyordu. Debriyaj yoktu. Aslında Model T'de konfor aramanın bir anlamı da yoktu. Yakıt deposunun tam üzerinde oturuyordunuz ve motor dâhil tekerlekleri döndüren tüm o donanımla aranızda sadece basit bir kaplama vardı. Cam silecekleri, dikiz aynası da yoktu ve bildiğiniz tek şey bu otomobilin saatte yaklaşık 64 km hızla yol aldığıydı. Bu da yeterliydi. Çünkü rakibi atlardı... Ya da beygirler! Gerçekten öyleydi ve Ford bunu reklam afişlerinde de vurgulamıştı. Ucuzdu! O dönemde otomobiller 2000 dolara satılırken, ilk üretilen Model T'ler 825 dolardan

Los Angeles Belediye Sarayı inşa ediliyor. Yıl 1927... Elektrik, kente hâlâ eski sistemle dağıtılıyor ve başınızı kaldırdığınızda gördüğünüz teller örümcek ağı gibi. Tramvay da ulaşım araçlarından biri ama sıra sıra Model T'ler, cadde boyu dizilmiş. 32 katlı, 138 metre yüksekliğindeki Belediye Sarayı'nın yapımı 1928'de tamamlandı ve haliyle etrafında daha fazla Model T dolaşmaya başladı.

satışa sunulmuştu. Ford bu fiyatı da fazla bulduğu için, birkaç sene sonra imalat sanayiinde devrim olarak nitelenen montaj hattını devreye sokacak, 1925 ve sonrasında Model T'yi sadece 260 dolara satmaya başlayacaktı. Bu, dar gelirli Amerikalıların bile en geç bir yıl içinde otomobil sahibi olabileceği anlamına geliyordu. Öyle de oldu... Çünkü 1920'lerin 260 doları, bugünle kıyaslandığında yaklaşık 8.000 dolar ediyordu!

MONTAJ HATTI DENEN DEVRİM

Ford fabrikasındaki montaj hattı 1 Aralık 1913'te tam kapasite devreye girdiğinde, bir zamanlar 12 saat süren tek bir otomobilin üretim süresi önce 2,5 saate, sonra da 1 saat 55 dakikaya geriledi! Fabrikadaki işçilerin de ücretleri yine o dönem için iki katı arttı. Sıradan bir fabrikada işçiler 9 saat çalışıp günlük 2 dolar 25 cent yevmiye alırken giderek daha fazla işçiye ihtiyaç duyan Ford bu standardı günde 8 saat mesai, üç vardiya ve 5 dolar yevmiye olarak belirledi. Duyuruyu yaptığının ertesi günü, Detroit'teki fabrikanın önü, iş başvurusu için gelen binlerce insanla doldu ve bunların önemli bir kısmı da Litvanya, Finlandiya, İskoçya, İtalya ve Meksika'dan gelen göçmenlerdi... İşte şimdi olmuştu! Hedefini 1909 yılında "Otomobili demokratikleştireceğim. Ben hayatta olduğum sürece herkes bir otomobilin bedelini karşılayabilecek ve bir otomobil sahibi olabilecek" diyerek açıklayan Henry Ford, hayaline kavuşmuştu. Sıradan insanlar, işçiler, dar gelirliler, çiftçiler; kısacası halktan insanlar otomobil sahibi olabiliyordu! Otomobil, varlıklı kitlenin ayrıcalığı olmaktan çıkmıştı.

BİR OTOMOBİLİN TOPLUMSAL ETKİLERİ

Model T ya da halk arasındaki adıyla "Tin Lizzie"nin toplumsal etkileri ise sayılamayacak kadar çoktu: Çiftçiler, artık birbirlerinden kilometrelerce uzakta, arazilerinin ortasında, olan bitenden bî haber vaziyette yaşamıyor, Los Angeles, Detroit, Ohio, Cleveland gibi başta yakın yerler olmak üzere şehir merkezlerine kadar gidiyor, kendilerininkine benzemeyen hayatları tanıyordu. Çiftçilikten, tarım işçiliğinden başka hayatları olsun diye çocuklarını okula yolluyor hatta onları Model T ile kendileri okula götürüyorlardı. Çamurlu ve çukurlarla dolu yollar kısa sürede düzleştirildi hatta kentlerdeki yollar asfaltlandı. Kayıtlara göre ulusal otoyol ağının inşası için 1920'li yıllarda yıl başına 1 milyar dolar harcandı! Köprüler inşa edildi. Caddeler aydınlatıldı, trafik işaretleri aktif olarak kullanılmaya başlandı ve yol kenarlarına benzinciler, moteller, ye-çık restoranlar gibi yeni iş yerleri konuşlanmaya başladı. Yine

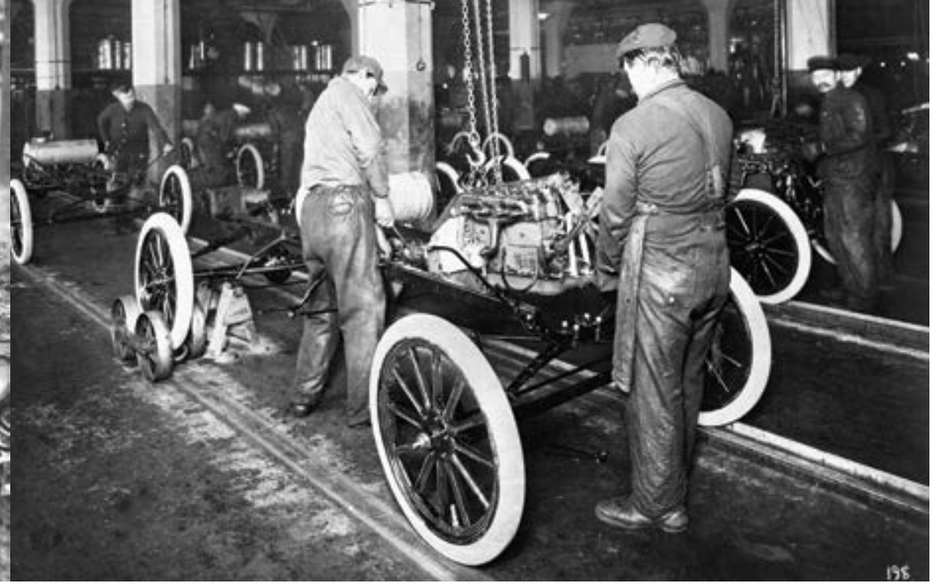

Model T sayesinde kentlerin nüfusu üçe katlandı; şehrin yakınlarında oluşturulan kenar mahalleler, banliyöler ortaya çıktı ve bir süre sonra da Amerikan halkının yerleşim anlayışı bu banliyölerle şekillendi. Tabii ki fosil yakıta bağımlılık, hava kirliliği, trafik keşmekeşi ve buna benzemez daha bir yığın olumsuzluk da günlük hayatımızın bir parçası oldu. Bütün bunların Model T sayesinde gerçekleşmesi iddialı geldiyse bir de şunu deneyin: 1908 ile 1927 yılları arasında tam 15 milyon 458 bin 781 adet Model T üretilmişti! Çocuk, yaşlı, başka bir marka otomobile sahip gibi ince hesaplara girmeden basit bir işlem yapacak olursak, Amerika'daki nüfusun 119 milyona ulaştığı 1927'de her 7 Amerikalı'dan biri Model T sahibiydi! Asıl iddia bu olsa gerek!

BÜYÜK BUHRAN VE MODEL T

Bütün bu süre zarfında Henry Ford'un Amerikan ekonomisine de büyük katkıları oldu. Otomobillerinde kullanılan cam, çelik, kauçuk, deri ve boya dâhil diğer tüm parçaların ve aksesuarların üretimi için pek çok fabrika kuruldu. Yalnızca fabrikalarını yönetmiyordu, Amerikan ekonomisini de avucunda tutuyordu. Henry Ford'u üretip, satıp, yatırım yapan sıradan bir işadamı gibi düşünmek büyük bir yanılgı olur. Ford, fabrikalarında çalışan 500 bin işçi ve o işçilere ödediği günlük 5 dolar yevmiye ile ekonomik çarkın dönmesini de sağlıyordu!

Ama Büyük Buhran da kapıdaydı... Henry Ford'u etkileyen ise Büyük Buhran değildi. Artık hem değişik bir şeylere ihtiyaç duyuyordu hem de Model T'nin standartlarına karşılık rakiplerinin yenilikçi yaklaşımlarıyla mücadele edemez hale gelmişti. 26 Mayıs 1927'de, son Model T'yi de üretti ve Haziran başında da Michigan Highland Park'taki fabrikasını kapattı. Otomobil üretiminin kalbi olan Detroit'te ise işsizlik önce yüzde 20'lere, sonra yüzde 50'lere yükselmişti. Model T'nin toplumsal katkıları burada bir kez daha gözle görünür hale geldi: Detroit'te ve bir Ford fabrikasının bulunduğu herhangi bir kentte Ford işçisi olmak büyük bir ayrıcalıktı!

Aşevlerinin çorba dağıttığı, insanların ellerinde her ne varsa satmaya başladığı o günlerde ülkeyi bir de şiddetli kuraklık ve kum fırtınaları vurdu. Zaten hacizlerle, ürün fiyatlarındaki düşüşle çoktan beli bükülen çiftçilerin artık geleceğe dair beklentileri de yerle bir olmuş, büyük bir psikolojik yıkım başlamıştı. Neyse ki çoğu, o eski güzel günlerde satın aldığı bir Model T sahibiydi. Onlar da bir umut, kuraklığın olmadığına dair duyumlar aldıkları California ve Oregon'a göç etti!

Sadece onlar da değil, sanayi kuruluşlarındaki işlerinden olan on binlerce mavi yakalı da yollara düştü. Model T, insanlara hiç beklenmedik şekilde yine umut verebilmişti...

MODEL T'DEN BUGÜNE...

Otomobil endüstrisi ve tüketiciler açısından ele alındığında Model T kitlelere hitap eden ilk seri imalat ürünü otomobildir diyebiliriz. Bugün dünyanın hemen her ülkesinde bir Model T'ye rastlamak mümkün; kimi hurda halde kimi meraklıların koleksiyonlarında ya da garajlarında kimi ise müzelerde... Model T, ekonomik ve herkesin satın alabileceği otomobil anlayışına da öncülük etmiştir. Öyle ki ulaştığı satış rakamı 45 yıl boyunca (VW Beetle'ın 15 milyonu aşkın satış rakamına ulaştığı 1972'ye dek) kırılamamıştır. Bugün Renault'dan Citroen'e, Morris'ten Austin'e, Dacia'dan Tata'ya, Toyota'dan Nissan'a kadar yollarda milyonlarca halk tipi, aileye yönelik binek otomobili bulunuyorsa; kısacası otomobil kavramı "demokratikleşmiş" ise bunun yolunu açan Henry Ford ve Model T'dir!

Ford, reklam kampanyalarında Model T'nin atlardan ya da beygirlerden daha güçlü olduğunu savunuyordu. Çünkü Model T'nin rakipleri gerçekten atlar ve beygirlerdi!

AYRICALIKLI KULÜPLER

DÜNYANIN ÖNEMLİ ŞEHİRLERİNDE SADECE ÜYELERİN GİREBİLDİĞİ, AİDATLARI 50 BİN DOLARI BULAN AYRICALIKLI KULÜPLERİN ÜYELERİ DE BİRBİRİNDEN AYRICALIKLI İSİMLER... ARALARINDA ÖNEMLİ İŞ İNSANLARI, MÜZİK VE SANAT DÜNYASININ TANINMIŞ KİŞİLERİNİN BULUNDUĞU BU KULÜPLERİ YAKINDAN İNCELEDİK.

YAZI: KÜBRA ÇOL LAMBAOĞLU

THE YELLOWSTONE CLUB

Amerika Birleşik Devletleri'nin Montana eyaletinde yer alan Big Sky'da konumlanan "The Yellowstone Club", aslında özel bir kayak merkezi. Kulübe üye olmanın en önemli şartı ise değeri 2 ila 25 milyon dolar arasında değişen bir mülk sahibi olmak. Etrafında özel mülklerin de olduğu kulübün üyeleri arasında; Microsoft'un kurucusu Bill Gates ve eşi Melinda Gates, Amerikalı yazılım mühendisi ve iş adamı Eric Schmidt, ünlü müzisyen Justin Timberlake ve eşi aktris Jessica Biel, eski ABD Başkan Yardımcısı Dan Quayle ve NBC Universal CEO'su Steve Burke yer alıyor. Yellowstone Kulübü'ne katılım ücreti 400.000 dolar. Yıllık aidatı 41.500 dolar olan kulüpte üye sayısı limiti ise 864 olarak belirlenmiş.

THE CLUBHOUSE

Buenos Aires'te bulunan "The Clubhouse", 2010 yılından beri hizmet veriyor. Üyelerden oluşan komitenin kararıyla üyelik kabul eden kulüp, adaylık sürecini oldukça uzun tutmasıyla ünlü. Misafir listesinde yer almaya hak kazandığınızda açık adresini sizinle paylaşan kulüp, dekorasyonuyla ve terasıyla Arjantin havasını tam anlamıyla yansıtıyor. Kulübün duvarlarını ise orijinal Andy Warhol tabloları süslüyor.

ROPPONGI HILLS

Tokyo'da bulunan "Roppongi Hills"e üye olmak için uzun bir adaylık sürecinden geçmek ve yeterli referansı almak şart koşuluyor. Mori Towers'ın 51. katında yer alan kulüp, 360 derece Tokyo manzarasına sahip. Doğu ve batı sentezini yansıtan dekorasyonuyla ilgi çeken kulübün üyeleri arasında 100'den fazla ülkenin büyükelçilerinin yanı sıra önemli iş insanları ve siyasi liderler de bulunuyor.

CORE CLUB

New York, Manhattan'ın merkezinde konumlanan "Core Club", 2005 yılından beri dünya çapında ün yapmış başarılı isimleri ağırlıyor. Bu isimlerden birkaçı; ABD eski başkanı Bill Clinton, Starbucks CEO'su Howard Schultz, Skybridge kurucusu Anthony Scaramucci, modacı Kenneth Cole, Yahoo CEO'su Jerry Yang, müzisyen Roger Waters ve Microsoft eski direktörü Nathan Myhrvold. Kulübe üye olmak için, kulüp üyelik komitesinin onayı ve mevcut bir üyenin istifa etmiş olması gerekirken, 50.000 dolarlık ilk katılım ücretinin ödenmesi de şart koşuluyor.

KEE CLUB

Hong Kong ve Şangay'da bulunan "Kee Club"ın üyelik ücreti, Hong Kong için yıllık 20.000 Hong Kong doları ve Şangay için 50.000 Yuan. Çin'in en önemli kulüplerinden biri olan Kee'ye üye olmanız için üyeler arasında yer alan önemli bir ismin referansı gerekiyor. Girişimciler ve tanınmış sanatçıların üyesi olduğu kulübün en önemli özelliği ise müziğe verdiği önem. Kulüp, müzik dünyasının önemli isimlerini ve uluslararası DJ'leri düzenli olarak ağırlıyor.

TÜRKİYE'NİN UZAY MİMARI
AYŞE ÖREN

AYŞE ÖREN, ÇOCUK YAŞLARDA ASTRONOTLUK VE BALERİNLİK ARASINDA GİDİP GELEN HAYALLER KURARKEN SİMDİ 'SPACE DANCER' İSMİYLE MEKÂN TASARIMLARI YAPAN BİR UZAY MİMARI OLARAK ADINDAN SÖZ ETTİRİYOR. AĞUSTOS 2017'DEN BU YANA 'DEEP SPACE INDUSTRİES' BÜNYESİNDE FAALİYET GÖSTEREN NEW WORLDS EKİBİNİN YÖNETİM KURULUNDA YER ALAN ÖREN, İNSANLARIN GEZEGENLER ARASI SEYAHAT EDEN BİR IRKA DÖNÜŞMESİ SÜRECİNE KATKI SAĞLAYACAK TASARIMLARIYLA KONUŞULUYOR.

RÖPORTAJ: KEREM KURUL

Tasarım yolculuğunuzun nasıl başladığını sizden dinleyebilir miyiz?

Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümü mezunuyum. 2009 yılında İstanbul Tasarım Haftası için tasarladığım "Kiss Chair" isimli sandalyeyle tasarım çevresince tanındım. İngiltere'deki Genç Tasarım Girişimcisi Yarışması'nda finale kaldığım sıralarda Michael Jackson'ın ölümünden sonra başlatılan "Michael Jackson Live Forever Monument Design" yarışmasına da katıldım. Tüm dünyadan binlerce kişinin katıldığı yarışmada Michael Jackson'un anıt tasarımıyla dünya 1'incisi oldum. Ödülü takip eden sene tasarladığım engellilere kolaylık sağlayan hareketli modüler mobilya sayesinde 2010 yılında Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan tekno girişim sermaye desteği aldım. Böylece teknoparklar dâhiline kabul edilen ilk tasarım firması olan şirketim, aynı zamanda Boğaziçi Üniversitesi Teknopark'ın kuruluş firması da oldu. Zaman içinde daha çok kişi ve kurumu kendime ve yaptığım girişime inandırdım. Doğal olarak da bir süre sonra alanımda öncü şirketler arasına girdim. 2015 yılında Fransa'da teknoloji konulu bir yarışmaya akıllı şehir mobilyaları tasarımıyla katıldım. Ödülü kazanamadım ancak ödül törenine davet edildim. O gün hayatımın dönüm noktası oldu. Paris'teki törende NASA'nın üst düzey yetkilileriyle tanıştım. NASA'nın ikinci adamı ve CTO'su olan David Miller ve Deep Spaces Industries (DSI) firmasının kurucusu Rick Tumlinson ile iletişimimi sonraki süreçte de devam ettirdim. 2015'in Ekim ayında Amerika'ya NASA'nın bir konferansına davet edildim ve bu konferansta "Uzun dönem uzay gezilerinde uzay mimarisi" konusunda konuşma yaptım. Aylarca hazırlandığım bu sunumu dünyanın en önemli bilim insanlarının önünde gerçekleştirdim. Daha

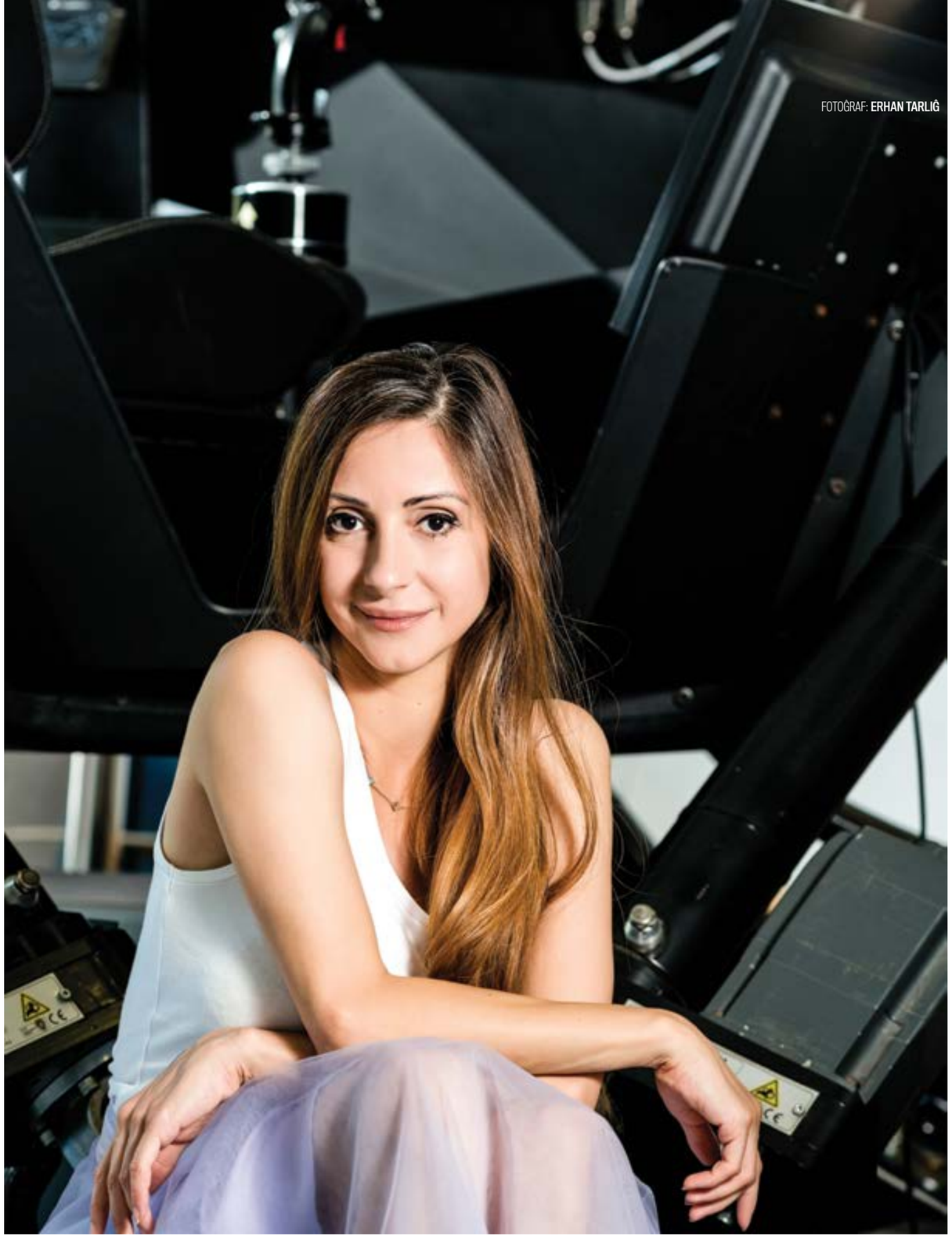

FOTOĞRAF: **ERHAN TARLIĞ**

sonra Fransa Dışişleri Bakanlığı'ndan davet aldım ve "Geleceğin Lideri" seçildiğim deklare edildi. Böylece Fransa, her gidişimde hayatımı sonsuza kadar değiştiren birikimler edindiğim ülke oldu. Döndüğümde DSI'dan Rick Tumlinson arayarak New Worlds Uzay Ekibi'ne katılmamı önerdi. DSI uzay konusunda bilim insanı ve girişimci yetiştirme ve bu alandaki kişileri bir araya getirme amacıyla kurulan bir oluşum. Sonrasında Austin'e giderek Avrupa Uzay Ajansı (ESA) yönetici bilim adamı Bernard Foing'le birlikte uzun dönem uzay gezileri hakkında konuşma yaptık. Tüm bu deneyimlerim sırasında dünyada nasıl gelişmeler yaşandığına da tanıklık ettim.

Peki, Deep Spaces'in sahibi Rick Tumlinson ile NASA'nın dikkatini çekmeyi nasıl başardınız?
Uzay üsleri gerçekten ileri bir teknolojinin ürünü. Ancak, insanların esenliği ve yaşayabilmesi için halen oldukça ilkel. Benim de bu yapıların insan yaşamına daha uygun hale getirilmesi için çalışmalarım biliniyordu. Bu fikirler sayesinde NASA ve Tumlinson'un dikkatini çektim.

TASARIM VE MÜHENDİSLİĞİN AŞKI

Uzay üslerine mekân tasarlama fikri nasıl ortaya çıktı? Sizi uzay mimarı olmaya götüren sebepler nelerdi?
Girişimcilik serüvenim boyunca tasarım ve mühendislikten bir aşk hikâyesi çıkar mı diye düşündüm. Nesnelerin interneti ve akıllı şehirler gibi konularla uğraştığım 2013-2014 yıllarında kavramlar daha çok yeniydi. O sıralar, tasarımda sürdürülebilirlik, veri bilimi, yapay zekâ ve nöro-mimarlık alanlarında çalışmalar yapıyordum. Bir gün tüm bunları uzay mimarisi şemsiyesi altında toplayabileceğimi fark ettim ve gerisi de zaten kendiliğinden geldi.

Evren hâlâ bir gizem olarak karşımızda duruyor. İnsan, evrimine meydan okumaya hazırlanıyor. Bizi oluşturan elementler nereden geliyor? Hayat nerede, nasıl başlıyor? Ve en

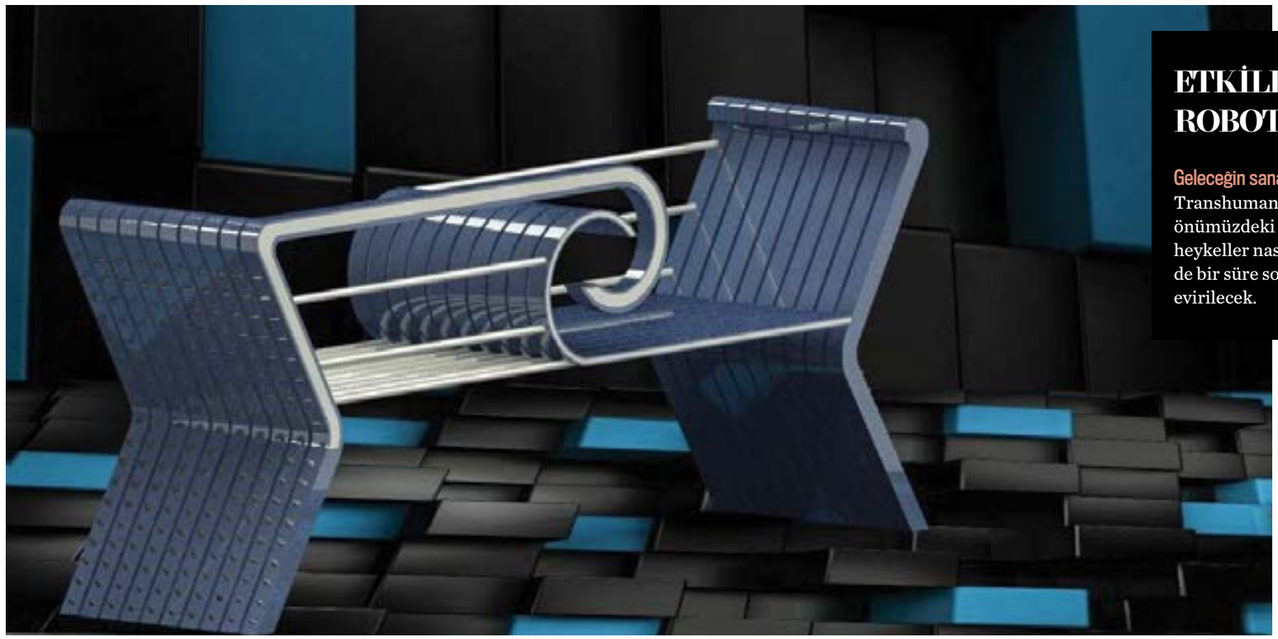

önemlisi yalnız mıyız? İçinde bulunduğumuz Samanyolu Galaksi'sinde yaşam bölgesi dediğimiz alanda ve diğer galaksilerde yaşam potansiyeli barındıran gezegenlerin sayısı gittikçe artıyor. Örneğin, Kuğu Takım Yıldızı'nda Dünya'nın bir ikizi bulundu. Şimdi mesele bu mesafelere nasıl ulaşacağımız. Bütün bu soruların cevaplarını bulmak için uzayda uzun süredir hem insanlı hem insansız geziler ve araştırmalar yapıyoruz. Uluslararası uzay istasyonları sayesinde, uzay–insan ilişkisine dair birçok bilgi edindik. Söz konusu uzay üslerini mekânsal olarak incelediğimizde ise çok ilkel evrede olduklarını söyleyebiliriz. Konu bu zamana kadar sistem mühendislerinin yönetiminde ilerlemiş olsa da uzaydaki mekânların insanı sosyolojik ve psikolojik açıdan da destekleyecek şekilde gelişmesi için tasarımcıların konuya dâhil olması gerekiyor.

Şu anda hangi projeler üzerinde çalışıyorsunuz?
Üzerinde çalıştığım en önemli proje New Worlds. Rick Tumlinson ile birlikte Türkiye'de New Worlds'ü yapılandırıyorum. Kepler Uzay Enstitüsü'nün de Türkiye'de yapılanma istemesinin sebebiyim. Bu iki oluşumun altyapısını ve kurgusunu oluşturuyorum. Space Dancer artık bir harekete dönüşüyor. Amerika'da yaptığımız şey, uzay mimarisine kıyasla daha yakın bir gelecekte karşımıza çıkacak olan uzay devrimine hazırlanmak. Tükenmez kalemden teflona kadar birçok icat, Apollo ruhu sayesinde var.

ETKİLEŞİMLİ ROBOTLARIN ÇAĞI

Geleceğin sanatının hangi dinamikler etrafında şekilleneceğini öngörüyorsunuz?
Transhumanism, yapay zekâ, robotlar ve etkileşimli sanat eserleri, yükselişini önümüzdeki dönemde de sürdürecek. Rönesans döneminde yapılan resim ve heykeller nasıl tuale dramatik ölçüde gerçekçilik kattılarsa, günümüzün eserleri de bir süre sonra tepki veren, hisseden, etkileşimli robot ve mekanik yapılara evirilecek.

"Uluslararası uzay istasyonları sayesinde, uzay–insan ilişkisine dair birçok bilgi edindik. Söz konusu uzay üslerini mekânsal olarak incelediğimizde ise çok ilkel evrede olduklarını söyleyebiliriz."

Portfolyonuzda akıllı şehirlerle ilgili çalışmalar var. Bu bağlamda sizi geleceği tasarlayan bir mimar olarak tanımlayabilir miyiz?
"Smartables" ismiyle başlayan proje, objeleri internet üzerinden bizimle iletişime geçirerek yaşadığımız ortamı daha konforlu, güvenli ve kontrol edilebilir hale getirmeyi amaçlıyor. Konunun Türkiye'de nasıl yaygınlaştırılacağı ve üretilecek çözümler de projenin hedefleri arasında. Proje her ne kadar elektronik ve tasarım üzerine odaklanmış gibi görünse de, merkezinde insan ve onun yaşam alanı bulunuyor. Girişimcilik hayatıma başladığım andan beri teknolojinin insan ilişkilerini yalnızlığa, duygusuzluğa, mekanikliğe sürüklemesi yerine ona fayda sağlaması üzerine çalışıyorum.

Fikirleriniz ve tasarımlarınız, hangi uluslararası yayınlarda yer aldı?
National Space Society (NSS)'in Astra adlı yayını (ki dünyanın en önemli uzay dergilerinden biridir) hayatım, uzaya bakış açım ve New Worlds Türkiye'yi nasıl kurduğum konusunda makale yayınladı. 24 Mayıs tarihinde Los Angeles'ta gerçekleştirilen ISDC 2018 'de uzaydaki yaşam alanlarıyla ilgili fikirler ve düşüncelerimi paylaştığım bir sunum da yaptım.

"İLHAMIMI GELECEKTEN ALIYORUM"

Mimari tasarımlar, genelde geçmişten ilham alır. Sizinkiler ise fütürist. Bu farklılaşmanın altında hangi nedenler yatıyor?
Artık geçmişi değil geleceği referans alma vaktinin geldiğini düşünüyorum. Peki, daha güneş sisteminin dışına çıkamamışken, bu hayallere gerçekten ulaşılamaz mı? Gerekli yakıt ve teknolojiyi elde ettiğimizde galaksiler arası seyahatleri gerçekleştirebileceğiz. Sonuçta bugün imkânsız görünen her türlü fikir gelecekte gerçekleşme olasılığına sahip. Şunu da unutmamak gerek; 21'inci yüzyılda dünya çok önemli gelişmelere imza atsa da hala fantastik bir yaşamdan bahsedemiyoruz. Sanırım, hep sınırın öteki tarafını kurguladığım ve bu yönde hayaller kurduğum için ilhamımı gelecekten alıyorum.

AY VE MARS'TA YAŞAM

Peki, sizce bir gün gerçekten dünyayı terk etmemiz gerekecek mi?
Başka dünyalara gitmemiz çok önemli, her an bir meteor çarpma tehlikesiyle karşı karşıyayız. Olmayacağını düşünüyorsanız bir dinozora sorun derim! Uzay çağına ilerliyoruz. 2040'larda yeni bir teknoloji devrimi yaşanacak. İnsanın evrimi ise bu tarihten sonra farklı bir hal alacak. İnsanlık en olmadık şartlarda, en olmadık yerlere binalar yapmıştır. Yunanistan'daki Meteora ve Trabzon'daki Sümela Manastırı buna iki iyi örnek. Dönemin şartlarında böylesine imkânsız projeler hayata geçirilebildiyse Ay'a veya Mars'a da yapılar kurabiliriz.

DÖRT TARAFI HUZURLA ÇEVRİLİ

KURULDUĞU 1972 YILINDAN BU YANA DÜNYADAKİ TÜM ÜLKELER İÇİN GEZİ REHBERLERİ YAYINLAYAN, SÖZ KONUSU ÜLKE VATANDAŞLARININ BİLE HABERDAR OLMADIĞI KIYI KÖŞE GÜZELLİKLERİ KEŞFEDEN VE HER ÜLKE İÇİN AYRI AYRI HAZIRLADIĞI KİTAPLARLA TANINAN BİR YAYINEVİ VAR: LONELY PLANET! İNTERNET ÜZERİNDEN DE FAALİYETTE OLAN LONELY PLANET, GEÇTİĞİMİZ GÜNLERDE FARKLI BİR KONUYU ELE ALDI VE DÜNYANIN EN GÖZDE ADALARINI WEB SİTESİNDEN TANITTI. SEYAHAT ROTASINI 'FARKLI' OLANA ÇEVİRMEK İSTEYENLERE DUYURULUR!

DERLEYEN: ZEKİYE YARAŞ MERİÇ VE KÜBRA ÇOL LAMBAOĞLU

AVUSTURALYA

LORD HOWE ADASI

Ülkemizden çok uzakta, Tazmanya Denizi'nde ve Avustralya ile Yeni Zelanda'nın ortasında bulunan "Lord Howe Adası", 14,5 kilometrekarelik yüzölçümüne sahip. Bir mercan resifinin üzerinde yükselen Lord Howe Adası'nda yerleşim asıl olarak adanın kuzeyinde yer alıyor; güneyi ise ormanlarla kaplı dağlardan oluşuyor. Aslında burası tek bir ada değil, 28 adadan oluşan bir takımada... Tek başına Lord Howe'un ön plana çıkma sebebi ise diğer adalarda yerleşim olmaması. İlk olarak 17 Şubat 1788'de kayıtlarda yer alan adanın tarihi ile ilgili en ilginç bilgi ise Avrupalıların gelmesinden önce adaya hiçbir yerlinin yerleşmemiş olması! Ada, günümüzde UNESCO'nun Dünya Miras Listesi'nde yer alıyor ve bakir doğal güzellikleri, endemik türleri, dünyanın başka hiçbir yerinde bulunmayan bitki ve hayvan popülasyonuyla büyük ilgi çekiyor. 1880'lerde balina avcılarının merkez olarak kullandığı Lord Howe Adası, daha sonra Kentya Palmiyesi ticaretiyle gündeme gelmiş. Adanın turizmle tanışması ise 2. Dünya Savaşı sonrasına rastlıyor. Adanın nüfusu 800 kişiyi bile bulmuyor ancak göz alabildiğine turkuaz mavisi deniz, birbirinden farklı bitki, hayvan ve özellikle adaya has kuş türleri, turistleri buraya çekiyor.

HIRVATİSTAN

HVAR ADASI

Adriyatik Denizi'nde, yaklaşık 68 km uzunluğunda, Hırvatistan'a ait olan "Hvar Adası", uzun yıllar Avrupa'nın dibinde bir cennet olduğu bilindiği halde, ülkedeki siyasi karışıklıklar yüzünden fazla rağbet görmemiş. 50 yıldır hep aynı yerlere gitmekten bıkan turistlerin bir anda gözdesi haline gelen Hvar, aslında 150 yıldır turizme açık bir ada... Çam ve zeytin ağaçları, üzüm bağları, şaraphaneleri, tertemiz denizi ve uçsuz bucaksız lavanta tarlalarıyla yeniden hatırlanan bir cennet gibi... Hırvatistan'ın en kalabalık dördüncü adası olan Hvar'da yaklaşık 11 bin kişi yaşıyor. Neolitik çağdan beri yerleşim alanı olan Hvar'da Antik Yunan uygarlığı da Pharos Kolonisini kurmuş. Hvar, günümüzde Avrupa'nın en eski kasabalarından biri olarak tanınıyor ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alıyor. 16'ıncı yüzyılda Osmanlı işgaline de uğrayan Hvar, yine aynı yüzyılda Fransız parfüm üreticileri için de lavanta ve biberiye yetiştirilen bir merkezmiş. "Kurtarılmış bölge" gibi küçücük bir alana pek çok güzellik sığdıran Hvar Adası, Hırvatistan'ın en fazla güneş alan noktası. Lüks otelleri, restoranları, yat turları, özellikle gençlerin tercih ettiği dans salonları ve sahil etkinlikleri, mütevazı tarihiyle zıt bir eğlence anlayışı sergiliyor. Antik mezarlar, sarp tepeler eteklerine kurulmuş üzüm bağları, şarapçılık yapılan günlerden kalma şaraphaneler ve lavanta üretimi dışında adanın güneş ucunda yer alan koylar da görmeye değer...

BREZİLYA

SANTA CATARINA ADASI

Yerel ismiyle "Ilha de Santa Catarina" veya halkın bildiği ismiyle "Ilha de Magia", Brezilya'ya bağlı 54 km boyunda, 18 km eninde bir ada... Florianopolis yönetimine bağlı takımadaların en büyüğü. Adada 1987 yılında kurulan Carijos Ekoloji İstasyonu, 7,6 kilometrekarelik bir alanı kaplıyor ve endemik mangrov (Hindistan sakızağacı) bölgesini koruyor. Adanın güneyindeki Pirajubae Deniz Ekstrakt Rezervi ise denizlerde yaşayan kabuklu deniz canlılarının hasadıyla uğraşan balıkçılara ayrılmış durumda. Santa Catarina Adası'nı ana karaya bağlayan üç de köprü var: Hercilio Luz, Colombo Salles ve Pedro Ivo Campos... Adanın en yüksek noktası olan Ribeirao da Ilha, 532 metre yüksekliği sayesinde özellikle adayı ziyaret eden turistlere muhteşem manzaralar sunuyor. Sahil şeridinin canlılığı ve güzelliği kadar Santa Catarina Adası'nın kültürel zenginliği de bir başka ilgi odağı. Bu sahil, dört mevsim dalgalı olduğu için de sörf tutkunlarının göz bebeği. Santa Catarina'nın minyatürü gibi görünen Ilha Campeche, yürüyüş alanları kadar yemyeşil çam ormanlarıyla beğenilen bir ziyaret noktası. Aynı şekilde ressam Victor Meirelles'in müzeye dönüştürülmüş evi ve Barra da Lagoa'nın kuzeyindeki sahil şeridi boyunca uzanan plaj Moçambique de hem Atlantik Okyanusu'nun dalgalarını izlemek hem de sörf yapmak için ideal!

JAPONYA

YAEYAMA ADALARI

591 kilometrekarelik genişliğiyle "Yaeyama Adaları", Japonya'ya bağlı ancak Japonya'ya en uzak ada grubu olarak biliniyor. Ishigaki kenti ise bu adaların siyasi, kültürel ve ekonomik merkezi konumunda. Japonlar'ın ve turistlerin en çok deniz altındaki güzellikleri keşfetmek için tercih ettiği Yaeyama Adaları'nda adım başı bir dalgıca ya da şnorkelli bir su altı gezginine rastlamak mümkün. Neyse ki hepsi bu değil zira Yaeyama'nın kumsalları, plajları ve tropik dönence altı ormanları da fazla turisti büyülüyor. Yaeyama Adaları'na bazı turistler Ishigaki-jima kumsallarında uzun yürüyüşler yapmak için gelirken bazı turistler Hindistan sakızağaçlarıyla çevrili bataklıklarda macera aramak, bazıları da Iriomote-jima'daki mercan kayalıklarında dalış yapmak için geliyor. Adalardan bir diğeri olan Taketomi-jima ise her anlamda ilginç çünkü burada bir şeyler satın alabileceğiniz hiçbir dükkân yok; bakkal bile yok! Ancak çiçeklerle kaplı bu adadaki Ryukyu köyünü mutlaka görmek gerekiyor. Yaeyama Adaları'nın ıssız bir bölge olduğunu da zannetmeyin çünkü sık sık düzenlenen feribot seferleriyle adaları teker teker görmek ve gezmek mümkün.

ABD

MAUI ADASI

Sekiz büyük ve 124 küçük adacıklardan oluşan Hawaii'nin ikinci büyük ve en popüler adası olan "Maui"nin yüz ölçümü, 1.883 kilometrekare, toplam sahil şeridi ise 240 kilometre uzunluğunda. Adada mutlaka görülmesi gereken yerlerin başında, en son 1790 yılında patlamış bir yanardağ olan Haleakala geliyor. Güneş'in evi diye bilinen 2969 metre yüksekliğindeki volkana, güneşin doğuşunu izlemek için araba ile çıkabiliyorsunuz. Hava oldukça soğuk olacağından aman üzerinize kalın kıyafetler giymeyi unutmayın. Haleakala'da yapılacak en güzel aktivitelerden biri de bisiklet ile dağ yolundan aşağıya inmek. Önerimiz araç kiralayıp 265 adet virajdan oluşan Hannah Yolu'nu takip edip Maui'yi keşfetmeniz. Zira bu yol boyunca birçok şelale, plaj ve göleti görmeniz mümkün. Makena ve Büyük Plaj, adanın en bilinen plajları. Maui'ye giderken yanınıza şnorkelinizi almayı unutmayın! Resifler ve mercanlar arasında süzülen rengârenk okyanus balıkları ve deniz kaplumbağalarını gördükten sonra keyifli bir tatil geçirmeniz garanti. Maui adası, okyanusla kaplı ve kıtalardan uzak mesafede bulunması nedeniyle, sıcaklık yıl genelinde fazla değişiklik göstermeden 27-30° arasında, yani daima güneş ve deniz.

BATI PAPUA

RAJA AMPAT ADALARI

Endonezya'nın Batı Papua bölgesinde yer alan "Raja Ampat" ya da dünyada bilinen adıyla Four Kings / Dört Kral, 1500 küçük adadan oluşan bir adalar denizi aslında. Genellikle de aralarındaki en büyük dört ada ile tanınıyorlar: Misool, Salawati, Batanta ve Waigeo... Yerel bir efsaneye göre kadının biri bir gün yedi yumurta bulur. Bunlardan dördü kral olur ve Raja Ampat'ın bu dört büyük adasına sahip olur. Geriye kalan üç yumurtanın ise biri hayalet, biri taş diğeri ise kadın olur! Tarihte bir süre Tidor Sultanlığı'nca idare edilen Raja Ampat Adaları, daha sonra Hollandalıların yönetimine geçer. Sırasıyla Portekiz ve İngiltere'nin hâkim olduğu adalar, bugün Endonezya'ya bağlı. Adalarda küçük kabileler halinde yaşayan halkın kimi Hristiyan kimi Müslüman ama aralarında hep barış var. Balıkçılıkla geçinen bu insanların hepsi de turistlere sevgiyle yaklaşıyor. Raja Ampat Adaları'nın en büyük özelliği ise dünyanın en zengin biyo çeşitliliğe sahip mercan kayalıklarına ve denizaltı biyo çeşitliliğine sahip olması! Nüfusu neyse ki fazla değil, yaklaşık 50 bin kişi bu adalarda yaşıyor. Toplamda 40 bin metrekarelik bu adalar Endonezya'nın en büyük ulusal deniz parkı Cenderawasih'i de barındırıyor. Adaların tamamında sık ormanlar ve sahillerinde de turkuaz rengi deniz var. Ormanlar içinde gezmek ise büyük sürprizlere hazır olmak demek çünkü beyaz kumlarla kaplı gizli göller, mağaralar, koylar her an karşınıza çıkabiliyor. Adalar'ın mercan kayalıklarında dalış yapmak ise dünyada var olduğuna inanamayacağınız güzellikteki deniz altı evrenini keşfetmek demek...

ABD

CUMBERLAND

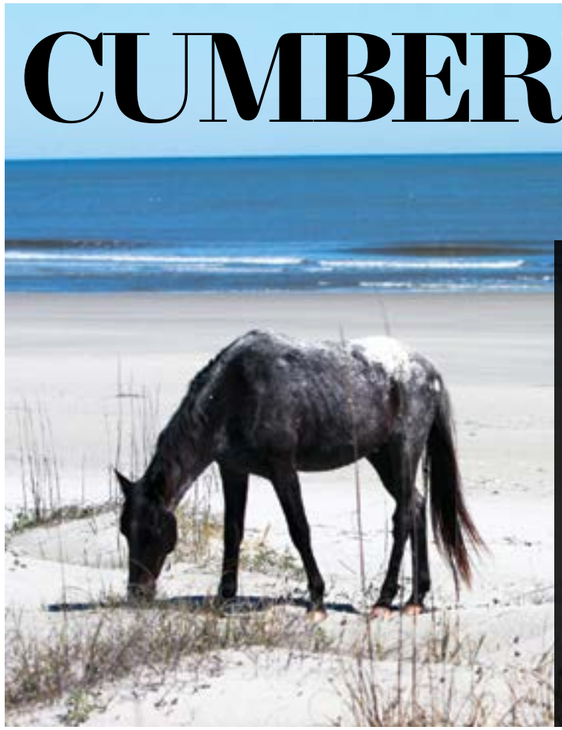

Amerika Birleşik Devletleri'nin Georgia eyaleti sahilinde bulunan "Cumberland Adası" için, Kuzey Yarımküre'de bulunan en doğal yaşam alanlarından biri dersek yanılmış olmayız. Kıtanın doğu yakasının bilinen yoğunluğunun aksine, ada oldukça sakin. Modern dünyanın izlerine fazla rastlayamayacağınız Cumberland adası; "Ulusal Sahil ve Yaban Hayat Parkı" ilân edildiğinden, doğasının korunabilmesi için adaya ulaşım sadece feribotla yapılabiliyor. Vahşi atları, yırtıcı kuşları, Amerikan yerlilerini, Kolonist Amerikalıların tarihini gözlemlemek isteyenler adada oldukça keyifli vakit geçirmeye hazırlanmalılar. Ada; meşe ormanları, tuz bataklıkları, deniz kaplumbağaları ve su kuşları da dâhil olmak üzere çok çeşitli vahşi yaşama ev sahipliği yapıyor. Adayı, bisikletle ya da yürüyerek keşfedebilir ve çeşitli kamp alanlarından birinde konaklayabilirsiniz. Özellikle ABD'deki tatil dönemleri ile hafta sonları çok yoğun olduğu için adada konaklama için erken rezervasyon yaptırılması tavsiye ediliyor.

HONDURAS

BAY ADALARI

Honduras kıyısında bulunan, 250 km² yüzölçümüne sahip ada grubu olan "Bay Adaları"nın en büyük ve en bilinenleri; Roatán ve Utila. Honduras'ın kuzey sahiline 25-50 km uzaklıkta bulunan bu adaların resifleri, Avustralya'nın "Great Barrier Reef" olarak anılan resifinden sonra dünyanın ikinci büyük resifi olma özelliğini taşıyor. Honduras'ın kuzey kıyısına 65 kilometre yakın ve Karayipler'in en popüler adalarından biri olan Roatán; ada grubunun içinde dalış ve şnorkelle dalış için çok tercih ediliyor. Doğal zenginlikleri ve ekolojik tur severlerin uğrak yeri olan ada, aynı zamanda cruise seyahatleri ve balayı tatili için en çok tercih edilen yerlerin başında geliyor. Diğer bir ada olan Utila ise; küçük plajları, otelleri, restoranları, barları ve dalış noktaları ile tatilin keyfini çıkarabileceğiniz bir yerleşim bölgesi. Şnorkel yaparken balinalarla karşılaşma, yunuslarla yüzme, olağanüstü güzellikteki mercanları inceleme şansına sahip olmak isteyenler için en ideal dalış noktalarından Bay Adaları; dalgıçları ve şnorkel severleri her daim kendine çekmeyi başarmış bir ada grubu. Adanın en batı noktasında konumlanmış West Bay ise beyaz kumlu plajı ile daha sakin bir tatil isteyenler için oldukça ideal.

YUNANİSTAN

GİRİT ADASI

Görkemli Heraklion Arkeoloji Müzesi, eşsiz Knossos Sarayı, dört bin yıllık Minoan Uygarlığı'nın kalıntıları, Zeus'un doğduğu söylenen Dikteon Mağarası, 15. yüzyıl ve öncesi dönemlere ait manastırlar, Kastelli, Fortezza, Venedik ve Kandiye Kaleleri... Her yıl binlerce ziyaretçi çeken, Yunanistan'ın en büyük ve en yüksek nüfusa sahip adası Girit"ten bahsediyoruz. Sadece tarihi kalıntılarıyla değil, akıl almaz güzellikteki denizi, lagünleri ve kanyonlarıyla da büyüleyici bir yer olan Girit, birbirinden lezzetli otları, zeytinyağı ve deniz ürünlerinden oluşan mutfağı ile dünyanın sayılı mutfakları arasında yer almayı başarmış. Dünyanın en eski medeniyetlerinden biri olan Minoan Uygarlığı'nın merkezi olmuş Girit; Romalılar, Bizans İmparatorluğu, Endülüs'ten gelen Araplar, Venedikliler ve sonrasında Osmanlılar gibi birçok medeniyetin hükmü altına girmiş. İşte tam da bu nedenle adanın mimari ve etnik yapısı oldukça ilginç. Kandiye ve Hanya gibi tarih ve modernliğin kaynaştığı, Türk ve Venedik dönemlerine ait eserlerin ve yapıların bulunduğu iki büyük modern şehir başta olmak üzere adada gezmekle bitiremeyeceğiniz sayısız köşe var. Zengin tarihi ve dünyaca ünlü yemekleri deneyimlemek için Girit'e geniş zaman ayırmanızı tavsiye ediyoruz.

İSPANYA

MİNORKA ADASI

Beş büyük ada ve bir sürü küçük adadan oluşan İspanya'ya bağlı Balear Adaları'nın, en büyüğü Malorka, en popüleri ise İbiza adası. Adalar grubunun en büyük ikinci adası olan "Minorka" ise sakinliği ve doğal güzelliğiyle en etkileyicisi. Ada; beyaz ve altın rengi kumdan oluşan 216 kilometrelik sahil şeridi ile Akdeniz'in en güzel kıyılarına sahip. Dünya'nın en saklı kalmış plajları arasında gösterilen Macarella Plajı da Minorka sahillerinde yer alıyor. İsmini, Romalılar döneminde "küçük" anlamına gelen "Minorka" dan alan adanın en büyük özelliği, 1993 yılında UNESCO tarafından Biyosfer rezerv alanı ilan edilmiş olması. Haliyle, adanın yüzde 75'inden fazlası koruma altında. Pearl Harbour'dan sonra dünyanın ikinci, Avrupa'nın birinci en büyük doğal limanı Mahon Limanı, Mahon'dan sonra ikinci büyük şehir ve eski başkent olan Ciutadella ve adaya yayılan tarihi binaların başında gelen İspanya'nın en eski opera tiyatrosu Teatro Principal ise görmeniz gereken yerlerin arasında. Denizi, plajları ve doğa sporlarına uygun koruma altındaki eşsiz tabiatı ile ilgi çeken Minorka, kişi başına düşen milli gelir açısından Madrid ve Barselona'nın ardından gelen en zengin bölge aynı zamanda.

Yapı Kredi Crystal sahipleri dünyanın her yerinde yapacağı tüm otel ve restoran harcamalarında **%5 indirime sahiptir.**

GELECEĞİN SEYAHAT ANLAYIŞI NASIL OLACAK?

60 ÜLKEDE 318 ACENTE İLE HİZMET VEREN TRAVELLER MADE, NİTELİKLİ LÜKS SEYAHAT TASARIMCILARI İLE GELECEĞİN TATİL TRENDLERİNİ BELİRLİYOR. TRAVELLER MADE'İN KURUCUSU **QUENTIN DESURMONT**, SEYAHAT ALIŞKANLIKLARININ HANGİ YÖNDE DEĞİŞTİĞİNE DAİR GÖZLEMLERİNİ CRYSTAL OKUYUCULARI İLE PAYLAŞIYOR.

YAZI: ÖZLEM GÜSAR

Royal Mansour Marakeş

Miavana Madagaskar

Matmazel Coco Chanel'in ilk butiğini açtığı, Paris jet setinin çok uzun yıllardır vazgeçilmezi olan Deauville, bu kez lüks seyahat dünyasının en özel isimlerini ağırlıyor. 60 ülkeden 318 Traveller Made üyesi seyahat acentesi, otel, yat, özel jet şirketi ve lüks villa kiralama servisi bir araya gelerek, "Geleceğin tatili nasıl olmalı?" sorusuna yanıt arıyor. Dünyanın önde gelen lüks seyahat tasarımcıları yeni fikirler geliştirirken ben de lüks seyahat alışkanlıklarının ne yönde değiştiğiyle ilgili bilgileri can kulağı ile dinliyorum.

Bu olağanüstü topluluğu bir araya getiren Traveller Made'in kurucusu Quentin Desurmont ile röportaj vakti geldiğinde ise Fransızların muhteşem pastaları eşliğinde keyifli bir sohbet başlıyor. İlk sorum böyle bir oluşumun nasıl ve neden başladığı üzerine oluyor. Quentin Desurmont, beni şöyle yanıtlıyor: "10 yıl önce Fransa'da, bu lüks seyahat acentesini kurdum. Aradan geçen birkaç yılın ardından nitelikli seyahat tasarımcılarını diğerlerinden ayırmanın iyi bir yol olacağına karar verdim. Çünkü takdir edersiniz ki Google, bu tarz seyahat tasarımcılarını çok da kolay bulamıyor ve lüks bir seyahat deneyimlemek isteyenler için durum oldukça zorlaşıyor. Etrafta çok fazla dolandırıcılık olması ve kimsenin gerçekten iyi olan yerleri bilmemesi de beni bu düşünceye iten nedenler arasında. Tüm amacım, gerçek yorumlardan ve önerilerden kurulan bir sistemle en iyi seyahat tasarımcısını seçmeyi sağlamak ve yüksek profilli insanların neler deneyimlediğini herkese göstermek. Beş yıl içinde, köklü kurumların da tavsiyeleriyle iş ortaklarımızı titizlikle seçtik."

Miavana Madagaskar

Ashford Castle

LÜKS SEYAHAT VE ZANAATKÂRLIK

Son yıllarda insanların yeni şeyler satın almaktan uzaklaşarak, yeni deneyimler yaşamaya yoğunlaştığı bilinen bir gerçek. Gerek sosyal medyanın hızıyla cazibe merkezlerinin daha görünür olması, gerekse insanların her şeyi merak ederek "bunu kaçırmamalıyım" duygusuna kapılması, seyahatin diğer lüks sektörlerden daha hızlı büyümesini sağlıyor. Ancak bu gerçeğin arkasında yatan önemli bir olgu daha var; insanlar artık mal yerine anı biriktirmeyi tercih ediyor. Bugün yaşanan güzel anlar da geleceğin anılarını oluşturuyor. Peki, modadaki 'haute couture' kavramını seyahat dünyasına 'haute villegiature' olarak geçirmeye çalışan Traveller Made'in üye ajansları, müşterilerine diğerlerinin yapmadığı neyi sunuyor? Desurmont'un yanıtı çoktan hazır: "Biz misafirlerimizin 'lüks seyahat ve zanaatkârlık' kavramlarını yaşayarak öğrenmelerine liderlik ediyoruz. Araştırmaları takip ettikçe öğrendik ki ajanslar için birinci öncelik, az ama iyi misafirlere sahip olmak. Bizim ajanslarımız da işlerinin tamamını misafirlerine göre tasarlıyor ve onlar için çok fazla zaman harcıyor. İkinci farkımız, ajanslarımızın dünyayı gezmek için çok fazla zaman harcaması. Mükemmel müşteri hizmeti sağlamak için gidilen yer hakkında çok fazla bilgiye sahip olmamız şart. Bu da bizim araştırma ve geliştirme taahhüdümüz. Üçüncü farkımız, ajanslarımızın olağanüstü misafir bilgisine sahip olması. Misafirlerimizle çok zaman geçirir, onları çok iyi tanır, ne istediklerini, ne sevdiklerini ve sevmediklerini çok iyi biliriz. Dördüncü fark ise, seyahat sırasında hizmet veren herkesi iyi tanımak. Otel yöneticileri, satış direktörleri gibi size hizmet verecek insanları tanıdığınızda harika şeyler yapabilirsiniz. Son ama en önemli konu ise beklenmedik olaylarla mükemmel şekilde başa çıkmaya hazır olmamız. Volkan patlamaları, hortum ve kasırga gibi kriz durumları olduğunda bu ajanslar, kendilerinden beklenenleri fazlasıyla karşılıyor ve müşterilerini asla hayal kırıklığına uğratmıyor. İşte Traveller Made ajanslarını farklı kılan beş önemli nokta!"

Royal Mansour Marakes

Ashford Castle

The Boulders Arizona

CRYSTALCARD.COM.TR

BENZERSİZ VE KOPYALANMASI İMKÂNSIZ DENEYİMLER

Lüks, belki de son yıllarda en hızlı değişen ve altı boşaltılan kavramlardan biri. Bir taraftan lüksün DNA'sını oluşturan az bulunurluk özelliğinden çok uzak, yüzbinlerce üretilen bir ayakkabı arzu nesnesi olurken, diğer taraftan senede sadece 30 adet mücevher tasarlayan zanaatkârlar baş tacı edilip en özel bienallere davet ediliyor. Seyahatte bu durumun ne olduğunu ve önümüzdeki birkaç yıl içinde trendlerin nasıl değişeceğini soruyorum bu zeki adama. Ancak senelerdir bu işle uğraşan bir kişinin sahip olabileceği özgüven ile cevaplıyor sorumu: "Biz seyahat trendlerini sürekli araştırıyoruz ve bazı trendleri çok yüksek profilli insanların güçlü duygularla deneyimlemek istediğini fark ediyoruz. Bu kişiler genellikle çok çalışıyor, bu yüzden de her gün yapamayacakları aktiviteleri yapmak istiyorlar boş zamanlarında. Tatile gittiklerinde bu olaya ailelerini de dâhil edip onların da inanılmaz derecede

Miavana Madagaskar

heyecanlı olmalarını istiyorlar. Bazıları ise yepyeni deneyimler arıyor; çok az insanın gittiği yerlere giderek kendilerini diğerlerinden daha üstün ve seçkin hissetmeyi seviyor. Özelleştirme de en önemli trendlerden birisi. Her geçen gün daha fazla müşteri kendilerine ait villalar ya da dağ evleri istiyor. Bu müşteriler bazen bir otel, bazense özel mülkiyet tercih ediyor fakat mahremiyet ve gizliliklerinin korunmasını önemsiyorlar. Sırf bu nedenle kendilerine özel ada kiralamak isteyenler de var. Ya da tam tersi seyahatleri süresince olabildiğince sosyalleşmek, diğer kültürlerden insanlarla tanışmak ve nasıl yaşadıklarını görmek de isteyebiliyorlar. Örneğin Aborjin Avustralyalılar gibi kolayca ulaşamayacağınız insanlarla tanışmak istiyorlar çünkü bu deneyim onlara dünyanın başka bir görünümü hakkında bilgi sağlıyor. Önümüzdeki birkaç yıl boyunca, müşteriler benzersiz, kopyalanması imkânsız, sıra dışı ve ayrıcalıklı seyahat deneyimleri istemeye devam edecektir. Seyahat tasarımcılarından daha önce hiç kimsenin yapmadığı şeyleri yaptırmalarını, hatta daha önce var olmamış deneyimleri inşa etmelerini talep edecekler. Lüks seyahatin geleceği budur."

GENÇ NESLİN SEYAHAT ANLAYIŞI

Dünya hızla değişiyor. Bu, iyi mi kötü mü tartışması yapmak hem sosyolojik olarak çok zor hem de leziz pastalar eşliğinde geçen keyifli sohbetin tadını kaçırmak istemiyorum. Yine de Quentin'e her an her yerde internete ulaşılabilen bu bilgi çağında, lüks seyahat danışmanlarına gerek var mı sorusunu sormadan duramıyorum. Quentin, şöyle yanıt veriyor: "Çevrimiçi seyahat yapan kişiler bizim hedef müşterilerimiz değil, bu yüzden interneti bir tehdit olarak görmüyorum. Hatta harika bir fırsat çünkü internet ve sosyal medya sayesinde, bilginin dünyanın etrafında dolaşma şekli eskiden olduğundan çok daha hızlı. İnsanlar bize geliyor ve şöyle diyor: 'Demek Galapagos Adaları çevresinde özel bir tekne kiralayabilirim. Bunu benim için organize edin!' Yeni jenerasyonlar da geleceğin müthiş müşterileri olacak çünkü internete son derece hâkimler. Geçmişte alışık olduğumuz müşterilerden çok farklı davranıyorlar. E-posta göndermiyorlar, bunun yerine WhatsApp ve sosyal medya aracılığıyla bizimle iletişime geçmeyi tercih ediyorlar. Biz de onların tercih ettiği iletişim araçlarına uyum sağlamak zorundayız. Çünkü çevrelerindeki dünyayı öğrenmek için çok daha fazla istekliler."

DENEYİMLERİ PAYLAŞMAK

Yıllarını müşterilerini mutlu etmeye harcayan Quentin'e en unutulmaz seyahatini sorduğumda oldukça tereddütte kalıyor hatta en zor sorumun bu olduğunu söylüyor. Cevabı ise şöyle oluyor: "Aralarından tek bir gezi seçemiyorum çünkü birden fazla çok özel deneyimim var. Yeni Zelanda çok özeldi, oradan Arjantin'e, sonra da Mendoza'ya gitmek benim için gerçekten ayrıcalıklı bir durumdu. İzlanda'ya gitmek de son derece fantastikti. Yine 30'lu yaşlarımda kardeşimin yaşadığı Venezüella'ya gidişim unutulmazdı. Vahşi ormanın tam ortasında bir villada kaldık. Aşağıda bir nehir vardı ancak içinde tanin maddesi olduğundan hiç bir canlının yaşamadığı kıpkırmızı bir nehirdi. Ertesi gün yöreye özel ince uzun kayıklarla bu kırmızı nehirde akıntının tersine kürek çekerek birkaç saat geçirdik. Nehrin kıyısında piknik yaptık, yaklaşık üç saat yürüdük, dağlara tırmandık ve sonunda dünyanın en uzun şelalelerine ulaştık. Yaklaşık 1.200 metre yükseklikteki şelalelere uzaktan bakarak o buz gibi suda yüzdük. Her anı başka özel ve unutulmazdı. Şimdilerde ise çocuklarımla ve ailemle birlikte seyahat etmeyi seviyorum. Çünkü seyahatler duyguları, bilgileri, ilişkileri aktarmak ve geliştirmek için harika fırsatlar... Bir baba olarak bildiğim her şeyi çocuklarıma aktarmanın en önemli görevim olduğunu düşünüyorum. Bunu yapmanın en iyi yolu da onlarla seyahat etmek."

"AKLINIZI BAŞINIZDAN ALMAYAN TATİL LÜKS DEĞİLDİR"

Sohbetin sonunda, bir seyahati unutulmaz kılan şeyleri soruyorum Quentin'e ve aramızda ciddi bir fikir ayrılığı olduğunu fark ediyoruz. O, tek başına yapılan bir seyahatin sıkıcı olduğu görüşünde. Bense bunun özgürleştirici ve bambaşka bir deneyim olabileceği konusunda ısrarlıyım. Neyse ki son noktada hemfikiriz; "Herhangi bir anında aklınızı başınızdan almayan tatil lüks değildir!"

Quentin'le dünyanın harika noktalarından birinde buluşmak ve yeni seyahatlerimizi birbirimize anlatmak üzere ayrılıyoruz.

Yapı Kredi Crystal Concierge, gezilerinizi en ince ayrıntısına kadar planlar. Sizin adınıza tüm rezervasyonlarınızı gerçekleştirir. Yapı Kredi Crystal Concierge'e **444 0 446 Yapı Kredi VIP Line** üzerinden ulaşabilirsiniz.

OGGUSTO

VAZGEÇİLMEZ KEYFİNİZ

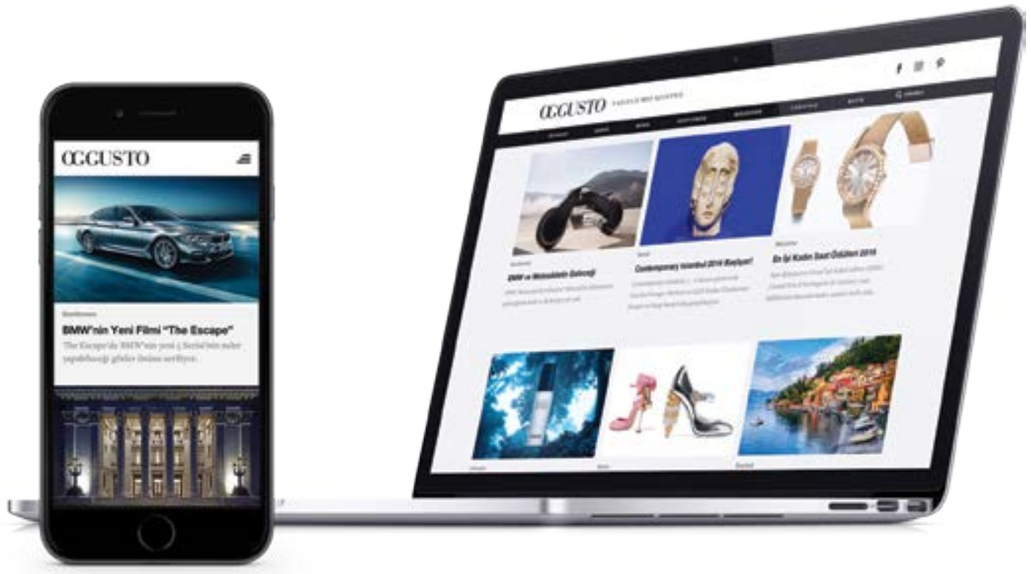

Otomobilden sanata, modadan seyahate dünyanın en gustolu haberleri parmaklarınızın ucunda!

www.oggusto.com

oggustocom

TABAKTAKİ DEVRİM

BİR RESTORANDA KULLANILAN ÇATAL BIÇAK TAKIMININ AĞIRLIĞINDAN ARKA PLAN MÜZİĞİNE, ORTAMIN KOKUSUNDAN MEKÂNIN AYDINLATMASINA, HATTA OTURULAN SANDALYENİN YUMUŞAKLIĞINA KADAR SAYILABİLECEK PEK ÇOK DETAYIN, YEMEKTEN ALINAN LEZZET VE KEYİF ÜZERİNDE ÖNEMLİ ETKİSİ OLDUĞU BİLİNEN BİR GERÇEKTİR. YEMEĞİN LEZZETİNİ, GÖRÜNTÜ, SES VE KOKU İLE BİRLEŞTİREREK, TÜM BU ETKENLERİ BİR ADIM İLERİ TAŞIYAN RESTORANLAR, KONSEPTLERİYLE OLDUKÇA DİKKAT ÇEKİYOR.

YAZI: KÜBRA ÇOL LAMBAOĞLU

GASTRO-DUYGUSAL DENEYİM: SUBLIMOTION

Michelin yıldızlı şef Paco Roncero, teknolojisi sayesinde misafirlerini, sanat, gastronomi ve sanal gerçeklik ile çevrili bir yolculuğa çıkarıyor. Bu yolculuk, İbiza'da Hard Rock Hotel içinde yer alan dünyanın en pahalı restoranlarından Sublimotion'da gerçekleşiyor. 20 çeşit "gastro-duyusal" lezzet için kişi başı 1.500 Euro'nun ödendiği restoranda yemekler görsel ve işitsel değişkenler eşliğinde yeniliyor. Yalnızca 12 kişi ile sınırlı olan yemek, dekore edilmemiş geniş bir salonda bulunan beyaz bir masanın etrafında gerçekleşiyor. Misafirler, 25 profesyonel çalışanın hazırladığı menü eşliğinde yaklaşık 3 saat boyunca, ışık enstalasyonları, projeksiyonlar ve sahne dekorları sayesinde farklı zaman ve yerlerdeymiş hissi yaşıyor. 5 duyunuza hitap eden restoranda, daha önce deneyimlemediğiniz, sizi şaşırtacak sürprizlere açık olun.

Adres: *Ctra. Playa D'en Bossa, s/n Sant Jordi de Ses Salines, Ibiza /İspanya*

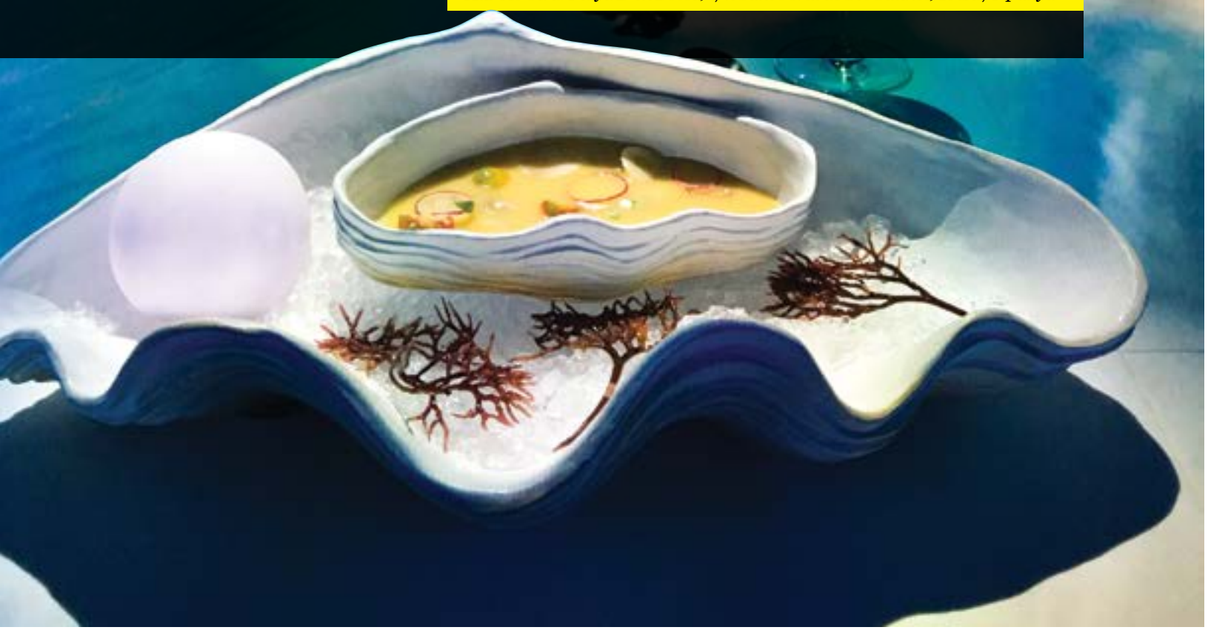

AKTİF VOLKANDAN GELEN LEZZET: EL DIABLO

Aktif bir volkanda barbeküye ne dersiniz? Fas'ın kuzeybatısındaki İspanyol adası Lanzarote'de bulunan El Diablo restoranda bu mümkün çünkü El Diablo'da yemekler aktif volkan ısısıyla yapılıyor. İsmini İspanyolca'da "şeytan" anlamına gelen "El Diablo"dan alan restoranda volkanik bir delik oluşumu barbekü olarak kullanılıyor. Restoranın uzman şefleri tarafından 450- 500 derecelik jeotermal ısıda pişirilen et ve balıkların ünü ülke sınırlarını aşıyor. El Diablo'nun temelleri 1970'lerde Cesar Manrique'in bölgede restoran kurmak istemesiyle atılmış ancak restoranın inşası elbette kolay olmamış. El Diablo'nun işletmecisi Julio Padron, yeryüzünün altından gelen ısının kullanılmasını sağlayan dev ızgarada pişen yemeklerin gayet sağlıklı olduğunu söylüyor. Restoranın keyfini çıkarmak için en güzel zaman ise günbatımı saatleri.

Adres: *Montaña del Fuego, Carretera General Yaisa- Tinajo, s/n, 35560 Tinajo, Las Palmas/ İspanya*

JAPON GELENEĞİNİN TEMSİLCİSİ: N/NAKA

Los Angeles'ta hizmet veren N/Naka'nın, göze ve mideye hitap eden yemeklerinin sırrı, Japonya'nın asırlık "kaiseki" geleneğiyle yapılmasında gizli. Yemeklerin 13 servis halinde sunulduğu restoranda ortalama yemek yeme süresi iki ila üç saat arasında değişiyor. Niki Nakayama'nın hem sahibi olduğu hem de şefliğini yaptığı N/Naka'da, tadın, rengin ve malzemenin dengeli birlikteliği söz konusu. Kaiseki stiliyle hazırlanan menüde, görsel sunumlar çok çeşitli ve her biri birbiriyle bağlantılı. Rezervasyonların altı kişi ile sınırlı olduğu restoranda yemekler, restorana ait bahçelerden gelen organik sebzelerle yapılıyor.

Adres: *3455 S. Overland Avenue Los Angeles, CA /ABD*

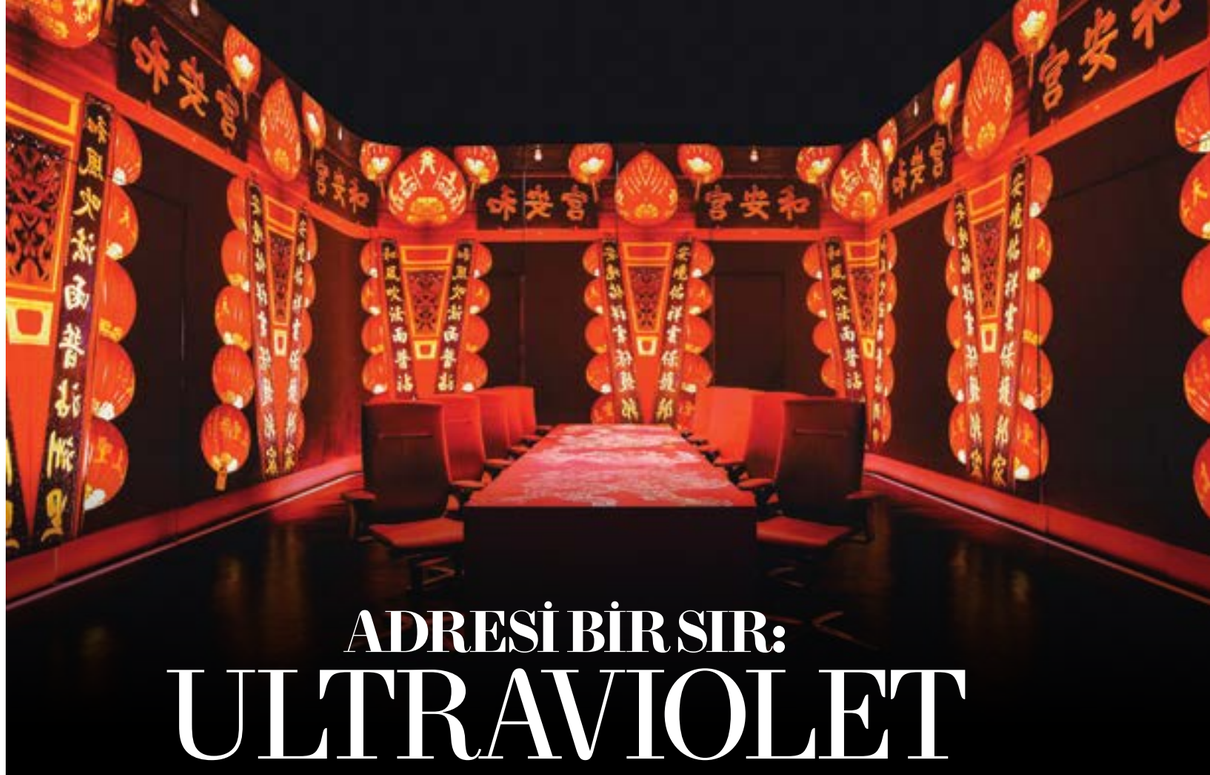

ADRESİ BİR SIR: ULTRAVIOLET

2012 yılında Çin'in önemli şehirlerinden Şangay'da kapıları açan Ultraviolet oldukça sıra dışı bir mekân çünkü adresi sır gibi saklanıyor. Restoran görevlileri, daha önce belirlenen bir buluşma noktasında konuklarla bir araya gelerek onlara restorana kadar eşlik ediyor. Bu gizemli restoranda 20 avangard menü sunuluyor. Bir gecede sadece 10 misafir için rezervasyon alan ve Dünyanın En İyi 50 Restoranı listesinde yer alan Ultraviolet'te, 360 derecelik duvar projeksiyonları, masa projeksiyonları, koku difüzörleri ve çok kanallı bir hoparlör sistemi sayesinde bambaşka bir yemek deneyimi yaşanıyor. Saydığımız tüm duyusal teknolojiler, yemek odasının tavanında ve duvarlarında gizlenerek görünmez kılınıyor. Ultraviolet'te Fransız şef Paul Pairet'in hazırladığı yemeklerin tadına bakarken, ışıklar, sesler, kokular ve görüntüler ile birlikte hayal gücünüzü harekete geçiren bir ortama hazır olun.

Adres: *Buluşma noktasını belirlemek için uvbypp.cc/bookings adresinden rezervasyon yaptırabilirsiniz.*

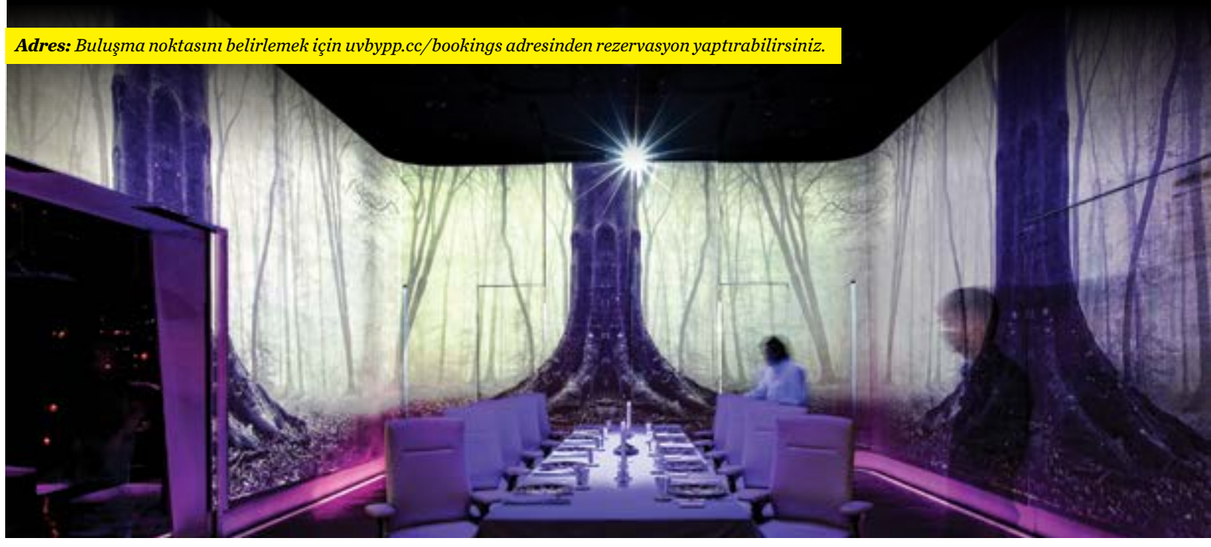

EKOSEDEN 70'LERİN ZARAFETİNE:

2018-19 SONBAHAR/KIŞ SEZONUNDA TRENDLER YİNE FARKLI KARAKTERLERDEKİ KADINLARA ÖYKÜNÜYOR. SONBAHARIN VAZGEÇİLMEZİ OLAN EKOSE VE TÜVİDİN YENİ YORUMLARIYLA KARŞIMIZA ÇIKTIĞI BU SEZONDA; LOGOLARIN BAŞROLDE OLDUĞU TASARIMLAR, '70'LERİN ZARİF TONLARI VE BİRBİRİNDEN IŞILTILI ELBİSELER DE BİZİ BEKLİYOR.

YAZI: Y. BUĞRA LEVENT

SONBAHAR TRENDLERİ

Tod's

Etro

Elisabetta Franchi

'70'LER ZARAFETİ

Sonbahar modasında 70'lerin esintilerine ve zarif tonlarına rastlıyoruz. Renk paletinde ise turuncu, hardal sarısı, ten rengi ve kahverenginin her tonu bizi karşılıyor. Favorilerimiz mi? Etro'nun uzun çizmeleri, Salvatore Ferragamo'nun kemerle tamamladığı elbiseleri ve Elisabetta Franchi'nin renkli tulum tasarımı... Dior'un kemer, şapka ve gözlüklerle tamamladığı elbisesi de bu trendin en özgün yorumlarından biri. Sonbahar/Kış sezonuna çok yakışan bu renkleri yeni sezonda geri getirdiği için Milano Moda Haftası'na teşekkür borçlu olduğumuz bir gerçek.

Salvatore Ferragamo

Dior

Fendi

Dolce&Gabbana

Louis Vuitton

Tod's

LOGODAN KAÇIŞ YOK

Markalara olan sadakatinizi belli etmek artık çok zor değil. Zira dev modaevleri bu sezon belde, ayaklarda ya da göğüs kısmında logolarına yer vererek, işinizi biraz daha kolaylaştırdılar. Birkaç sezondur trend olan bu logo trendini en iyi yansıtanlar arasında Dolce& Gabbana, Versace ve Fendi yer alıyor. Lüksün sınırlarını zorlamak için Fendi'nin sizi sıcak tutacak kazağına ya da Prada'nın şapkayla tamamladığı uzun kazağına yatırım yapabilirsiniz. Aksesuar olarak da Tod's'un metal harflerle kendi logosunun yazılı olduğu çantaya ve Louis Vuitton'ın yenilikçi bir yorum kattığı logolu çantasına bir göz atın.

Versace

Alberta Ferretti

Temperley London

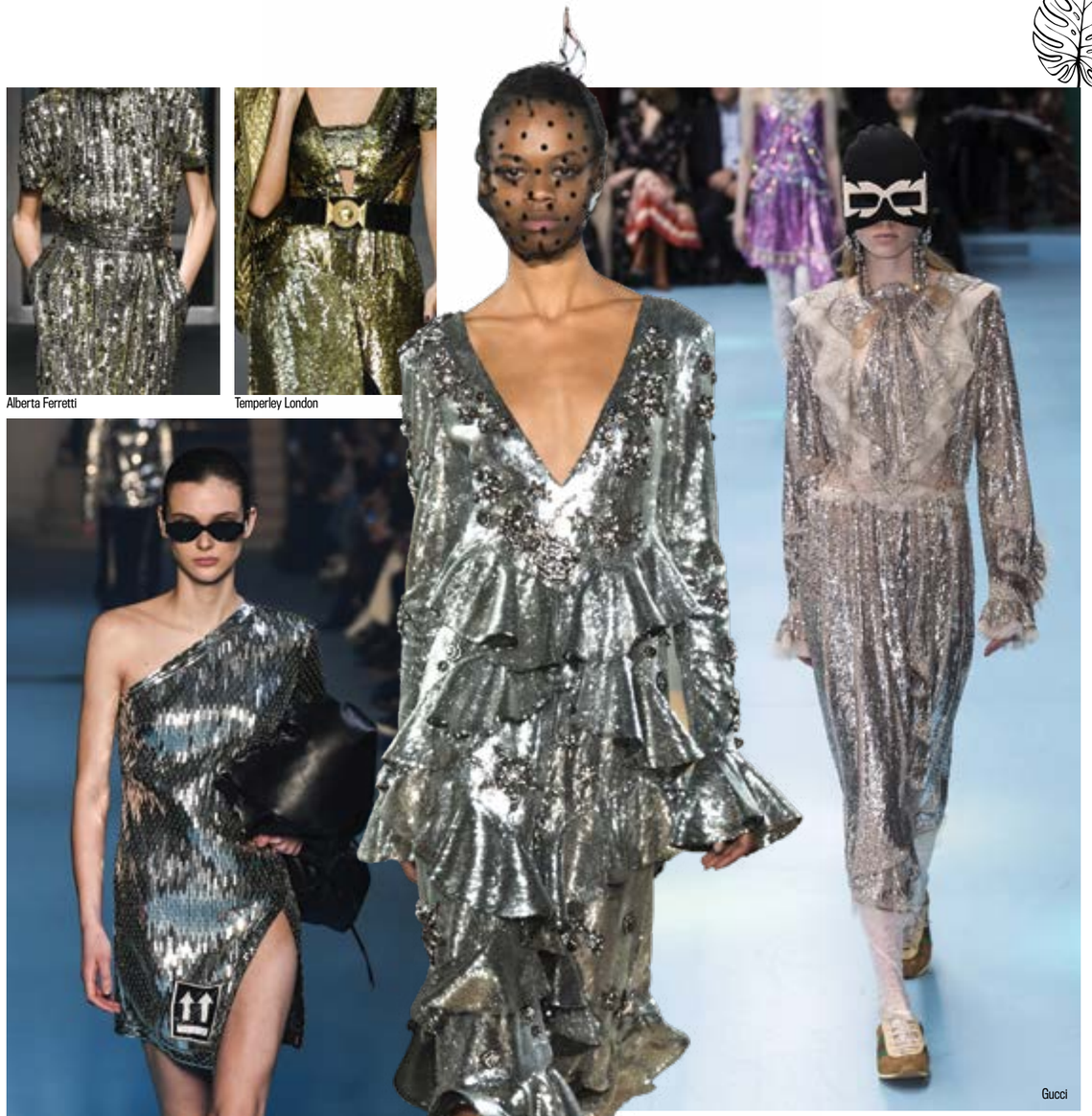
Gucci

Off-White

Erdem

IŞILTI DEVRİ

Işıldamaya hazır olun! Pulların ve payetlerin başrolde olduğu bu sezonda, 80'lerin tulumlarından Victoria Dönemi'nin gece elbiselerine kadar geniş yelpazede sunulan siluetler radarımıza giriyor. Podyumu bu sezon bir hastanenin ameliyat odasına çeviren Alessandro Michele'in Gucci'si bir yana Alberta Ferretti, Temperley London ve Erdem de bizi ışıltılı zamanlara davet ediyor. Off-White ise parti stiline gönderme yapan asimetrik ve yırtmaçlı elbisesiyle 2000'lere selam ediyor.

House of Holland

Versace

Dries Van Noten

Balenciaga

EKOSEYE DÖNÜŞ

Sonbahar denilince akla ilk gelen detaylardan biri olan ekose bu sezon da iddiasını koruyor. Moda haftaları boyunca podyumlarda rüştünü ispatlayan bu özel desen, gardıropların vazgeçilmezi olmak için gün sayıyor. Balenciaga'da etek ve çizmelerde, Versace'de epey renkli ceket ve etek takımında, Stella McCartney'de çabasız sokak stiline gönderme yapan paltoda, Dries Van Noten'de hayli şık bir takımda, House of Holland'da ise daha eklektik haliyle karşımıza çıkan ekose; tahtını elden bırakmamak için kararlı görünüyor.

Chanel

Prada

ZAMANSIZ TÜVİT

Kullanışlılığıyla bilinen ve sıcak tutan tüvit, bu sezon yeni halleriyle karşımıza çıkıyor. Bu zamansız kumaş, 2018 sonbaharında güncel yorumlarıyla bize adeta göz kırpıyor. Marc Jacobs, ilhamını geçmişten alıp 80'lerin abartılı oranlarını yansıtırken, Chanel zarafete farklı bir açıdan yaklaşmayı tercih ediyor. Prada ise geleneksel yaklaşımı yıkarak, farklı ve daha renkli bir yorum katıyor bu özel kumaşa. Matty Bovan'ın eksantrik yorumu ise tek kelimeyle şaşırtıcı!

Matty Bovan

Marc Jacobs

DÜNYADAN VE TÜRKİYE'DEN HAYATA RENK KATAN SON DAKİKA HABERLERİ

SES GETİREN İŞ BİRLİĞİ

Lipault, hızlı şehir hayatına ayak uydurmaya çalışanların ihtiyaçlarını yeniden keşfederek onlara uygun trendy ve fonksiyonel ürünler tasarlamaya devam ediyor. Günlük kullanım için uygun sırt çantalarından uzun hafta sonlarının kurtarıcısı valizlere kadar pek çok alternatif sunan Lipault, moda dünyasının merakla takip edilen ismi Jean Paul Gaultier ile özgün bir koleksiyona imza atıyor. Seyahatlerde, iş hayatında ya da günlük koşuşturmada oldukça ideal kullanım olanakları sağlayan Lipaut, JPG özel koleksiyonu ile sezona iddialı bir giriş yapıyor. Jean Paul'un özgün stilini yansıttığı seyahat koleksiyonu Ampli, şık tasarımıyla seyahatlerinizin tamamlayıcısı oluyor. Koleksiyonda yer alan ürünler, darbelere karşı dayanıklılığı, su geçirmeyen fermuarları ve kolay sürüş deneyimi sağlayan tekerlekleri ile seyahatlerinizde sıklığı ve konforu bir arada sunuyor.

İSKELET KADRANA NEO KLASİK YORUM

Bir rivayete göre, "açık kasa" da denilen iskelet kadranlar, 18. yüzyılda Napolyon'un askerlerinden birinin silahını tamir etmek için cep saatinin kapağını çıkarması ve sonra kapağını takmadan saati kullanmasıyla başlıyor. Ardından 1720–1760 yılları arasında yaşamış saat ustası babası Andre Charles Caron, 40 yaşındayken tüm mekanizmayı gösteren bir saat modelliyor ve bu yeni form çok tutuyor. 1920'li yıllardan bu yana da tüm sistemi açık seçik ortaya koyan bu tür saatler çok seviliyor. 1764'ten bu yana saat tasarlayan Arnold&Son'un "Time Pyramid" isimli modeli de iskelet kadran formuna neo klasik bir yorum getiriyor. Marka, en göz alıcı iskelet kadranı olan Time Pyramid'i çarpıcı siyah ve altın tonlarla birleştirerek çağdaş ama aynı zamanda zamansız bir tasarım olarak tanıtıyor. İki safir kristal arasında adeta havada süzülür gibi duran essiz A&S 1615 mekanizma; manuel kurmalı ve 90 saatlik güç rezervine sahip. Time Pyramid Black Edition'da mekanizmanın hareketli kısımlarına vurgu yapılıyor. Çelik üzerine siyah DLC kaplama yapılan 44,6 mm'lik kasa içerisinde bulunan mekanizma, siyah ve pembe altının kusursuz birleşimiyle dikkat çekiyor. Time Pyramid teknik üstünlüğün ve zarafetin başarılı bir birlikteliği olarak çarpıcı bir duruş sergiliyor.

CARTIER AİLESİNİN YENİ ÜYESİ

Cartier koleksiyonunun en yeni üyesi Ballon Bleu, saat tutkunlarının beğenisine sunuldu. Güneş ışığını özümseyen kadran, kılıç tasarımındaki akrep ve yelkovan, çakıl taşını andıran kasa, yeni modelin şıklık kodlarını oluşturuyor. Aileyle benzerliğini çarpıcı biçimde gözler önüne seren bu saatte, mavi safir kabason kurma kolunun yerine, çarpıcı çizgisiyle saat 16.00'ya yerleştirilmiş bir pırlanta göze çarpıyor. Hem gündüz hem de gece şıklığını tamamlayan bu feminen mücevher saat, tek başına veya aksesuarlarla günün her saati için ideal.

ÇAĞDAŞ SANAT GÜNLERİ

13 yıldır Türkiye'nin çağdaş sanat dünyasına yön veren en kapsamlı etkinliklerinden biri olan Contemporary İstanbul, bu yıl 20–23 Eylül tarihleri arasında, Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı ile İstanbul Kongre Merkezi'nde gerçekleşiyor. Yurt içi ve yurt dışından birçok sanatçı ve galerinin katıldığı fuar, Türkiye'deki sanat pazarının güçlenmesi yönündeki çalışmaların yanı sıra yeni medya sanatlarına gösterilen ilgi ve verilen destekle de dikkat çekiyor. Bu yılki fuarın genel görsel planlamasını Tabanlıoğlu Mimarlık üstlenirken, Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nın cephesinde, İTÜ Mimarlık Fakültesi birinci sınıf öğrencileri arasında yapılan yarışma sonunda birinci olan "Curvegami" isimli tasarım yer alıyor.

GÜNDÜZDEN GECEYE

Maison Francis Kurkdjian'ın tasarladığı Aqua Vitae Forte, son döneme damga vuran parfümler arasında başı çekiyor. Güney İtalya turunçgilleri, Doğu Hindistan sandal ağacı ve Haiti güveotu harmanlanarak oluşturulan parfüm, tanıştığınız ilk an itibarıyla yaşam enerjinizi yükseltiyor. Maison Francis Kurkdjian'ın tasarladığı Aqua Vitae Forte, aslında üç farklı ucu bir araya getiriyor. Odunsu, narenciye ve çiçeksi kokuları birleştiren parfümde, turunçgiller, mandalina, bergamot, limon, tarçın, kakule, pembe biber, portakal çiçeği, ylang ylang, sandal ağacı ve vetiver bulunuyor. Parfüm size, hem günü hem de geceyi anımsatıyor. Tüm güne uyumlu bir koku arıyorsanız Aqua Vitae Forte'ye mutlaka şans vermelisiniz.

40 YILLIK MAVİ

İsveç'te 166 yıldır tamamen doğal malzemeler kullanarak geleneksel el işçiliğiyle sipariş usulü yatak diken Hästens, bu yıl ikonik mavi ekose deseninin 40. yılını kutluyor. Çıktığı dönemde tekstil ve moda dünyasına hâkim olan kahverengi, turuncu ve yeşil renklere bir başkaldırı niteliği taşıyan bu ikonik mavi, yıllar içerisinde Hästens'in yatak tasarımlarından çıkarak, diğer pek çok ürüne de ilham verdi. Ekosenin, Hästens için önemi büyük. Markanın yatak terzilerinin bir hizalama aracı olarak kullandığı bu desen, dikişteki en ufak hatayı belli ettiğinden dolayı, Hästens'in el işçiliğinin kusursuz olmasına da katkıda bulunuyor. Sipariş verdiğiniz yatağın isteğinize göre şekillenen pek çok farklı renk ve desen alternatifiyle dikilebileceğini de unutmayın.

MODANIN KALBİ LONDRA'DA ATIYOR

Dünyanın dört bir yanından 150 tasarımcının 2019 İlkbahar–Yaz sezonu koleksiyonlarını sergileyeceği Londra Moda Haftası, 20–23 Eylül tarihleri arasında, Londra BFC Show Space'te gerçekleşiyor. Moda haftası boyunca devam eden defilelerin ve sahne gösterilerinin yanı sıra sektörün uzman isimleriyle söyleşiler yapılıyor, paneller düzenleniyor, arşiv koleksiyonları sergileniyor. Londra Moda Haftası'na Türkiye'den de Bora Aksu, Hüseyin Çağlayan, Dilara Fındıkoğlu, Erdem Moralıoğlu ve Merve Bayındır, yeni sezon için hazırladıkları tasarımlarıyla katılıyor.

MEKÂN VE TOPLUMSAL CİNSİYET ÜZERİNE YORUMLAR

İstanbul Modern'in Beyoğlu'ndaki geçici mekânında düzenlediği "Şimdinin Peşinde" adlı koleksiyon sergisi insanın doğayla, kentle ve kendi benliğiyle olan ilişkisine odaklanıyor. Türkiye'den ve yurt dışından 33 sanatcının sergide yer alan resim, heykel, enstalasyon, video ve desen gibi farklı teknikteki işleri; kimlik, beden, toplumsal cinsiyet rolleri, kentsel yapım ve yıkım süreçleri gibi tali yollara açılıyor.

DALGALARLA DANS

İtalyan tasarımcı Pierpaolo Lazzarini, Jet Capsule konseptini geliştirerek ondan daha büyük olan Reptile ve Taxi adlı iki prototip tasarladı. Yaklaşık 5 metrelik tekne, çıkarılabilir karbon fiber muhafazası sayesinde kapalı bir tekneden jet ski tarzında kişisel bir su aracına dönüştürülüyor. Aracın uzun pilot koltuğu ise dalga ya da dönüşlerden kaynaklanan darbeleri emen süspansiyon sistemiyle donatılıyor. Müstakbel tekne sahipleri, HamiltonJet su jetine bağlı benzinli, dizel ya da elektrikli motor seçeneklerinden birini tercih edebiliyor. 315 bg'lik benzinli Mini Jet Spider'ın öngörülen en yüksek hızının ise 45 knot olduğu belirtiliyor. Arkadaki iki koltuğun katlanarak güneşlenme yeri haline getirilebildiği aracın üretimi için ise siparişler toplanıyor.

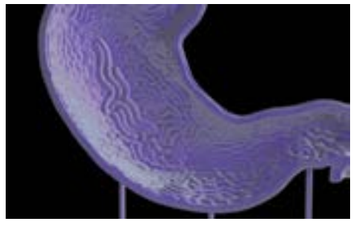

"OKULLAR OKULU'NDA ÖĞRENMEKTEN ÖĞRENMEK"

22 Eylül–4 Kasım tarihleri arasında İKSV tarafından 4. kez düzenlenecek olan İstanbul Tasarım Bienali, bu yıl Yapı Kredi tema sponsorluğunda "Okullar Okulu" temasıyla yola çıkıyor. Tasarımı bir öğrenme biçimi olarak ele alarak tasarım ve eğitim için alternatif yöntemler, sonuçlar ve biçimler üretilmesini sağlayan bienale Türkiye'den ve dünyadan 100'e yakın katılımcının gelmesi hedefleniyor. Yapı Kredi Kültür Sanat, Pera Müzesi, Arter, SALT Galata ve Studio-X olmak üzere Beyoğlu'nda bulunan altı ayrı mekâna yayılan bienal, altı ayrı okula odaklanıyor.

VAN GOGH'UN MİRASI VANS ÜRÜNLERİNDE

Vans, Van Gogh Müzesi ile dev bir işbirliğine imza attı ve "Vans x Van Gogh Müzesi Koleksiyonu"nu satışa sundu. Ustaca tasarlanan koleksiyonda Van Gogh'un başyapıtları, Vans'in ikonik ayakkabı modelleri ve tekstil koleksiyonu ile bir araya geliyor. Ağustos ayı itibariyle tüm dünya ile aynı anda satışa çıkan koleksiyondan elde edilen gelirin bir kısmı, Vincent v an Gogh'un mirasının ve eserlerinin korunması ve gelecek nesillere saklanabilmesi adına Van Gogh Müzesi'ne tahsis ediliyor. Koleksiyondaki bütün parçalarda iş birliğinin özel logosu ve Van Gogh'un unutulmaz fırça darbesi deseni yer alıyor. Ürünlerdeki özel bir etiketle de Van Gogh'un eserlerinin hikâyesi anlatılıyor.

MUTFAKTA İTALYAN SAMİMİYETİ

"İlham veren mutfaklar" sloganıyla hazır mutfak sektöründe iddiasını ortaya koyan Tresette Mutfak, yeni serisi Dünya Klasikleri ile lüks segmentte sınırları zorluyor. Serinin göz alıcı modellerinden Akdenizli Tresette Mare, İtalyan mutfağının tüm samimiyetini evinizin en özel bölümüne taşıyor. Tresette Mare, İtalyanların mutfakta sosyalleşen, yemekle bütünleşen yaşamını gözler önüne seriyor. Standart mutfak anlayışının dışına çıkılarak oluşturulmuş Tresette Mare, mutfağınızı, sadece yemeğin hazırlandığı bir yerden ziyade tüm ailenin bir arada olduğu bir yaşam alanı haline getiriyor. Dört ahşap ve 14 lake rengiyle farklı seçimlere olanak veren fitilli kenar bandı teknolojisi sayesinde sessiz kapanma ve toz yalıtımı özelliklerini ön plana çıkaran Tresette Mare, renk değişiklikleri ve darbeye dayanıklı cila kullanımıyla dayanıklılığını da konuşturuyor.

İLK KEZ İSTANBUL'DA!

New York, Los Angeles, Berlin ve São Paulo dâhil, dünyanın farklı şehirlerinde müzikseverleri bir araya getiren Red Bull Müzik Festivali, 26–30 Eylül tarihleri arasında ilk kez İstanbul'da gerçekleşiyor. Avusturya Başkonsolosluğu, Avusturya Kültür Ofisi Bahçesi, Kadıköy Sineması, Zorlu PSM ve Beykoz Kundura Binası gibi şehrin iki yakasındaki tanıdık mekânların yanında sıra dışı noktalarda da devam eden festivalde, Türkiye'den ve dünyadan 60 müzisyen sahne alıyor. Beş günlük festival boyunca, cazdan hip hop'a elektronikadan rock'a uzanan müzik sesi ve sahne sovlarına, sergi ve film gösterimleri de eşlik ediyor.

Yapı Kredi Yayınları'ndan
YENİ ÇIKANLAR

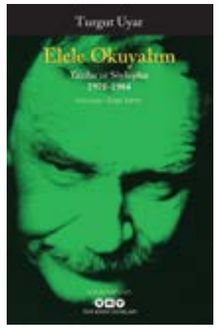

ELELE OKUYALIM

Turgut Uyar'ın 1978-1984 yılları arasında Elele dergisinde yayımlanan kitap tanıtım yazıları ve söyleşileri ilk kez "Elele Okuyalım"da bir araya getiriliyor. O yıllarda yayın çeşitliliği arasında kalmış okura seçeceği kitaplar konusunda yardımcı olmayı amaçlayan Uyar, dönemin önemli şair ve yazarları hakkında öne sürdüğü yorumlarla dikkat çekiyor. Aylık bir okuma güncesi olarak nitelendirilebilecek yazılarında, Melih Cevdet Anday, Yaşar Kemal, Adalet Ağaoğlu, Cemal Süreya, Edip Cansever, Sevim Burak, Selçuk Baran, Ahmet Oktay, Orhan Pamuk gibi yazarların yeni çıkan kitaplarını ele almanın yanı sıra yayıncılık sorunlarını, edebiyat ödüllerini, edebiyat dergilerini de değerlendiriyor.

Elele Okuyalım- Yazılar ve Söyleşiler 1978-1984
Turgut Uyar
276 Sayfa

BAĞIŞLA ONLARI

Kavgalar, kaygılar, umutlar, yolculuklar, zaferler, aşklar ve yalnızlık... Meşrutiyet yıllarından bugünlere, Türk tiyatrosunun ve sinemasının gerçek insanları, gerçek hikâyeleri: Her geçen gün daha da artan, her yenilginin ardından daha da bilenen bir tutkunun peşinde, zamana, mekâna, sevdaya ve hatta coğrafyaya meydan okuyan bir sahne insanının yaşamı, hatırasını dillendiren dostlarının, meslektaşlarının ve ailesinin serüvenine de ışık tutuyor. Farklı türlerdeki eserleriyle 1950 kuşağının önemli kalemlerinden biri olan Tarık Dursun K., ışıkların henüz yanmadığı ya da biraz önce söndüğü o zaman diliminin götürüyor okurunu; oyunun başladığı yere, sahnenin gerisine.

Bağışla Onları
Tarık Dursun K.
208 Sayfa

MAHCUBİYET VE HAYSİYET

Ellili yaşlarındaki edebiyat öğretmeni Elias Rukla için sıradan bir gündür: Yıllardır yaptığı gibi, sevdiği bir eseri (Henrik Ibsen'in "Yaban Ördeği"ni) bir sınıf dolusu ilgisiz lise öğrencisine heyecanla yorumlamaya başlar. Ne var ki görünüşte küçük bir olay hiç beklenmedik bir krizi tetikleyecek, Elias'ın hayatında derin izler bırakmış bir dostluğun hatırasına dönmesine, evliliğini, kendisini ve içinde yaşadığı toplumu sorgulamasına yol açacaktır... Kuzey Avrupa'nın yaşayan en büyük yazarları arasında gösterilen Dag Solstad ilk kez Türkçe dilinde okuyucusuyla buluşuyor.

Mahcubiyet ve Haysiyet
Dag Solstad
108 Sayfa

İKİNCİ BİR YAŞAM

Edebiyatımızın en karakteristik seslerinden Sevim Burak, yarattığı farklı gerçeklik algısı, dili ve tipografiyi zorlayan üslubuyla yazdığı dönemde okuruna ulaşmada zorluklar yaşadı. Oluşturduğu özgün tarzı sayesinde zamanını aşmayı başardı, günümüzde de gizemini koruyan yazar, okurda anlaşılma ve keşfedilme arzularını uyandırdı. Burak'ın sanat anlayışı farklı akademik disiplinlerden gelen araştırmacılar ve eleştirmenler tarafından titizlikle incelendi ve ortaya "İkinci Bir Yaşam" çıktı. Metinleri hem yazılma hem de okunma aşamalarında yepyeni anlamlar kazanan Burak'ın daha iyi anlaşılması amacıyla hazırlanan bu kitap, sizi yazarın özgün yazım evrenine taşıyacak.

İkinci Bir Yaşam - Sevim Burak'ın Edebiyat Dünyası
Hazırlayan: Mustafa Demirtaş
240 Sayfa

DAVANIN REDDİNE

Saplantılı bir koleksiyoncu olan tarih profesörünün beklenmedik ölümüyle kurmayı düşündüğü Savaş Müzesi yarım kalır. Ondan geriye kalan karmakarışık malzemeyi nasıl bir kurgu içinde sergileyeceğini düşünen, siyahi bir baba ile beyaz bir Yahudi annenin kızı olan Luisa sadece müze kurgusuyla değil, kendi aile geçmişinin de kurgusuyla baş başa kalır. Ne de olsa, yazarın dediği gibi "tarih kurumuş kandır", aynı zamanda "tarih bir tapu sicilidir", "birbirini öldüren kardeşlerle doludur", "bir çöplüktür" ve en nihayetinde "tarih bir elektroşoktur"... Leyla Tonguç Basmacı'nın çevirdiği "Davanın Reddine" romanı, yayımlandığı 2015 yılında Corriere Della Sera gazetesi tarafından yılın en iyi kitabı, Claudio Magris ise yılın en iyi yazarı ilan edildi.

Davanın Reddine
Claudio Magris
320 Sayfa

CRYSTAL HOTELS
RESORT & SPA
KEMER • BELEK • SİDE • BODRUM

Farkımız Mutluluğunuz...

Koç
444 0 738 | setur.com.tr |
Setur

1890'lı yıllarda, gazlı içeceklerin fırlayan tıpaları büyük bir sorundu. William Painter, eşsiz vizyonuyla hem bu sorunu çözecek hem de hayatımıza süs eşyası hatta oyuncak olarak bile girecek kapaklar tasarladı. Kapakların patenti hala Painter'ın kurucusu olduğu şirkette, şirket ise Fortune 500 listesinde...

VARLIK YÖNETİMİ BİR VİZYON İŞİDİR.

Yapı Kredi Private Banking'in profesyonel varlık yönetimiyle tanışın, yepyeni yatırım fırsatlarını herkesten önce keşfedin.

Türkiye'nin En İyi Özel Bankacılık Hizmeti*

*International Finance Awards 2018

PRIVATE BANKING

YapıKredi

444 0 446 | ykprivate.com.tr